

ISSN : 2774 - 1303 (Print)

ISSN : 2774 - 1313 (Online)

Thai Media Fund Journal

วารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

ปีที่ 1 ฉบับที่ 4
ตุลาคม - ธันวาคม 2565

Volume 1 Number 4
October - December 2022

บทความพิเศษ

1. จาก Media Monitor สู่ Media Alert จากยุคการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาที่สื่อมวลชนนำเสนอ สู่ยุคการศึกษาวิเคราะห์ การสื่อสารของสื่อมวลชนและการสื่อสารออนไลน์ของสื่อและสังคม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์

บทความวิจัย

2. ค้นหาปริมาณการสื่อสารข้อมูลวิจัยและพัฒนาของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ไทย โดยเทคนิค Text Unit
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลวดี ลิ้มอุสินโ
3. การสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งในสังคมอุตสาหกรรมกับชุมชนด้วยการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติจริง
ปณณพัฒน์ อัครศิริสุข
4. ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารด้วยระบบ Digital กับการบริการประชาชนตามเป้าหมาย Balance Scorecard ของธนาคาร
จุไรวรรณ ทองสองแก้ว

บทความวิชาการ

5. แนวคิดการเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สำหรับวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม จวงประโคน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์รัชช์ วรรณมิตร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรคพงศ์ กุส่ายยาว, ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรากร สีโย, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศราวุธ โชติจำรัส, อาภิตย์ คำพงษ์ศา

วารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ Thai Media Fund Journal

เจ้าของ

กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

ที่ปรึกษา

ดร.ธนกร ศรีสุขใส ผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

กองบรรณาธิการภายใน

ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม

กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

นางสาวสุราก็พ ลากสมทบ

กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

กองบรรณาธิการภายนอก

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ

คณะนิติศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี วงษ์วิฑิต

คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รองศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.พุลพงษ์ สุขสว่าง

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา

มหาวิทยาลัยบูรพา

กองบรรณาธิการจัดการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ วนิชวัฒนานูวัติ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ธนบุรี

ดร.รพีพรรณ เตชะพัฒนัสกุล

นักวิชาการอิสระ

ดร.สมบัติ สุวรรณสุขกุล

นักวิชาการอิสระ

ดร.อิทธิพล วรรณสุภากุล

นักวิชาการอิสระ

นายเวิ๊ด นิยมจ้อย

กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน ตามความในพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ มาตราที่ 5 (5) ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัย อบรม พัฒนาองค์ความรู้และการสร้างนวัตกรรมด้านสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ รองรับการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พัฒนาศักยภาพของผู้ผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะในการรู้เท่าทันสื่อ เฝ้าระวังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ และสามารถใช้อย่างเหมาะสมในการพัฒนาตนเอง ชุมชนและสังคม และส่งเสริมให้มีสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง

ขอบเขตสาขาที่รับพิจารณาตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำ TMF Journal

1. เรื่องเกี่ยวกับสภาพเปลี่ยนแปลงหรือประเด็นทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี การเมือง กฎหมาย หรือปัจจัยภายนอกอื่นๆ ที่ส่งผลหรือเกี่ยวเนื่องกับสื่อ
2. สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
3. สื่อดั้งเดิม สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สื่อดิจิทัล สื่อหลอมรวมและนวัตกรรมสื่อ
4. การรู้เท่าทันสื่อ การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและสื่อดิจิทัล
5. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและผู้ผลิตสื่อ
6. การวิเคราะห์เนื้อหาสื่อ และการตรวจสอบเฝ้าระวังเนื้อหาของสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์
7. จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อ การกำกับดูแลสื่อ และการอภิบาลสื่อ
8. เรื่องที่มีวัตถุประสงค์หรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสื่อ

กำหนดเผยแพร่ รายไตรมาสปีละ 4 ฉบับ เผยแพร่ต่อเนื่องเริ่มปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2565 และทำการเผยแพร่ 3 ปี หรือรวมไม่น้อยกว่า 6 ฉบับ จะทำการเสนอให้ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index หรือ TCI) ประเมินคุณภาพวารสารและเผยแพร่ต่อไป

จำนวนที่พิมพ์ 500 เล่ม

The Scope of fields considered according to the objectives of TMF Journal preparation was as follows:

1. Articles concerning changing conditions or social, cultural, economic, technological, political, legal issues, or other external factors affecting or related to the media
2. Safe and creative media
3. Traditional media, radio and television broadcasting, digital media, convergent media, and media innovation
4. Media Literacy, media information and digital literacy
5. Media Personnel and Media Creators Capabilities Development

6. Media Content Analysis and media monitoring of unsafe and unconstructive media content.
7. Media Ethics, Code of Conduct, Media Supervision, Media Regulation, and Media Governance
8. The article whose purpose or suggestion was about the media

Release Dates : Scheduled to be published quarterly, at least 4 issues per year, published continuously from the 4th quarter of 2022-2024 or a total of not fewer than 6 issues for the Thai Journal Citation Index (TCI) for the evaluation of the quality of journals

Numbers of Prints 500 printed copies

การเผยแพร่ มอบให้ห้องสมุดหน่วยงานรัฐบาล สถาบันการศึกษาในประเทศ หน่วยงานสื่อรัฐ และเอกชน อีกทั้งเผยแพร่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์วารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์และระบบเว็บไซต์จากทาง TCI

ติดต่อ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
เลขที่ 388 อาคารเอส.พี. (ไอบีเอ็ม) อาคารเอ ชั้น 6 ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
โทร. 02 273 0116-9 โทรสาร. 02 273 0120
E-mail : journal.tmf@thaimediafund.or.th
Website : <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/tmfjournal/index>

พิมพ์ที่ บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด
59/4 ซอยวัดพระเงิน ถนนกาญจนาภิเษก
ตำบลบางม่วง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

1.บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 3 ท่าน 2.ข้อความและบทความในวารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์เป็นแนวคิดของผู้เขียน มิใช่เป็นความคิดเห็นของคณะผู้จัดทำ และมิใช่ความรับผิดชอบของกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ 3.กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์ในการนำไปใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะแต่ขอให้อ้างอิงแสดงที่มา

บรรณาธิการ

เนื้อหาใน TMF Journal ฉบับที่ 4 ยังคงยึดความเข้มข้น ของการพัฒนาสื่อ ปลอดภัยและสร้างสรรค์ แต่นับหนักการนำสื่อไปใช้ประโยชน์ในองค์กร จำนวน 5 บทความ ได้แก่

1. จาก Media Monitor สู่ Media Alert จากยุคการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาที่ สื่อมวลชนนำเสนอ สู่ยุคการศึกษาวิเคราะห์ การสื่อสารของสื่อมวลชนและการ สื่อสารออนไลน์ของสื่อและสังคม
2. ค้นหาปริมาณการสื่อสารข้อมูลวิจัยและพัฒนาของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ ไทย โดยเทคนิค Text Unit
3. การสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งในสังคมอุตสาหกรรมกับชุมชนด้วยการใช้หลัก ธรรมภิบาลในการปฏิบัติจริง
4. ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารด้วยระบบ Digital กับการบริการประชาชน ตามเป้าหมาย Balance Scorecard ของธนาคาร
5. การเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระบรม ชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สำหรับวงดนตรี บ้านอีสาน

ทั้ง 5 บทความ จะสามารถเป็นประโยชน์ต่อการนำไปอ้างอิงทางวิชาการ และ นำไปเป็นแนวทางการทำงาน การพัฒนา งานในองค์กรได้อย่างดี

บรรพต วิสูตรราช
บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความพิเศษ

จาก Media Monitor สู่ Media Alert จากยุคการศึกษาวิเคราะห์ เนื้อหาที่สื่อมวลชนนำเสนอ สู่ยุคการศึกษาวิเคราะห์ การสื่อสารของ สื่อมวลชนและการสื่อสารออนไลน์ของสื่อและสังคม เอื้อจิต วิจารณ์ไตรรัตน์	1 - 39
--	--------

บทความวิจัย

ค้นหาปริมาณการสื่อสารข้อมูลวิจัยและพัฒนาของบริษัทในตลาด หลักทรัพย์ไทย โดยเทคนิค Text Unit กุลวดี สัมจุสันโน	40 – 54
การสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งในสังคมอุตสาหกรรมกับชุมชนด้วย การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติจริง บุญยพัฒน์ อัครศิริสุข	55 – 77
ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารด้วยระบบ Digital กับการบริการ ประชาชนตามเป้าหมาย Balance Scorecard ของธนาคาร จุโรวรรณ ทองสองแก้ว	78 – 101

บทความวิชาการ

การเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงพระราชนิพนธ์ของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สำหรับวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน สยาม จวงประโคน และคณะ	102 - 124
--	-----------

คำแนะนำในการเตรียมบทความเพื่อตีพิมพ์	125 – 131
การเขียนเอกสารอ้างอิง	132 – 136
จริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ	137 – 140
ค่าธรรมเนียมในการส่งบทความ	141
ใบสมัคร/ ต่ออายุสมาชิก	142

บทความพิเศษ

จาก Media Monitor สู่ Media Alert จากยุคการศึกษาวิเคราะห์
เนื้อหาที่สื่อมวลชนนำเสนอ สู่ยุคการศึกษาวิเคราะห์ การสื่อสาร
ของสื่อมวลชนและการสื่อสารออนไลน์ของสื่อและสังคม

The Transition from Media Monitor to Media Alert from
the era of studying the analysis of media content to
the era of researching the analysis of online and social
media communications

เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์¹

Uajit Virojtrairatt²

Received 22 December 2022

Revises 29 February 2022

Accepted 30 December 2022

บทนำ

“เฝ้าระวังสื่อเพราะสื่อเฝ้าระวังสังคม” สโลแกนของ โครงการศึกษา
และเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม หรือมีเดียมอนิเตอร์ (Media Monitor)
ที่ดำเนินการในช่วงปี พ.ศ. 2548-2559 โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณการ

¹ ผู้อำนวยการโครงการมีเดียมอนิเตอร์ / ที่ปรึกษาโครงการ Media Alert / กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

² Media Monitor Project Director and Advisor to the Media Alert Project / Thai Media Fund

ดำเนินการจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ตลอด
ระยะเวลาดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วม 11 ปี

ที่มาของโครงการมีเดียมอนิเตอร์

มีเดียมอนิเตอร์มีที่มาจากรายงานการวิจัยเรื่อง กลไกการตรวจสอบสื่อ
ภาคประชาชน โดย วิลาสินี พิพิพิธกุล (Phiphitkul, 2004) อาจารย์ประจำคณะ
นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การ
สร้างสารสนเทศที่มีคุณภาพและการตรวจสอบโดยสังคม ภายใต้ชุดงานวิจัยใน
โครงการปฏิรูประบบสื่อที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุน
การวิจัย (สกว.) (Media Reform Research Team, 2004) ที่จัดทำขึ้นเพื่อ
สร้างองค์ความรู้ใหม่กับภาคต่าง ๆ ในสังคม เพื่อรองรับการปฏิรูปสื่อทั้งใน
ระดับโครงสร้าง และระดับสถาบัน โดยอ้างอิงสถานการณ์สื่อมวลชนใน
ประเทศไทยในขณะนั้น ที่แม้จะมีมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งมีสาระสำคัญว่า “คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจาย
เสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อ
ประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนใน
ระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ
และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม”
(Chaisan, 2003) แต่สภาพสื่อมวลชนไทยในช่วงเวลาดังกล่าวยังมีปัญหาทั้งใน
ระดับโครงสร้าง ปัญหาด้านจริยธรรม และการขาดกลไกในการเชื่อมโยงความ
ต้องการของสังคมกับการทำงานของสื่ออย่างเพียงพอ

สาระสำคัญของงานวิจัยเรื่องกลไกการตรวจสอบสื่อภาคประชาชน
ในส่วน ข้อเสนอแนะทางนโยบาย (Media Reform Research Team, 2004)

สรุปว่า รูปแบบและแนวทางการตรวจสอบสื่อขององค์กรภาคประชาชนในประเทศไทยที่จะมีประสิทธิผลสูงควรจะมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

การจัดองค์กร เป็นองค์กรที่มีการตรวจสอบสื่อเป็นบทบาทหลักขององค์กร มีการจัดระบบโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน และเจ้าหน้าที่มีขอบเขตความรับผิดชอบ และคำตอบแทนประจำ มีกรรมการที่ปรึกษาและมีคณะทำงานแยกออกจากกัน โดยให้กรรมการที่ปรึกษามีบทบาทด้านติดตามทบทวนนโยบายและผลงาน ให้คำปรึกษา และตรวจสอบประสิทธิภาพ ความโปร่งใสของคณะทำงาน

แนวทางการดำเนินงานเพื่อตรวจสอบสื่อ มีการติดตามตรวจสอบสื่อเป็นประจำต่อเนื่อง และต้องรายงานผลให้ผู้บริโภคทราบในวงกว้าง รวมทั้งมีการตรวจสอบสื่อหลากหลายประเภท อีกทั้งควรมีกระบวนการควบคุมคุณภาพทางวิชาการ และกระบวนการสรรหาวิธีการในการนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นสื่อที่เลือกตรวจสอบก่อนเผยแพร่ รวมทั้งควรมีการจัดเวทีสาธารณะอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ประเด็นต่าง ๆ ที่ถูกตรวจสอบได้เป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันในสาธารณะ

การประสานงานและสร้างเครือข่าย มีการสร้างเครือข่ายการตรวจสอบกับองค์กรภาคประชาสังคมอื่น ๆ เพื่อให้องค์ความรู้ต่าง ๆ หลากหลาย และถูกต้อง เช่น องค์กรด้านเด็กและเยาวชน องค์กรสตรี องค์กรชุมชน องค์กรสุขภาพ สภาทนายความ มีการประสานกับองค์กรพัฒนาวิชาชีพด้านสื่อ สถาบันวิชาการ เช่น คณะนิติศาสตร์ในทุกสถาบันทั่วประเทศ เพื่อให้เกิดการขยายงาน สร้างเครือข่ายความเคลื่อนไหว หาสมาชิกและอาสาสมัครเพิ่มเติมมีช่องทางเชื่อมต่อกับองค์กรอิสระที่มีบทบาทปกป้องคุ้มครอง

ผลประโยชน์ของสาธารณะ เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศาลรัฐธรรมนูญ ฯลฯ ทั้งนี้ ประเด็นในการตรวจสอบควรมีทั้งประเด็นในเชิงโครงสร้าง เช่น ความเป็นเจ้าของ และที่มาของรายได้ต่าง ๆ ของสื่อ รวมทั้งรายได้จากการโฆษณา ตลอดจนประเด็นในเชิงเนื้อหา เช่น ความเป็นกลางทางการเมือง การนำเสนอแนวความคิดที่หลากหลาย ความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก การนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคนกลุ่มต่าง ๆ เช่น คนกลุ่มน้อย เป็นต้น

จากงานวิจัยสู่ปฏิบัติการของงานโครงการ

คณะผู้ร่วมทำงานโครงการวิจัย “การปฏิรูประบบสื่อ” หรือกันว่างานวิจัยชิ้นไหนที่พอจะมีความเป็นไปได้ในการนำมาขับเคลื่อนให้เป็นจริงได้พบว่า มี 2 เรื่อง และ 1 ในนั้น คือ การผลักดันให้เกิดกลไกการตรวจสอบหรือเฝ้าระวังสื่อจากภาคประชาชน ในขณะที่ รศ.ดร.วิลาสินี พิพิธกุล ได้กล่าวถึงการตรวจสอบการทำงานของสื่อว่า “...สถานการณ์ในเมืองไทยขณะนั้นยังไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานใดเลยที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของสื่อมวลชนอย่างจริงจัง ที่พอมีก็ทำเป็นรายกรณี หรือถ้าทำต่อเนื่องก็เป็นในเชิงประเด็นโดยบางองค์กร...” (Wangwiwatana, 2015)

ด้วยเหตุนี้ โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม หรือ มีเดียมอนิเตอร์ จึงเกิดขึ้น โดยในช่วง เมษายน พ.ศ. 2548 ถึงมิถุนายน พ.ศ. 2550 เป็นการดำเนินงานภายใต้แผนงานพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี (HPP) มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ ที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จากนั้นในช่วง สิงหาคม พ.ศ. 2550 จนกระทั่งปิดโครงการในช่วงกลางปี พ.ศ. 2559 เป็นการได้รับการสนับสนุนตรงจาก สสส. อย่างต่อเนื่อง มีเดียมอนิเตอร์มีโครงสร้างการ

ดำเนินงานที่ประกอบด้วยคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการวิชาการและที่
ปรึกษาคณะกรรมการวิชาการ โดยมีผู้อำนวยการรับผิดชอบนำแนวนโยบายและ
มติของคณะกรรมการฯ มาดำเนินการ ทั้งนี้ โดยมีศาสตราจารย์เกียรติคุณนาย
แพทย์ ประเวศ วะสี กรรมการนโยบายผู้ทรงคุณวุฒิ (Wangwiwatana, 2015)

ผลผลิตงานการเฝ้าระวังและศึกษาวิเคราะห์สื่อของมีเดียมอนิเตอร์

ตลอดระยะเวลาาร่วม 11 ปี (พ.ศ. 2548-2559) โครงการมีเดีย
มอนิเตอร์ผลิตผลงานการศึกษาได้ทั้งสิ้น 96 เรื่อง เมื่อจัดกลุ่มเนื้อหาแล้ว พบว่า
การศึกษาในกลุ่มเนื้อหาเกี่ยวกับ “บทบาทหน้าที่ จริยธรรม และความ
รับผิดชอบของสื่อ” มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 25 เรื่อง รองลงมาเป็นการศึกษา
ในกลุ่มเนื้อหาเกี่ยวกับ “การเมือง การชุมนุมและความขัดแย้งทางการเมือง การ
เลือกตั้ง” จำนวน 20 เรื่อง

นอกนั้นเป็นการศึกษาที่จัดเป็นกลุ่มเนื้อหาอื่น ๆ ในประเด็นที่
หลากหลาย ได้แก่ “การให้ความหมายของสื่อในมิติต่าง ๆ เช่น ความงาม
ความเชื่อกี๊ เพศและอคติทางเพศ ความเหลื่อมล้ำ โหราศาสตร์และไสยศาสตร์”
“รูปแบบและเนื้อหารายการประเภทต่าง ๆ” “การโฆษณาตรง การโฆษณาแฝง
การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” “การพนันและการชิงโชคในช่วงการแข่งขัน
ฟุตบอลโลก ฟุตบอลยูโร” “รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก” “สื่อสังคม สื่อ
ออนไลน์ การข้ามสื่อ” “การสื่อสารตลาดออนไลน์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์”
รวมทั้ง การศึกษาโดยนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อ “การกำหนดวาระข่าวสาร
แบบข้ามสื่อกับการใช้ข้อมูลจากผู้ใช้สื่อเพื่อการขับเคลื่อนประเด็นทางสังคม”
 เป็นต้น

อาจสรุปได้ว่า หัวเรื่องหรือประเด็นการศึกษา สะท้อนสภาพสื่อและสังคม เพราะนับตั้งแต่ช่วงเริ่มโครงการปี พ.ศ. 2548 ถึงช่วงปี พ.ศ. 2557 ที่มีการรัฐประหารในเดือนพฤษภาคม เป็นช่วงเวลาที่ประเทศไทยอยู่ในภาวะความขัดแย้งและความรุนแรงทางการเมือง การรายงานสถานการณ์ทางการเมืองของสื่อ และเมื่อประเทศไทยมีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) โดยในช่วงปลายปี พ.ศ. 2554 มีการจัดกลุ่มผู้รับใบอนุญาต มีการออกประกาศต่าง ๆ ด้านเนื้อหารายการโทรทัศน์ มีเดียมอนิเตอร์จึงมีการศึกษาในเนื้อหาเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะรายการข่าว ละคร รายการสำหรับเด็ก รวมไปถึงการศึกษาที่มีหัวข้อเกี่ยวกับสถานการณ์สำคัญทางสังคม เช่น การศึกษาเรื่อง “ความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่สะท้อนผ่านฟรีทีวีในวิกฤตน้ำท่วม ปี พ.ศ. 2554” การศึกษาเรื่อง “การรายงานเหตุการณ์การระเบิดที่ศาลท้าวมหาพรหมและทำนน้ำสาทรเมื่อสิงหาคม พ.ศ. 2558” เป็นต้น

หลังจากโครงการมีเดียมอนิเตอร์ปิดตัวลงในปี พ.ศ. 2559 ทาง สสส. ได้แจ้งให้โครงการจัดส่งไฟล์ข้อมูลที่รวบรวมรายงานผลการศึกษาและงานการขยายผลทั้งหมดของมีเดียมอนิเตอร์ เพื่อนำขึ้นเว็บไซต์ของศูนย์ข้อมูลสื่อสร้างสรรค์เพื่อสุขภาวะ หรือ Healthy Media Hub แต่มีการเผยแพร่รายงานการศึกษาของโครงการบนเว็บไซต์ดังกล่าวบางส่วนเท่านั้น จากการสืบค้นพบว่ามียังมีจำนวนน้อยกว่า 20 เรื่อง (Healthy Media Hub, n.d.)

รศ.ดร.วิลาสินี พิพิธกุล ที่ปรึกษาโครงการ **วิเคราะห์การทำงานของโครงการมีเดียมอนิเตอร์ ในช่วง 11 ปี** โดยแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วง คือ ช่วง 3 ปีแรก เน้นความเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและพัฒนาระบบการศึกษาและ

ความน่าเชื่อถือทางวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางการทำงานในเวลาต่อมา ช่วง 3 ปี
ต่อมา เริ่มขยายการทำงานที่ขยายวงไปสู่เครือข่ายต่าง ๆ มากขึ้น เป็นการทำงาน
ในประเด็นที่ต้องการความรวดเร็ว สร้างเพื่อนกลุ่มงานเชิงประเด็น เพื่อ
ขับเคลื่อนงานต่อในสังคมเพิ่มมากขึ้น เช่น กลุ่มสถาบันสื่อเด็ก กลุ่มคุ้มครอง
ผู้บริโภค สถาบันที่ขับเคลื่อนเชิงนโยบายเรื่องอาหาร กลุ่มวิจัยเรื่องสุรา เป็นต้น
ช่วงที่ 3 ช่วงสุดท้ายของโครงการ ก็ยับยั้งทิศทางการทำงาน โดยพยายามผลักดัน
ให้โครงการได้เข้าไปสู่ระบบหลักของสังคมที่ทำงานด้านการพัฒนาสื่อ
จึงออกแบบการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่มีบทบาทด้านนี้ เช่น ส่วนงาน
คุ้มครองผู้บริโภค กสทช. หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ โดยมีนักวิชาการจาก
สถาบันการศึกษาร่วมทำงานด้วย ..." (Wangwiwatana, 2015)

ผลลัพธ์จากการดำเนินงานของโครงการมีเดียมอนิเตอร์

หากถามว่า ผลงานการศึกษา รวมทั้ง ความพยายามในการขยายผล
จากงานการศึกษา สร้างผลลัพธ์ได้บ้าง อาจสรุปได้ดังนี้

1. สร้างนวัตกรรมเชิงวิธีวิทยาการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสื่อ เป็น
องค์ความรู้ที่นำเสนอในรายงานผลการศึกษา ทั้งเป็นการบันทึกข้อมูลเหตุการณ์
โดยนำเผยแพร่ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง ในการปฏิบัติการงานศึกษา
วิเคราะห์สื่อ ร่วมกับภาคีร่วมงานในประเด็นที่เป็นความสนใจ หรือ เป็นบทบาท
หน้าที่ของหน่วยงานภาคี

2. สร้างองค์ความรู้และข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพื่อใช้อ้างอิง มีการนำผล
การศึกษาของมีเดียมอนิเตอร์ไปใช้ประโยชน์ในงานการศึกษาวิจัย การเรียนการ

สอน การจัดกิจกรรมทางวิชาการ การจัดทำโครงการ การจัดทำรายงานของ
หน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งองค์การอิสระที่กำกับดูแลสื่อ คือ กสทช.

**3. สร้างและขยายงานการเฝ้าระวังและศึกษาวิเคราะห์สื่อให้เพิ่ม
มากขึ้นในสังคม** ก่อนปี พ.ศ. 2548 ไม่พบหรือปรากฏกลไกหรือเนื้อหา
ลักษณะนี้ในสังคมไทย ในขณะที่ปัจจุบันพบมากขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ดี โดยเฉพาะ
เมื่อมีหน่วยงานสนใจดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสื่อ ในประเด็นที่เกี่ยวกับ
บทบาทหน้าที่และเนื้อหาของหน่วยงานด้านต่าง ๆ เช่น การพนัน สุขภาพ
คุ้มครองผู้บริโภค ความรุนแรงต่อเด็กต่อผู้หญิง อาชญากรรมทางไซเบอร์ ฯลฯ

**4. สร้างความสนใจและการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบาย/ แนวคิด/
ปฏิบัติการ** ในหน่วยงานภาครัฐ องค์กรกำกับดูแลสื่อ องค์กรวิชาชีพสื่อ องค์กร
สื่อ เช่น การนำผลการศึกษาไปขับเคลื่อนเพื่อให้ กสทช.ออกประกาศหรือ
ข้อกำหนดเกี่ยวกับการโฆษณาอาหารและเครื่องดื่มในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก
การนำผลการศึกษาไปปรับการกำกับดูแลการโฆษณาวัตถุอันตรายและ
สารเคมีทางการเกษตร ด้วยกระบวนการสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ เป็นต้น

**5. สร้างผู้มีทักษะในงานการเฝ้าระวังและศึกษาวิเคราะห์สื่อ ที่ไป
ขยายผลในงานด้านวิชาการ วิชาชีพ ระยะเวลา**รวม 11 ปี การทำงานของ
มีเดียมอนิเตอร์ มีผู้ร่วมงาน ทั้งที่เป็นบุคลากรโครงการ และผู้ร่วมงานบาง
ประเด็น บางช่วงเวลา เป็นจำนวนรวม 100 คน ที่สามารถนำประสบการณ์ และ
ทักษะการทำงาน การร่วมงาน ไปใช้ในการทำหน้าที่การงานต่อไป

การปิดตัวของโครงการมีเดียมอนิเตอร์

ในการประชุมสามัญประจำปี พ.ศ. 2559 มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา เมื่อ 14 มีนาคม พ.ศ. 2559 เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ กรรมการและเลขาธิการมูลนิธิผู้อำนวยการโครงการมีเดียมอนิเตอร์ ได้เสนอขอปิดโครงการ ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิมีมติเห็นชอบ โดยเหตุผลที่เสนอปิดโครงการ คือ

1. ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการศึกษาวิเคราะห์สื่อ และด้วยข้อจำกัดของโครงการทำงานแบบได้รับทุนอุดหนุนปีต่อปี ทำให้ผู้ทำงานที่มีประสบการณ์และทักษะงานมักลาออกเมื่อได้งานอื่นที่มั่นคงกว่า

2. การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของภูมิทัศน์สื่อ แบบแผนการสื่อสารและการใช้สื่อของสังคม ทั้งวาระความสนใจในประเด็นทางสื่อและสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

3. การปรับเปลี่ยนโครงสร้างและระบบการทำงานของโครงการจากการขอยกเลิกบทบาทการทำงานของคณะกรรมการนโยบาย และคณะกรรมการวิชาการ เป็นคณะกรรมการควบคุมทิศทางการทำงานของโครงการ และการเสนอให้ใช้วิธีเชิญนักวิชาการที่เชี่ยวชาญในประเด็น/ ในสื่อที่ศึกษามาช่วยดูแลคุณภาพทางวิชาการแทน โดยในความเป็นจริง ทั้งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ และนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ต่างมีภาระงานประจำ ขณะที่งานการศึกษาวิเคราะห์สื่อต้องมีแผนการทำงานและวิธีการที่ชัดเจนรัดกุมด้านคุณภาพภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดของเวลา

4. สถานการณ์ของ สสส. ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2558 ที่มีหน่วยงานจากภาครัฐ ดำเนินการตรวจสอบโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับทุนจาก สสส. แม้โครงการ

มีเดียมอนิเตอร์จะไม่ถูกตรวจสอบ แต่ก็มีการส่งสัญญาณจาก สสส. ว่าโครงการ
ที่เกี่ยวกับระบบสื่ออาจไม่ใช่ภารกิจของ สสส.

บทเรียนและข้อเสนอเพื่อความมั่นคงยั่งยืนของงานการติดตามเฝ้าระวังและ ศึกษาวิเคราะห์สื่อ

ตลอดระยะเวลาร่วม 11 ปี ในการทำงานของโครงการมีเดียมอนิเตอร์
อาจสามารถถอดบทเรียนและข้อเสนอในการทำงานด้านการติดตามเฝ้าระวังสื่อ
โดยสรุปได้ดังนี้

บทเรียน	ข้อเสนอ
บทเรียน 1 สังคมไทยยัง ไม่เห็นความสำคัญ ของการมีองค์กร ตรวจสอบสื่อ ที่ติดตามเฝ้าระวัง และศึกษา วิเคราะห์สื่อ	ข้อเสนอ 1 มีการสนับสนุนอย่างจริงจังจากหน่วยงาน ที่มีอำนาจหน้าที่ เช่น กสทช. อาจหากระบวนการเข้า ไปสนับสนุนให้เกิดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ติดตามเฝ้า ระวังและมอนิเตอร์การทำงานของสื่อมวลชนแขนง ต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องมีเพียงองค์กรเดียว หรือ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ที่นอกจาก จะสนับสนุนให้มีการผลิตสื่อสร้างสรรค์แล้ว ควรต้องมี ข้อมูลด้วยว่าสื่อมวลชนมีปัญหอะไร จึงเป็นภารกิจที่ จะต้องมอนิเตอร์สื่อด้วย โดยไม่จำเป็นต้องมีองค์กร ขนาดใหญ่ แต่สามารถทำงานวิชาการคุณภาพสูง มีกล ยุทธ์การสื่อสารที่ดี และมีเครื่องมือเชื่อมโยงที่ดี

บทเรียน	ข้อเสนอ
บทเรียน 2 องค์กรตรวจสอบ สื่อด้วยการเฝ้า ระวังและศึกษา วิเคราะห์สื่อ ต้องมี ความอิสระอย่าง แท้จริง	ข้อเสนอ 2 หากมีการจัดตั้ง หน่วยงาน/ องค์กร/ หรือ กลไกการตรวจสอบสื่อ ขึ้นในหน่วยงานใด สิ่งหนึ่งที่ ต้องกำหนดชัดเจนในพันธกิจการทำงาน คือ ความมี อิสระทางวิชาการ ไม่เซ็นเซอร์ตัวเอง แต่ทำงานด้วย กระบวนการวิธีทางวิชาการที่มีความเที่ยงตรง ถูกต้อง น่าเชื่อถือ อย่างรับผิดชอบในคุณภาพงาน เพื่อ ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพสื่อ การรับสื่อ และ การสื่อสารของสังคม
บทเรียนที่ 3 องค์กรตรวจสอบ สื่อ ต้องสื่อสารกับ สังคม ขับเคลื่อน ทางสังคม และ ขยายภาคี เครือข่าย ควบคู่ไป กับคุณภาพงาน วิชาการศึกษา วิเคราะห์สื่อ	ข้อเสนอ 3 หากมีการจัดตั้ง หน่วยงาน/ องค์กร/ หรือ กลไกการตรวจสอบสื่อ ขึ้นในหน่วยงานใด สิ่งหนึ่งที่ ต้องกำหนดชัดเจน คือ จุดมุ่งหมายและพันธกิจของ หน่วยงาน โครงสร้างการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ของบุคลากร ให้ครอบคลุมทั้งงานด้านวิชาการ การศึกษาวิเคราะห์สื่อ งานการสื่อสารสังคม งานการ ขับเคลื่อนทางสังคม และงานการขยายภาคีเครือข่าย รวมทั้งกำหนดคุณสมบัติ ทักษะ ประสิทธิภาพ ขอบเขตความรับผิดชอบ ทิศทางการพัฒนาศักยภาพ การทำงานตามหน้าที่รับผิดชอบ ทั้งต้องมี การ ประเมินผลงานโดยรวม และประเมินประสิทธิภาพผู้ ทำงาน อย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ

บทเรียน	ข้อเสนอ
บทเรียนที่ 4 ต้องทำให้ผลงานการตรวจสอบสื่อด้วยการเฝ้าระวังและศึกษาวิเคราะห์สื่อ เป็นที่ล่วงรู้ในวงกว้างจากการยอมรับและความร่วมมือของสื่อ	ข้อเสนอ 4 โดยการมีกลไกสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรสื่อ/ องค์กรวิชาชีพสื่อ ในการกำหนดโครงการการศึกษาวิเคราะห์การทำหน้าที่ของสื่อในเหตุการณ์ที่เป็นวาระร่วมทางสังคม เช่น ช่วงการเลือกตั้ง เพื่อร่วมมือกันจัดกลไกการศึกษาวิเคราะห์การทำหน้าที่ของสื่อ เพื่อพัฒนาคุณภาพการสื่อสารประชาธิปไตยในช่วงการเลือกตั้ง ต่อต้านข่าว/ ข้อมูลลวง เป็นต้น อาจจัดทำเป็นโครงการเพื่อเสนอขอรับทุนสนับสนุนเป็นคราว ๆ ตามวาระ หรือ เมื่อมีโจทย์ที่สำคัญ โดยองค์กรสื่อ/ องค์กรวิชาชีพสื่อ รวมทั้งภาคีเช่นภาควิชาการ มีส่วนร่วมในการออกแบบจุดมุ่งหมาย กระบวนการดำเนินการ ไปจนถึงการขยายผลสู่สังคม รวมทั้งการสร้างการเปลี่ยนแปลงในมาตรฐานการทำหน้าที่ของสื่อ รวมทั้งการสื่อสารของสังคม
บทเรียนที่ 5 กำหนดยุทธวิธี ในการสร้างภาคีเครือข่ายร่วมกระบวนการตรวจสอบสื่อ ทั้งประเด็นในเชิง	ข้อเสนอ 5 งานการศึกษาวิเคราะห์สื่อ เพื่อเสนอผลการศึกษาต่อสังคม สามารถดำเนินการได้โดยหลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่นี้โดยเฉพาะ หรือ เป็นหน่วยงาน/ กลไก ในสถาบัน/ องค์กรต่าง ๆ เช่น ในมหาวิทยาลัย ที่ไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะด้านสำนัก/ คณะที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับสื่อ แต่อาจเป็นสำนัก/ คณะที่สอนด้านศาสตร์

บทเรียน	ข้อเสนอ
โครงสร้าง เช่น ความเป็นเจ้าของ และที่มาของ รายได้ต่าง ๆ ของ สื่อ รวมทั้งรายได้ จากการโฆษณา ตลอดจนประเด็น ในเชิงเนื้อหา	ต่าง ๆ เช่น สุขภาพ การเมืองการปกครอง จิตวิทยา การพัฒนาเด็กเยาวชน การกีฬา ฯลฯ ที่ศึกษา วิเคราะห์การนำเสนอของสื่อในเนื้อหาที่เป็นความ ชำนาญเฉพาะด้านเนื้อหา ทั้งงานการศึกษาวิเคราะห์ สื่ออาจเกิดในหน่วยงาน/ องค์กรเชิงประเด็นต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรอิสระ แม้ภาค ประชาชน ประชาสังคม รวมทั้งเป็นกลไกที่จัดตั้งขึ้น ใน องค์กรสื่อ/ องค์กรวิชาชีพสื่อ ต่าง ๆ แต่สิ่งสำคัญ ที่ต้องยึดถือ คือต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างประโยชน์ ในการพัฒนาคุณภาพสื่อ การรับสื่อ การสื่อสารของ สังคม มีความเป็นอิสระในการทำงานด้วยคุณภาพงาน ทางวิชาการที่ถูกต้อง เทียบตรง เชื่อถือได้ ชี้แจงได้ ตรวจสอบได้ และเผยแพร่ผลการศึกษาต่อสาธารณะ อย่างกว้างขวาง

อย่างไรก็ตาม จากการถอดบทเรียนพบว่า ตัวแปรเหตุเพื่อการตั้งต้น
งานที่สำคัญ คือทุนหรืองบประมาณในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง หรือใน
ระยะเวลาที่ต่อเนื่องพอสมควร ในขณะที่องค์กรที่ทำงานขับเคลื่อนเชิงประเด็น
ถ้าไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐที่มีงบประมาณดำเนินการแล้ว ก็มักเป็นการดำเนินการ
โดยองค์กรที่ได้รับทุนจากแหล่งทุนมาดำเนินการ จึงไม่น่าแปลกที่ข้อเสนอต่อ
การสนับสนุนงานการศึกษาวิเคราะห์สื่อจึงมุ่งไปที่หน่วยงานที่มีการจัดสรรทุน

สนับสนุน เช่น กสทช. และกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ในขณะ
ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ ผู้ร่วมเสนอการก่อตั้งโครงการ และ กรรมการ
วิชาการ มีความเห็นว่า “....ในอนาคต แม้มีเดียมอนิเตอร์อาจไม่อยู่แล้ว แต่ก็
เป็นตัวอย่างนวัตกรรมทางสังคมที่พิสูจน์ว่า การทำงานเพื่อประโยชน์ของสังคม
แบบนี้ ไม่จำเป็นต้องมีองค์กรขนาดใหญ่ก็ทำได้ มีองค์กรขนาดเล็ก ทำงาน
วิชาการคุณภาพสูง มีกลยุทธ์การสื่อสารที่ดี และมีเครื่องมือเชื่อมโยงที่ดี ก็ทำได้
...” (Wangwivatana, 2015)

จาก Media Monitor สู่ Media Alert

Media Alert เกิดจาก 2 เหตุปัจจัยสำคัญ คือ 1) ความสนใจของ ดร.
ธนกร ศรีสุขใส ผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ที่เข้ารับ
ตำแหน่งเมื่อกลางปี พ.ศ. 2563 และต้องการให้มีกลไก เช่น Media Monitor
ในสำนักงานกองทุนฯ 2) มีอดีตผู้ทำงานในหน้าที่งานการศึกษาวิเคราะห์สื่อ
ทำงานในสำนักงานกองทุนฯ ด้วยเหตุนี้ ในราวต้นปี พ.ศ. 2564 จึงมีการบรรจุ
งานศึกษาวิเคราะห์สื่อในฝ่ายนโยบายและยุทธศาสตร์ ที่ขึ้นตรงต่อผู้จัดการ
ภายใต้การกำกับดูแลของ ดร.ชานาญ งามมณีอุดม (ปี พ.ศ. 2564-ผู้เชี่ยวชาญ
รักษาการแทนผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายและยุทธศาสตร์ ปี พ.ศ. 2565-รอง
ผู้จัดการ) โดยได้เสนอชื่อ Media Alert ที่มีสัญลักษณ์ระฆัง ด้วยหวังให้ผล
การศึกษาได้สื่อสารเชิงบอกกล่าวหรือกระตุ้นเตือนให้ทราบถึงการทำหน้าที่ของ
สื่อ การสื่อสารของสังคม อย่างมุ่งหวังให้เกิดความตื่นตัวสนใจจากทุกฝ่ายที่
เกี่ยวข้อง เพื่อผลต่อนิเวศสื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ อันเป็นภารกิจหลักของ
กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ทั้งนี้ โดยมีลักษณะงานโครงการที่มี

การจัดทำแผนงานรายปี บริหารและควบคุมดูแลโดยผู้บริหารของสำนักงานฯ คือ รองผู้จัดการฯ และผู้จัดการฯ มีเจ้าหน้าที่ประจำ 2 คน เจ้าหน้าที่ตามสัญญาจ้าง 2 คน ที่ปรึกษาภายนอก 1 คน โดยเจ้าหน้าที่ทั้ง 4 คน ต้องรับผิดชอบภารกิจอื่นของสำนักงานตามตำแหน่งหน้าที่และตามที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงาน

จุดมุ่งหมายและภารกิจของ Media Alert

Media Alert มีภารกิจในการนำเสนอผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพการณ์สื่อและพฤติกรรมการเปิดรับและการใช้สื่อของสังคม ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างเสริมวัฒนธรรมการคิดวิเคราะห์ในการสื่อสาร การเปิดรับและการใช้สื่อ เพื่อส่งเสริมนิเวศสื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1) กลุ่มนักวิชาการสื่อ 2) กลุ่มนักวิชาชีพสื่อ 3) หน่วยงานภาครัฐด้านสื่อสารมวลชน 4) กลุ่ม NGO ด้านสื่อสารมวลชน 5) นิสิต/ นักศึกษาด้านสื่อสารมวลชน 6) บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจในประเด็นด้านสื่อ (Thai Media Fund, 2021a)

ลักษณะการทำงานของ Media Alert

ลักษณะการทำงานของ Media Alert ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ดำเนินการโดยทีมงานโครงการ คือ งานการศึกษาวิเคราะห์ในประเด็นที่สำคัญหรือเป็นที่สนใจของสังคม ด้วยหลักวิชาการที่เชื่อถือได้ และด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับจำนวนบุคลากรและข้อจำกัดของเวลา เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ทันความสนใจและการนำไปใช้ประโยชน์ของสังคม กับการใช้เพจ

Media Alert ในการรายงานผลการศึกษา การนำเสนอบทความ/ บทความวิเคราะห์/ บทความสัมภาษณ์ และอัปเดตข้อมูลข่าวสารสถานการณ์ต่าง ๆ ของสื่อและการสื่อสารของสังคม รวมทั้งการรายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่ 2 ทั้งนี้ เพจ Media Alert เริ่มสื่อสารออนไลน์ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564

ส่วนที่ 2 เป็นการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานตามสัญญาจ้างเพื่อ 1) ศึกษาวิเคราะห์การสื่อสารของสังคมทางแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อสรุปภาพรวมของ ความสนใจในแต่ละเดือน และเพื่อวิเคราะห์ความรู้สึกลูกต่อประเด็นที่เลือกศึกษา ในแต่ละเดือน พร้อมความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผล การศึกษานั้น ๆ 2) จัดกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อนำเสนอผลการทำงานของ โครงการในแต่ละปี เพื่อระดมความเห็น/ข้อเสนอต่อผลการศึกษา หรือต่อ ประเด็นที่กำหนด จากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและวิชาการด้านต่าง ๆ เพื่อสรุปเป็น ข้อเสนอเชิงนโยบาย และเพื่อสื่อสารรายงานสังคม

ผลผลิต Media Alert

ส่วนที่ 1 ดำเนินการโดยทีมงาน Media Alert และรายงานสาธารณะ ทางเพจ Media Alert

1.1 การศึกษาวิเคราะห์ในประเด็นที่สำคัญหรือเป็นที่สนใจของ สังคม

ลำดับ	ชื่อการศึกษา	วันที่ เผยแพร่
1	ความปลอดภัยสาธารณะและสิทธิส่วนบุคคลในข่าว และความคิดเห็นทางออนไลน์ กรณีโควิด-19 และ # ดีเจมะตุ้ม	9 ก.พ. 64
2	ความสัมพันธ์และความรุนแรงทางเพศในละคร โทรทัศน์	25 ก.พ. 64
3-4	ข่าววัคซีนโควิด-19 และการแสดงความเห็นผ่านสื่อ ออนไลน์	24 มี.ค. 64
5-6	“ควีนหลงสงครามต์... นิวนอร์มอล- โควิด-19 และ ความหมายสงครามต์ที่เปลี่ยนแปลง”	5 พ.ค. 64
7	วาทกรรมความงามผ่านเรือนร่างคนดังในชุดว่ายน้ำ ตามวาระสื่อในฤดูร้อน	4-มิ.ย. 64
8	ความเชื่อทางไสยศาสตร์ในรายการข่าวโทรทัศน์	15-ก.ค. 64
9-10	การรายงานข่าวฆ่าตัวตายในสื่อโทรทัศน์	10 ก.ย. 64
2565		
ลำดับ	ชื่อการศึกษา	วันที่ เผยแพร่
1	การสื่อสารความยินยอมพร้อมใจ การปฏิเสธ/ตอรอง และความรุนแรงทางเพศ ในละครโทรทัศน์ยอดนิยม ปี 2564	18 ก.พ. 65

2	กระแสน้ำแดงโม นิดา และวาระข่าวสารที่หายไป ในรายการข่าวทีวี	26 มี.ค. 65
3	วาระข่าวแดงโม นิดา และ 3 ข่าวสำคัญ ในรายการ ข่าวโทรทัศน์ วันที่ 11, 13 และ 15 มี.ค. 2565	26 เม.ย. 65
4	เปรียบเทียบกิจกรรมนำเสนอวิสัยทัศน์ผู้สมัครผู้ว่า กทม. จัดโดยสื่อและภาคี ช่วงเดือนเม.ย. - พ.ค. 65 กับลำดับผลการเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการ	25 พ.ค. 65
5	สื่อใช้ “การเล่นเกม” สร้างสีสันเวทีดีเบตผู้สมัครผู้ว่า ฯ กทม. 65 ขณะที่รูปแบบประชันวิสัยทัศน์ ยังเป็น รูปแบบหลัก	2 มิ.ย. 65
6	การนำเสนอข่าว/บทความในสื่อออนไลน์ "กัญชา" ในช่วง "ปลดล็อก" และ "ควบคุม"	6 ก.ค. 65
7*	สังคมได้อะไร เมื่อทีวีนำเสนอข่าวเร้าอารมณ์ มากกว่าประเด็นสาธารณะ	31 ส.ค. 65
8*	เพลิงไหม้ดับ Mountain B เพิ่มสัดส่วนข่าวเร้า อารมณ์ แต่พบการให้ความรู้และเสนอทางออก	21 ต.ค. 65
9- 10*	การนำเสนอข่าวช่วงเย็น-ค่ำของทีวีดิจิทัล 14 รายการของ 14 ช่องสถานี ในเดือน ก.ค.-ส.ค.-ก.ย. 2565	1 ธ.ค. 65
*ได้รับการสนับสนุนข้อมูลจาก กสทช.		

ความเชื่อทางไสยศาสตร์ในรายการข่าวโทรทัศน์

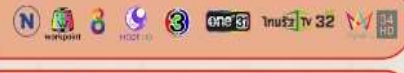
ภาพตัวอย่างการเผยแพร่ผลการศึกษาในปี 2565

เพลงใหม่ผับ Mountain B เพิ่มสัดส่วนข่าวเร้าอารมณ์ แต่พบการให้ความรู้
และเสนอทางออก

**ผลการวิเคราะห์ข่าวไฟไหม้ Mountain B
ในรายการข่าวเย็น-ค่ำ (5 ส.ค. 65)***

ลักษณะการรายงานที่เร้าอารมณ์/ความสนใจ พบ 13 รายการ**

ภาพเชื้อที่ไฟกำลังไหม้ร่างกาย	
ภาพญาติโศกเศร้าเสียใจ	
ภาพการเคลื่อนย้ายศพ	
ภาพศพที่ประตูทางออก	
ข้อมูลอากรศพ ความเชื่อ	

ลักษณะการรายงานที่ให้ความรู้และหาทางออก พบ 9 รายการ**

ข้อมูลด้านโครงสร้างอาคาร และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง***	
ข้อมูลด้านการป้องกันและ เอาตัวรอดจากไฟไหม้***	

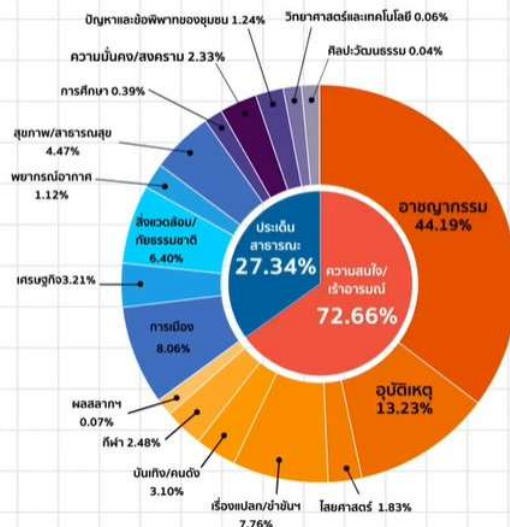
* ไม่รวมรายการ TNN ข่าวค่ำ ทางช่อง TNN 16 เนื่องจากไม่นำเสนอข่าวเพลงใหม่ผับ Mountain B ในวันที่ศึกษา
 ** ไอทีช่องทางรายการที่พบ โดย 1 รายการอาจพบมากกว่า 1 ลักษณะ
 *** ดึงมีการให้ข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญหรือการอ้างอิงที่ชัดเจน ไม่รวมลักษณะการให้ข้อมูลที่ไม่ละเอียด ไม่แม่นยำ

ภาพตัวอย่างการเผยแพร่ผลการศึกษาในปี 2565

การนำเสนอข่าวช่วงเย็น-ค่ำของทีวีดิจิทัล 14 รายการของ 14 ช่องสถานี
ในเดือน กรกฎาคม-สิงหาคม-กันยายน 2565

ภาพรวมสัดส่วนกลุ่มเนื้อหาข่าว ที่พบจาก 14 รายการ ช่วง ก.ค.-ก.ย. 65*

*หมายเหตุ : สัปดาห์ 18-22 ก.ค., 1-5 ส.ค., 5-9 ก.ย.65 โดยไม่รวมช่วงโปรยข่าว โศกนาถะ ข่าวประธาธิบดี และข่าวในพระราชสำนัก

1.2 บทความวิชาการ

เป็นการสรุปองค์ความรู้ต่าง ๆ จากการทบทวนงานวรรณกรรมทาง
วิชาการ หรืองานวิจัย ฯลฯ เผยแพร่สู่สาธารณะ เช่น สิ่งที่ดีควรทำ/ ไม่ควรทำ
ในการรายงานข่าวเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 รวมทั้งบทความที่จัดทำขึ้นอย่าง

สอดคล้องกับเหตุการณ์ทางสื่อและสังคม เช่น ทำไมคนรุ่นใหม่ไม่ดูละคร
โทรทัศน์? มนุษยธรรมในข่าวสงคราม เป็นต้น

ตัวอย่างภาพการเผยแพร่บทความเชิงวิชาการ

สิ่งที่ควรทำ/ ไม่ควรทำ ในการรายงานข่าวเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19

หลักการรายงานข่าวเกี่ยวกับวัคซีนโควิด 19

สิ่งที่ควรทำ

เลือกใช้และอ้างอิงแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ

เลือกใช้และอ้างอิงแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ เพื่อช่วยให้อ่านและอธิบายข้อเท็จจริงต่าง ๆ ได้อย่างเข้าใจง่าย พร้อมระบุแหล่งข่าวให้ชัดเจน

เก็บอย่าให้ทุกคนเข้าใจถึงประโยชน์และความสำคัญของวัคซีน

รายงานตัวเลขให้ชัดเจน รายงานตัวเลขให้ชัดเจน เนื่องจากปัจจุบันมีวัคซีนที่กำลังอยู่ในขั้นพัฒนาหลายตัว จึงควรระบุถึงจำนวนการผลิต ตัวอย่างการทดสอบ ระยะเวลาที่ทดสอบให้ชัดเจน

กำหนดนิยามศัพท์

กำหนดนิยามศัพท์ โดยเฉพาะศัพท์เทคนิคทางการแพทย์ที่อาจเข้าใจได้ยาก โดยการให้สิ่งกึ่งข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ความรู้กับผู้อ่านพร้อมทั้งใช้ภาษาในการรายงานข่าวที่เข้าใจง่ายสำหรับคนทุกกลุ่มให้ได้มากที่สุด

อธิบายขั้นตอนของรายงานการศึกษาที่ได้รับ

หากรายงานการศึกษาเกี่ยวกับวัคซีนนั้นยังอยู่ในขั้นเริ่มต้น (Early Stage) ที่ควรระบุให้ชัดเจน และต้องไม่ทำให้สังคมเข้าใจผิด คิดว่ารายงานดังกล่าวเป็นการศึกษาที่ผ่านการทบทวนตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว (Peer Review)

เปิดเผยและให้ข้อมูลต่างๆ

เปิดเผยและให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผลข้างเคียง ข้อมูลเฉพาะที่ควรพิจารณา รวมถึงข้อจำกัดของวัคซีนแต่ละชนิดให้ชัดเจน เพื่อคลายข้อสงสัยและความกังวลของสาธารณะ

MEDIA ALERT

ตัวอย่างภาพการเผยแพร่บทความเชิงวิชาการ

หลักการรายงานข่าวเกี่ยวกับวัคซีนโควิด 19

ไม่ควรรายงานข่าวจากรายงานสรุปข้อมูลหรือข่าวแจก

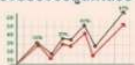
แต่ควรอ่านข้อมูลจากรายงานฉบับสมบูรณ์ ทั้งนี้ เนื่องจากการพึ่งพาเฉพาะสรุปข้อมูลอาจไม่เพียงพอ และเพื่อป้องกันความเข้าใจผิด/ ความผิดพลาดของรายงาน

หลีกเลี่ยงการรายงานว่าวัคซีนจะช่วยเหลือปัญหาทุกอย่าง

หลีกเลี่ยงการรายงานว่าวัคซีนจะช่วยเหลือปัญหาทุกอย่างที่จะช่วยทำให้โควิด-19 หายไปได้โดยไว ทั้งนี้ สื่อควรเน้นย้ำความสำคัญของมาตรการพื้นฐานด้านสาธารณสุข เช่น การล้างมือ การใส่หน้ากาก การรักษาระยะห่าง ย้ำเตือนแก่สาธารณะ แม้จะเริ่มมีการฉีดวัคซีนไปแล้ว

ไม่ควรเชื่อข้อมูลที่ได้รับในทันที

โดยควรตั้งคำถามถึงที่มาของข้อมูลดิบ วิธีการเก็บข้อมูล วิธีการศึกษาข้อมูลของรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับวัคซีนที่ได้รับจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พร้อมระบุรายละเอียดวิธีการวิจัยของข้อมูลที่ได้รับในรายงาน

หลีกเลี่ยงการใช้ภาพที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกกลัวในการรายงานข่าว

เช่น ภาพเด็กร้องไห้ ผู้รับการฉีดวัคซีนที่ดูประหม่า/กังวล ขนาคีบฉีดยา เป็นต้นโดยควรเน้นการใช้ภาพที่ประกอบด้วยตัวแทนของคนทุกกลุ่ม ทั้งบุคลากรทางการแพทย์ ผู้ให้บริการและผู้รับการฉีดวัคซีน

MEDIA ALERT

มนุษย์ธรรมในข่าวสงคราม

ทำไมคนรุ่นใหม่ ไม่ดูละครโทรทัศน์?

1.3 ชิ้นงานสื่อเชิงวิชาการอื่น ๆ

เช่น การสัมภาษณ์นักวิชาการ ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสื่อ ทั้งในรูปแบบบทความ และคลิปสั้น เผยแพร่ในเพจ Media Alert ตัวอย่างเช่น บทสัมภาษณ์ ดร.รัชดา ไชยคุปต์ อาจารย์และนักวิจัยอาวุโส สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในประเด็นเรื่องความรุนแรงทางเพศในละครไทย และสิทธิสตรี หรือการสัมภาษณ์นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เห็นต่อผลการศึกษาในลักษณะการขยายผลอื่น ๆ

ส่วนที่ 2 เป็นการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานตามสัญญาจ้าง ประกอบด้วย

2.1 ศึกษาวิเคราะห์การสื่อสารของสังคมทางแพลตฟอร์มออนไลน์

เพื่อสรุปภาพรวมของความสัมพันธ์ และวิเคราะห์ความรู้สึกต่อประเด็นที่เลือกศึกษาในแต่ละเดือน โดยปี 2564 เป็นการทำงานกับทีมงานของบริษัท บัณฑิตเซ็นเตอร์ จำกัด ในขณะที่ปี 2565 เป็นการทำงานกับทีมงานของบริษัท Wiselight (ประเทศไทย) จำกัด นอกจากนี้ ในปี 2564 ยังมีการศึกษาประเด็นเฉพาะในเรื่องนิเวศข่าวปลอม และกลไกการตรวจสอบข้อเท็จจริง ร่วมกับบริษัท ร็อกเกต มีเดีย แล็บ จำกัด อีกด้วย

ตัวอย่างภาพการเผยแพร่ศึกษาวิเคราะห์การสื่อสารของสังคม ทางแพลตฟอร์มออนไลน์

ปี พ.ศ. 2564

ปี พ.ศ. 2564

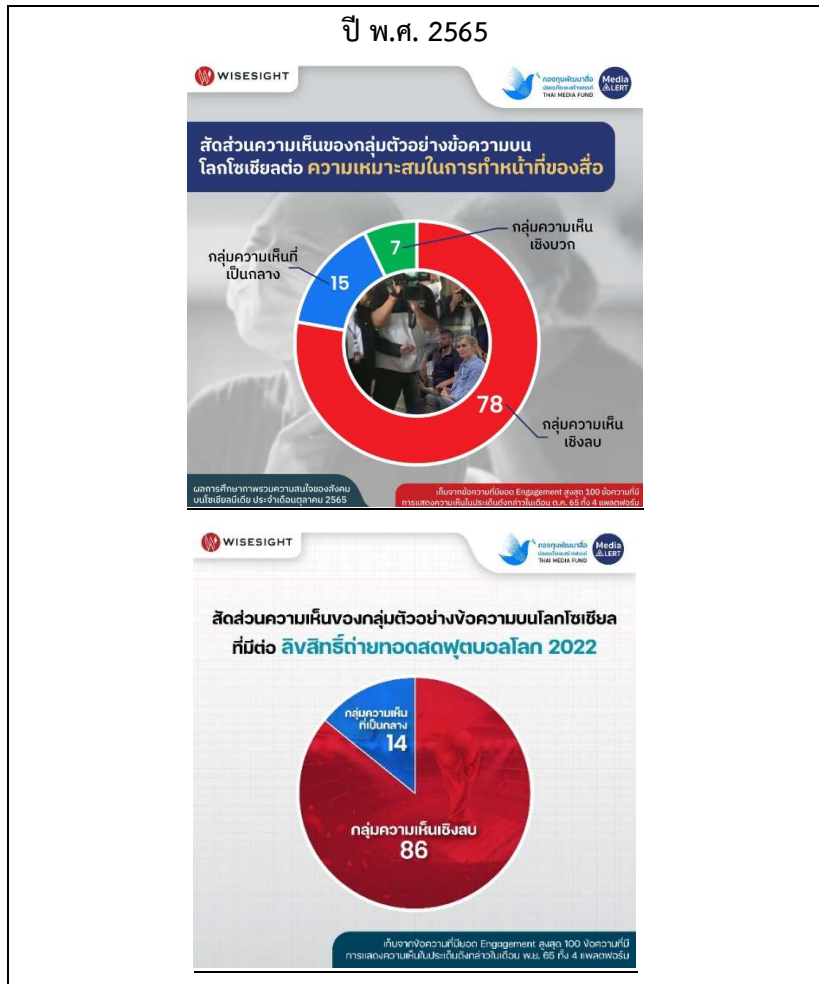
ปี พ.ศ. 2564

ปี พ.ศ. 2564

2.2 จัดกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อนำเสนอผลการทำงานของโครงการ
ในแต่ละปี โดยกำหนดหัวข้อกิจกรรมอย่างเชื่อมโยงกับผลการศึกษา เพื่อระดม

ความเห็น/ ข้อเสนอต่อผลการศึกษา จากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและวิชาการด้าน
ต่าง ๆ เพื่อสรุปเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย และเพื่อสื่อสารรายงานสังคม

ปี พ.ศ. 2564

เวทีเสวนา “Trends and Tweets: ความสนใจ ความคิดเห็น และ อารมณ์ในโลกออนไลน์”

เวทีเสวนา “ถอด DNA ข่าว/ข้อมูล ‘ผิดพลาด-บิดเบือน-มั่วร้าย’ ในสังคมไทย เพื่อเสริมพลังกลไก Fact-Checking”

ปี พ.ศ. 2565

สัมมนา Media Alert ประจำปี 2565 “สังคมได้อะไร จากข่าวโทรทัศน์”

ความเห็นต่อผลงานของ Media Alert

จากเวทีเสวนา “Trends and Tweets: ความสนใจ ความคิดเห็น และอารมณ์ในโลกออนไลน์” เมื่อ 23 พ.ย. พ.ศ. 2564 รศ.พิจิตร คุสวดีกุล อาจารย์ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวถึงผลการศึกษาของ Media Alert ว่า “งานที่ทำมาเป็นการ Kick-off ของ Media Alert ได้ดี ทำให้เห็นว่าสื่อในปัจจุบันกำลังสะท้อนอะไรอยู่บ้าง และการทำงานร่วมกับกองทุนสื่อฯ เป็นการทำงานร่วมกันที่เหมาะสม แต่ละแพลตฟอร์มออนไลน์มีรูปแบบที่ต่างกัน ดังนั้นพฤติกรรมการใช้สื่อของคนจึงต่างกันไป เปรียบเทียบกับการทำโครงการ Media Monitor ซึ่งเป็นการทำงานที่หนักมาก ในยุคนั้นต้องดูข้อมูลด้วยตาและถอดรหัสด้วยมือ แต่ทำให้เห็นการทำงานของสื่อกระแสหลักได้ชัดเจนมาก รู้สึกว่าเป็นงานเดียวที่ตอบโจทย์ว่าสื่อมีบทบาท/แสดงบทบาทอย่างไร จึงอยากบอกทีมวิจัยของ Media Alert ว่าตอนนี้เรากำลังอยู่ในช่วงคัดกรองข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ อยากให้การวิเคราะห์ของทีม ขยับจาก What Happens? เป็นเรื่อง “ทำไมเหตุการณ์นี้จึงเกิดในสังคมไทย” ซึ่งจะทำให้งานมีคุณค่ามาก” (Thai Media Fund, 2021b)

จากเวทีเสวนา “ถอด DNA ข่าว/ ข้อมูล “ผิดพลาด-บิดเบือน-มุ่งร้าย” ในสังคมไทย เพื่อเสริมพลังกลไก Fact-Checking” เมื่อ 30 พ.ย. พ.ศ. 2564 ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม (ผู้เชี่ยวชาญ วิชาการแทนผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายและยุทธศาสตร์ ในขณะนั้น) กล่าวถึงผลการศึกษาของ Media Alert ว่า “นอกจาก Media Alert จะดำเนินงานการศึกษาวิเคราะห์สื่อในประเด็นที่สำคัญหรือเป็นที่สนใจของสังคมแล้ว ยังมีการทำงานศึกษาวิจัยร่วมกับภาคีต่าง ๆ ที่มีประสบการณ์และความสนใจในประเด็นสื่อ เช่น งานการศึกษากลไก

Fact-Checking ครั้งนี้ เพื่อต้องการสร้างเครือข่ายและพันธมิตรในการรวมพลัง
และบูรณาการการทำงานตรวจสอบข่าวปลอม โดยไม่ได้จำกัดแค่ 3 ภาควิชาที่เรา
ทำงานอยู่ด้วยตอนนี้เท่านั้น ตลอดจนยังพร้อมสนับสนุนงานวิจัยต่าง ๆ ที่
เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยข่าวปลอม เพื่อรายงานผลการศึกษาที่เชื่อว่าเป็น
ประโยชน์ต่อสังคม” (Thai Media Fund, 2021c)

จากเวทีสัมมนาวิชาการ MEDIA ALERT ประจำปี พ.ศ. 2565 เปิด
ผลวิจัย ‘สังคมได้อะไรจากข่าวโทรทัศน์’ เมื่อ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2565 ดร.ธน
กร ศรีสุขใส ผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ กล่าวว่า
“Media Alert เป็นองค์กรที่เกิดขึ้นจากการทำหน้าที่เป็น Media Monitor เป็น
การติดตามการทำงานของสื่อ แต่เพิ่มบทบาทในการสะกิดเตือนสื่อมวลชนให้
ทำงานอย่างถูกต้อง ในการทำงาน 2 ปีที่ผ่านมา แม้งบประมาณจะน้อยมาก
คนทำงานจะน้อยมาก แต่ก็สามารถขับเคลื่อนงานออกไปได้อย่างกว้างขวาง”
ในขณะที่ ศ.ดร.พิรงรอง รามสูต กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ
โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ด้านกิจการโทรทัศน์ องค์กร
ปาฐกพิเศษในงานครั้งนี้ กล่าวว่า “การ Monitor สื่อเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญ
ซึ่งเราคิดถึงการทำงานแบบ Media Monitor มาก ๆ และอยากให้มีการเก็บ
ข้อมูลอย่างเป็นวิทยาศาสตร์และเป็นระบบ เพื่อนำเสนอต่อสังคมต่อไป” (Thai
Media Fund, 2021d)

ข้อจำกัดในการทำงาน

1. แม้ Media Alert จะเป็นงานส่วนของสำนักงาน แต่มีความเป็นงาน
โครงการพิเศษ มากกว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างองค์กร ที่มีการกำหนด

ชัดเจนในการกิจเพื่อการติดตามศึกษาวิเคราะห์สื่อ และสื่อสารสู่สังคม โดยเฉพาะผู้เกี่ยวข้องกับผลการศึกษาประเด็นนั้น ๆ อย่างมุ่งตอบสนองภารกิจหลักขององค์กร คือ ส่งเสริมนิเวศสื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์

2. จำนวนบุคลากรที่อาจไม่เพียงพอกับภารกิจ อีกทั้งยังมีการกิจอื่นที่ต้องรับผิดชอบ รวมถึงการขาดระบบการบันทึกข้อมูลสื่อที่เป็นหน่วยการศึกษา ทำให้ต้องค้นหาและใช้หน่วยการศึกษาทางออนไลน์ ซึ่งบ่อยครั้ง ไม่ได้หน่วยการศึกษาตามต้องการ จึงต้องมีการจัดปรับประเด็น ออกแบบวิธีวิทยาย่างสัมพันธ์กับสถานการณ์และข้อจำกัดทั้งคน เครื่องมือ และระยะเวลาการทำงาน โดยไม่ละเลยเรื่องความถูกต้อง ความเที่ยงตรง

3. ในส่วนของการดำเนินงานกับผู้ร่วมงานตามสัญญาจ้างเพื่อศึกษาวิเคราะห์การสื่อสารของสังคมทางแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อสรุปภาพรวมและการวิเคราะห์ความรู้สึกต่อประเด็นที่เลือกศึกษาในแต่ละเดือน พร้อมความเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น หลายเรื่องพบว่าเป็นประเด็นที่มีความท้าทาย แต่ด้วยสถานะขององค์กร ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ทำให้ต้องระมัดระวังหรือหลีกเลี่ยงการศึกษาวิเคราะห์ในบางประเด็น แต่ก็ยังคงนำเสนอภาพรวมของความสนใจในการสื่อสารทางสื่อสังคมออนไลน์ อย่างตรงไปตรงมา ตามความเป็นจริง

4. สื่อมวลชนโดยเฉพาะสื่อหลักยังนำผลการศึกษาหรือการจัดกิจกรรมของ Media Alert ไปนำเสนอหรือเผยแพร่ในจำนวนไม่มากนัก แม้ Media Alert จะใช้ช่องทางหลักในการเผยแพร่ คือ เพจ Media Alert ที่มีจำนวนผู้ติดตาม ผู้สนใจในระดับหนึ่ง โดยมีการใช้ระบบบูสต์โพสต์เพื่อเผยแพร่ผลการศึกษาบางชิ้น การเผยแพร่ผลงานบนเว็บไซต์ของกองทุนฯ รวมถึงความ

พยายามจัดทำเป็นข่าวเพื่อสื่อมวลชน (Press Release) เผยแพร่ไปยังองค์กร
วิชาชีพสื่อแล้วก็ตาม

5. ในส่วนของการทำงานเพื่อสร้างเครือข่ายที่สนใจในงานการศึกษา
วิเคราะห์สื่อ การขยายผล และการสื่อสารกับสังคม พบว่า ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา
ยังทำงานด้านนี้ได้ไม่เต็มศักยภาพนัก ส่วนใหญ่เป็นการขยายผลผ่านการจัด
กิจกรรม การผลิตสื่อเพื่อนำเสนอบทสัมภาษณ์ หรือ ความเห็นของวิทยากร
ผู้เชี่ยวชาญจากภาคส่วนต่าง ๆ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะไม่ใช่ภารกิจที่กำหนดใน
บทบาทหน้าที่งาน และด้วยข้อจำกัดด้านกำลังของบุคลากร ที่ต้องรับผิดชอบ
งานทั้งในส่วนของ Media Alert และงานอื่นของสำนักงานตามที่ได้รับ
มอบหมาย

วิเคราะห์บทบาทของกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ต่อการกิจ การศึกษาวิเคราะห์สื่อ

ในส่วนแรกของบทความนี้ ที่นำเสนอโครงการ Media Monitor ในมิติ
ที่اما การดำเนินการ ผลงาน บทเรียน และข้อเสนอต่องานการเฝ้าระวัง ติดตาม
ตรวจสอบ โดยการศึกษาวิเคราะห์สื่อ นั้น มีการระบุถึงกองทุนพัฒนาสื่อ
ปลอดภัยและสร้างสรรค์ เป็นหนึ่งในองค์กรที่ควรดำเนินการกิจการตรวจสอบ
สื่อ การขับเคลื่อนเพื่อสร้างความตื่นตัว สนใจ และการมีส่วนร่วมในงานการ
ติดตามตรวจสอบสื่อ งานการศึกษาวิเคราะห์สื่อ ทั้งในระดับองค์กรด้านต่าง ๆ
และโดยประชาชนผู้รับ/ ผู้ใช้สื่อ และผู้สนใจทั่วไป

Media Alert นำภารกิจหลักของ Media Monitor มาดำเนินการ คือ
การศึกษาวิเคราะห์สื่อด้วยโจทย์การศึกษาที่กำหนดจากสถานการณ์ทางสังคม

และสื่อ และการรายงานผลการศึกษาทั้งข้อเสนอต่อผลการศึกษาต่อสาธารณะ โดย Media Alert ได้เสริมส่วนของการศึกษาวิเคราะห์การสื่อสารทางออนไลน์ ของสังคม ด้วยกลไกการทำสัญญาดำเนินการกับองค์กรธุรกิจที่มีผลงานด้านการ สื่อสารข่าวและข้อมูลสู่สังคม โดยปี พ.ศ. 2564 ร่วมงานกับ บริษัทบัณฑิตเซ็น เตอร์ จำกัด องค์กรบริหารเว็บไซต์ kapook.com ที่เป็นที่รู้จักกันมายาวนาน ปี พ.ศ. 2565 ร่วมงานกับบริษัท Wisesight (ประเทศไทย) จำกัด ที่มีความ เชี่ยวชาญในงานการวิเคราะห์ข้อมูลโซเชียลมีเดีย

ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา Media Alert ได้สร้างผลงานที่เผยแพร่สู่สังคมได้ ดีในระดับหนึ่ง ส่วนอนาคตต่อไปของ Media Alert จะเป็นอย่างไร น่าจะเป็น สิ่งที่ฝ่ายนโยบายขององค์กร จะได้กำหนดให้ชัดเจน เพราะถ้ายังคงให้มี โครงสร้างและกระบวนการทำงานตามที่เป็นมา ก็ต้องเพิ่มภารกิจสำคัญในส่วน สำนักงาน คือ นำผลการศึกษาและข้อเสนอจากผลการศึกษาของ Media Alert ไปสร้างการเปลี่ยนแปลงตามอำนาจหน้าที่ของกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและ สร้างสรรค์ ที่ก็มีเครือข่ายทั้งระดับหน่วยงาน/ องค์กร สถาบันการศึกษา องค์กร สื่อ องค์กรวิชาชีพสื่อ องค์กรพัฒนาเอกชน รวมทั้งองค์กรภาคประชาสังคม ภาค ประชาชน ฯลฯ คือ ทำให้ Media Alert เป็นหน่วยงานด้านการศึกษาวิเคราะห์ สื่อเพื่อผลในเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่เชื่อถือได้ เป็นข้อมูลเชิง ประจักษ์ในการไปขับเคลื่อนทางสังคมในระดับต่าง ๆ ด้วยเป้าหมายเพื่อนิเวศ สื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ นอกเหนือจาก การสื่อสารผลการศึกษาต่อสังคม ในวงกว้าง อันเป็นงานเชิงการสร้างข้อมูลความรู้ เพื่อบริการสังคม มากกว่าเป็น หน่วยงานที่เน้นภารกิจการศึกษาวิเคราะห์สื่อ เพื่อการเผยแพร่ผลการศึกษา และการสื่อสารตรงกับสื่อและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผลการศึกษา ซึ่งต้อง

ท่อมเทรพยากรมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และอาจมีมิติของความเป็นกลไก
การกำกับดูแล มากกว่า บทบาทการเป็นกลไกส่งเสริมและสนับสนุน ตามภารกิจ
ของกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

แต่ทั้งนี้ มิได้หมายความว่า ฝ่ายนโยบายยังคงให้การทำงานของ
Media Alert ต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัดที่นำเสนอข้างต้น แต่ควรพิจารณากำหนด
โครงสร้างและบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพงานทาง
วิชาการ ที่มีความต่อเนื่องสม่ำเสมอ ที่สำคัญ เพื่อเป็นต้นแบบการกำหนดให้มี
งานการติดตามศึกษาวิเคราะห์สื่ออย่างชัดเจนในโครงสร้างองค์กร จากเดิมที่
งานลักษณะนี้ มักเป็นงานระดับโครงการที่ขอสนับสนุนจากแหล่งทุน โดย
กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ อาจจัดทำยุทธศาสตร์งานการติดตาม
ศึกษาวิเคราะห์สื่อ อย่างเชื่อมโยงกลไกงานนี้ที่กำหนดในโครงสร้างองค์กรกับ
การจัดสรรทุนตามบทบาทหน้าที่ เพื่อให้งานการติดตามศึกษาวิเคราะห์สื่อ
สร้างพลังของข้อมูลความรู้ สู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อนิเวศสื่อที่ปลอดภัยและ
สร้างสรรค์อย่างแท้จริง ตามแนวทางการจัดตั้งและดำเนินการงานการติดตาม
ตรวจสอบและศึกษาวิเคราะห์สื่อจากงานวิจัยที่อ้างอิงข้างต้น ที่ต้องมีงาน
การศึกษาวิเคราะห์สื่อที่มีคุณภาพ ต่อเนื่อง สอดคล้องกับสภาพสื่อและการ
สื่อสารของสังคม โดยเป็นการทำงานที่ร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะด้าน
สื่อ ด้านวิชาการ และกลไกงานการขับเคลื่อนทางสังคม โดยมีการสื่อสาร
สาธารณะอย่างกว้างขวาง ซึ่งขอบข่ายการทำงานเช่นนี้ ต้องมีการกำหนด
โครงสร้างและระบบการทำงานที่ชัดเจน มีบุคลากรและงบประมาณที่เพียงพอ
ต่อเนื่อง ไม่ใช่งานเฉพาะกิจหรืองานระดับโครงการ ทั้งนี้ ในการทำงานที่ยึดตาม
พันธกิจในการส่งเสริมสนับสนุนสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ กับ การจัดกระทำ

กับสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ ที่อาจเป็นเงื่อนไขหรือข้อจำกัดในการศึกษาวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ตามสภาพการณ์การสื่อสารของสังคม จึงต้องทำงานอย่างเข้าใจในบริบททางสังคม วัฒนธรรม และการสื่อสาร ที่เปลี่ยนแปลงไป และพยายามทำหน้าที่เพื่อสร้างสมดุลระหว่างสื่อและสังคมที่เป็นอยู่ กับ สื่อและสังคมที่ควรจะเป็น ในแต่ละช่วงเวลา

เอกสารอ้างอิง

- Chaisan, W. (2003). *Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2540*. (compiler and editor). Bangkok: Rule of Law.
- Healthy Media Hub. (n.d.). *Academic and legal work*. Retrieved December 25, 2022 from <https://www.healthymediahub.com/result?keyword=media+monitor&academic-and-legal&page=1>
- Media Reform Research Team. (2004). *Media reform synthesis (Media reform project): Complete research report*. Office of Thailand Science Research and Innovation.
- Phiphitkul, W. (2004). *Mechanisms for censoring media in the public sector*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Thai Media Fund. (2021a). *Annual report 2021*. Retrieved December 25, 2022 from

<https://www.thaimediafund.or.th/download/tmfannualreport2021/>

Thai Media Fund. (2021b). *2022 Media Alert seminar on the topic of “What society gets from television news: A case study of the early-late evening news presentation of digital TV” between July and September*. Retrieved from <https://web.facebook.com/100064661113249/videos/1281765159282739>

Thai Media Fund. (2021c). *The media development fund organized a seminar on extracting DNA from news or information on "mistake-distortion-malice" in Thai society to strengthen fact-checking mechanisms*. Retrieved December 25, 2022 from <https://www.thaimediafund.or.th/fact-checking/>

Thai Media Fund. (2021d). *The Media Fund has released research titled “Catch up on online trends and tweets: Interests, opinions, and emotions in the online world”*. Retrieved December 25, 2022 from <https://www.thaimediafund.or.th/trends-and-tweets/>

Wangwiwatana, S. (2015). *Media monitor, 2005-2015*. Bangkok: Media Monitor Foundation.

บทความวิจัย

ค้นหาปริมาณการสื่อสารข้อมูลวิจัยและพัฒนาของบริษัทในตลาด

หลักทรัพย์ไทย โดยเทคนิค Text Unit

กุลวดี ลิ้มอุสนโน¹

Received 26 October 2021

Revises 7 December 2021

Accepted 30 December 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อค้นหาปริมาณการสื่อสารข้อมูลวิจัยและพัฒนาของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ไทย โดยวิธีการนับความถี่โดยใช้เทคนิค Text Unit เป็นการวิจัยเอกสารโดยมีประชากร 331 บริษัท กลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาร์ยามาเน่ ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05 จำนวน 173 บริษัท โดยคิด 3 รอบบัญชี 2559-2561 รวมกลุ่มตัวอย่าง 519 ตัวอย่าง ค้นหาปริมาณการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลวิจัยและพัฒนา พบว่า การสื่อสารเปิดเผยข้อมูล Input (ข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา) สูงสุด ร้อยละ 66.68 โดยที่มีประโยชน์วิจัยและพัฒนาสื่อสารเปิดเผยข้อมูลสูงสุดเฉลี่ยปีละ 10.99 ประโยคต่อบริษัท การสื่อสารเปิดเผยข้อมูลวิจัยและนวัตกรรมมีประโยชน์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่บริษัท และลดค่าใช้จ่ายด้านการตลาดได้ นับว่าเป็นการสื่อสารที่นำความจริงมาเปิดเผยและเกิดความสร้างสรรค์

คำสำคัญ: ตลาดหลักทรัพย์/ การสื่อสาร/ Text Unit/ วิจัยและพัฒนา

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Searching for Communication in Research and Development of Companies in the Stock Exchange of Thailand Using Text Unit Technique

Kulwadee Limusanno²

Abstract

The objective of this research was to find the amount of communication in research and development of companies in Thai Stock Exchange by means of frequency counting using Text Unit technique. The study was document research with a population of 331 companies. Therefore, the size of the sample group according to Taro Yamane formula at the significance level of 0.05 was 173 companies. Three accounting periods (2016-2018) were calculated. Therefore, the total number of sample group was 519 companies. Searching for the amount of disclosure communication on research and development, the researcher found that the communication of revealing input (information about investment in research and development) was the highest (66.68%). Each company revealed the average of 10.99 sentences for research and development per year. Disclosure communication of information concerning research and innovation was helpful in creating added value for companies and in reducing marketing costs. This disclosure communication would bring the truth to reveal and create creativity.

Keywords: Stock Exchange/ Communication/ Text Uni/ Research and Development

² Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

บทนำ

รัฐบาลไทยมีนโยบายประเทศไทย 4.0 โดยมุ่งหวังให้ประเทศไทยพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่อาศัยนวัตกรรมในการขับเคลื่อนสินค้าและบริการ (National Social and Economic Development Council, 2016) สำหรับการเกิดนวัตกรรมในองค์กรจะเกิดจากการวิจัยและพัฒนาซึ่ง Patimaprakorn (2021) ได้วิจัยพบว่าการวิจัยและพัฒนาเพื่อเกิดนวัตกรรมบริการและสินค้าใหม่ ๆ มีทั้งการสร้างให้เกิดและการสนับสนุนให้เกิด โดยพนักงานและฝ่ายบริหารต้องร่วมมือกันสอดคล้องกับ De Jong and Den Hartog (2010) ที่พบว่า องค์กรควรมีการพัฒนาเพื่อให้พนักงานได้คิดสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งการคิดสิ่งใหม่ ๆ จะได้ผลดีต้องผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนา (McFadyen et al., 2003) ประโยชน์ขององค์กรที่มีการวิจัยและพัฒนาเพื่อเกิดนวัตกรรมในการบริหารและสินค้าจะทำให้ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคเกิดความสนใจที่จะตัดสินใจซื้อและผู้ขายสามารถขายได้ในราคาที่สูงกว่าปกติทั่วไป (Mckeown, 2008; Vrakking, 1990)

ซึ่งสอดคล้องกับสมาคมวิชาชีพบัญชี ได้ประกาศใช้มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2561) ให้ค่าใช้จ่ายในการพัฒนา สามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ได้ ซึ่งระบุว่ากิจการต้องเปิดเผยจำนวนรวมของรายจ่ายเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา ซึ่งรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในระหว่างงวด ให้มีการรับรู้เป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตน (Federation of Accounting Professions, 2019)

ทั้งนี้เมื่อเป็นเช่นดังที่กล่าวมามีผลให้ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่อยู่ใน SET 100 Index ได้สื่อสารเปิดเผยข้อมูลวิจัยและพัฒนาอย่างเข้มข้นขึ้น แม้ก่อนหน้านี้จะมีการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลก่อนบ้างแล้ว (Chamroendararussamee, 2015)

เมื่อการเปิดเผยข้อมูลด้วยการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลวิจัยและพัฒนาที่ปฏิบัติ คือ บันทึกลงอยู่ในรายงานและเผยแพร่ในเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์และเว็บไซต์ของบริษัท มีผลดีต่อ บริษัท ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงเห็นควรที่จะทำการศึกษา คุณลักษณะของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กับการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลวิจัยและพัฒนา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้มีการดำเนินการทางนวัตกรรมที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนา จากนั้นทำการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลออกมาสู่สาธารณะต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อค้นหาปริมาณการสื่อสารข้อมูลวิจัยและพัฒนาของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ไทย โดยใช้วิธีการนับความถี่โดยใช้เทคนิค Text Unit

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้แนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นให้ถูกเป้าหมายเพื่อให้มีการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลวิจัยและพัฒนาที่เป็นเหตุส่วนนวัตกรรมของผู้บริหารบริษัท และผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ เช่น ผู้ต้องการลงทุนในบริษัทนั้น ๆ

วรรณกรรม

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน

มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2561) มีสาระสำคัญกำหนดให้กิจการต้องไม่รับรู้ค่าใช้จ่ายในส่วนของการวิจัยเป็นสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายในการพัฒนานั้นสามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ได้หากเข้าเกณฑ์ที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด โดยการเปิดเผยข้อมูลมาตรฐานการ

บัญชีระบุว่า กิจการต้องเปิดเผยจำนวนรวมของรายจ่ายเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา ซึ่งรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในระหว่างงวด โดยค่าใช้จ่ายในการพัฒนาของบริษัทที่มีการรับรู้เป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตน (Federation of Accounting Professions, 2019)

แนวคิดผู้มีส่วนได้เสียกับองค์กรธุรกิจ

แนวคิดผู้มีส่วนได้เสียกับองค์กรธุรกิจ Freeman and Reed (1983) ได้ให้แนวคิดว่าผู้มีส่วนได้เสีย พนักงาน ลูกค้า ผู้ขาย ชุมชน รัฐบาล ผู้บริหาร องค์กรธุรกิจนั้น ๆ จะมีผลกระทบจากการบรรลุเป้าหมายของบริษัท

การเปิดเผยข้อมูล

Bozzolan et al. (2003) ได้พบว่า การเปิดเผยข้อมูลโดยการสื่อสารผ่านทางการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา มักจะมีการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง มีการลงทุนในด้านสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนเป็นจำนวนมากเพื่อความสามารถได้เปรียบทางการแข่งขัน

Francis et al. (2008) ได้พบว่า บริษัทที่มีการสื่อสารเปิดเผยเรื่องวิจัยนวัตกรรม มีต้นทุนต่ำในการทำการตลาดให้คนซื้อหุ้นบริษัท ด้วยเพราะการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลด้านวิจัย พัฒนา นวัตกรรม ช่วยให้นักลงทุนตัดสินใจได้เองในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

หลักการวิเคราะห์ข้อมูล

Federation of Accounting Profession (2019) กำหนดหัวข้อการสังเคราะห์ที่เกี่ยวกับเรื่องการวิจัยและพัฒนา ที่มีคำว่าวิจัยและพัฒนา โดยใช้การนับแบบ TEX UNITS ใน 5 ส่วน ได้แก่ Input Output Future Expenditure Financial Strategy

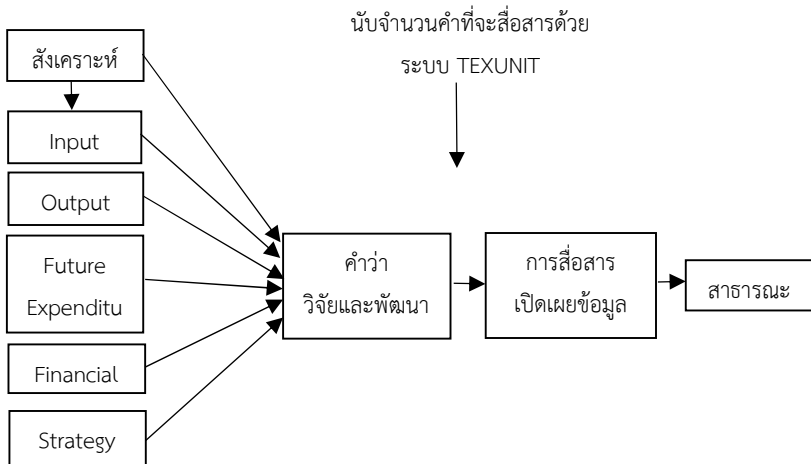
Gary (1999) วิจัยพบว่า ประเภหุตสาหกรรมด้านซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ และไบโอเทค มีการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาเป็นจำนวนมากกว่าอุตสาหกรรมอื่น ๆ เปิดเผยอยู่ในรายงานประจำปี โดยเปิดเผยผลลัพธ์ (Output) เป็นหลัก ซึ่งมีความเห็นแย้งกับ Manomanasattha (2015) วิจัยพบว่า ประเภหุตสาหกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนา

ดังนั้น การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเพื่อค้นหานวัตกรรมเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการเพิ่มมูลค่าที่แตกต่างให้กับสินค้าและบริการในการแข่งขัน บริษัทที่อยู่รอดมาได้จะให้ความสำคัญด้านการวิจัยและพัฒนามากด้วย เพราะทำให้การบริการและสินค้าเปลี่ยนไปในทางที่ลูกค้าพึงพอใจนั่นเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสารที่เผยแพร่ของบริษัทจำกัด (มหาชน) ที่จักต้องรายงานตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ที่กำหนดให้รายงานเรื่องการวิจัยและพัฒนา โดยที่ผู้วิจัยกำหนดประเด็นที่จะทำการวิจัยเอกสารรายงานทางการเงิน 519 ฉบับ หรือสังเคราะห์ประเด็นที่เหมือนกันไว้ด้วยกัน ตามหลักของการสังเคราะห์ข้อมูล (Federation of Accounting Professions, 2019) โดยกำหนดหัวข้อการสังเคราะห์ที่เกี่ยวกับเรื่องการวิจัยและพัฒนา ที่มีค่าว่าการวิจัยและพัฒนา โดยใช้นับแบบ TEXUNIT หัวข้อที่ นับแบบ TEXUNIT ได้แก่ Input, Output, Future, Expenditure Financial Strategy ภายใต้คำว่าวิจัยและพัฒนา ดังแสดงในภาพที่ 1 การสังเคราะห์และการนับค่าที่จะสื่อสาร

ภาพที่ 1 การสังเคราะห์และการนับคำที่จะสื่อสาร

Input หมายถึง การลงทุนในการวิจัยและพัฒนาในลักษณะต่างๆ

Output หมายถึง ความสำเร็จทางการวิจัยและพัฒนา

Financial หมายถึง ด้านบัญชีหรือตัวเงินที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนา

Strategy หมายถึง กลยุทธ์ของบริษัท

Future Expenditure หมายถึง การคาดการณ์ วิจัยและพัฒนาใน

อนาคต

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 8 กลุ่มอุตสาหกรรม เปรียบเทียบกับโมเดลไทยแลนด์ 4.0 มี 6 กลุ่มอุตสาหกรรม ที่มาจาก 5 อุตสาหกรรมเดิม (First S-Cure) คือ ยานยนต์สมัยใหม่ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เกษตรเทคโนโลยีชีวภาพแปรรูปอาหาร และ 5 อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Cure) คือ หุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม การบินและโลจิสติกส์ เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ ดิจิทัล การแพทย์ครบวงจร และที่ไม่อยู่ใน S-Cure อีก 20 หมวดธุรกิจ แต่มาจัดกลุ่มตามตลาดหลักทรัพย์ 6 กลุ่ม มีประชากร 331 บริษัท (Ministry of Industry, 2016; The Stock Exchange of Thailand, 2016) โดยใช้สูตรทาร์โยมานาเน่ ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 181 บริษัท และสุ่มแบบเจาะจง พบว่า มีทางบริษัทข้อมูลไม่ครบ 8 บริษัท จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างที่มีที่สมบูรณ์ตามองค์ประกอบที่จะวิจัย 173 บริษัท โดยคิด 3 ปี บัญชี หลัง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559-31 ธันวาคม พ.ศ. 2561 มีทั้งหมด 519 ตัวอย่าง โดยมีเหตุผลที่เลือก พ.ศ. 2555-2561 ด้วยเพราะใหม่สุด 3 ปี ส่วนปี พ.ศ. 2562-2563 เป็นปีที่มีโรคระบาดโควิด-19 เป็นปีที่งบการเงินบริษัทต่าง ๆ ลดลงด้วยยอดขายลดลง เป็นปีที่ไม่ปกติ จึงไม่นำมาทำการวิจัย

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยแบบพัฒนาแยกตามปีและ
แยกตามเรื่องที่เปิดเผยข้อมูล

เรื่องที่เปิดเผย ข้อมูล	ปี			TEXUNIT	TEXUNIT	ร้อยละ
	2559	2560	2561	ทั้งหมด	เฉลี่ย	
Input	1,037.00	1,297.00	1,471.00	3,805.00	7.33	66.68
Output	232.00	247.00	286.00	765.00	1.47	13.41
Future Expenditure	52.00	49.00	50.00	151.00	0.29	2.65
Financial	35.00	38.00	36.00	109.00	0.21	1.91
Strategy	251.00	263.00	362.00	876.00	1.69	15.35
TEXUNIT ทั้งหมด	1,607.00	1,894.00	2,205.00	5,706.00	10.99	100.00
TEXTUNIT เฉลี่ย	9.29	10.95	12.75	10.99		

ปริมาณการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2561 ปี พ.ศ. 2559 มีการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ย 9.29 ประโยค ปี พ.ศ. 2560 เฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 10.95 ประโยค และปี พ.ศ. 2561 เฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปีเก่าเป็น 12.75 ประโยค ทั้งสามปีมีการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเฉลี่ย 10.99 ประโยค การสื่อสารเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา มีระดับของการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2561 และจากตารางบริษัทที่มีการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับ Input

หรือการสื่อสารเปิดเผยข้อมูล สื่อสารเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ของบริษัท คือ ร้อยละ 66.68 รองลงมาเป็น Strategy หรือการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ของบริษัท คือ ร้อยละ 15.35 รองลงมาเป็น Output หรือการสื่อสารเปิดเผยความสำเร็จของการวิจัยและพัฒนาในปัจจุบันและศักยภาพที่เพิ่มขึ้นในอนาคตของบริษัท คือ ร้อยละ 13.41 รองลงมาเป็น Future Expenditure หรือการสื่อสารเปิดเผยการคาดการณ์ของการวิจัยและพัฒนาในอนาคตของบริษัท คือ ร้อยละ 2.65 ส่วนที่สื่อสารเปิดเผยน้อยที่สุดก็คือ Financial หรือการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลด้านบัญชีหรือตัวเงินที่บริษัทใช้ในการวิจัยและพัฒนาของบริษัท คือ ร้อยละ 1.91 ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

การค้นหาปริมาณการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลวิจัยและพัฒนาของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ไทย โดยการนับความถี่โดยใช้เทคนิค TextUnit พบสาระสำคัญดังนี้

1. จำนวนประโยชน์การวิจัยและการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ในปี พ.ศ. 2560-2561 เพิ่มขึ้นทุกปี โดยที่ปี พ.ศ. 2559 เฉลี่ยบริษัทละ 9.29 ประโยค ปี พ.ศ. 2560 เฉลี่ยบริษัทละ 10.95 ประโยค 2561 เฉลี่ยบริษัทละ 12.75 ประโยค สอดคล้องกับ Skinner (2003) ที่พบว่า การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์จะเพิ่มมากขึ้นตามขนาดขององค์กร และยังสอดคล้องกับ Lang and Lundholm (1993) ที่พบว่า บริษัทขนาดใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพ และบริษัทที่มีผลประกอบการดีจะมีการเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพ สื่อสารออกมาให้สามารถรับรู้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ไทย ซึ่งเป็นบริษัทขนาดใหญ่และขับเคลื่อนไทย

แลนด์ 4.0 จากภาครัฐก็มีการขับเคลื่อนสูง ทั้งหมดเป็นสาเหตุที่พบว่า จากปี พ.ศ. 2559 2560 และ 2561 กลุ่มตัวอย่างจึงสื่อสารเปิดเผยข้อมูลเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกปี

2. ลักษณะการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ เรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ Input (การลงทุนในการวิจัยและพัฒนาในลักษณะต่าง ๆ) ร้อยละ 66.68 Strategy (กลยุทธ์ของบริษัท ร้อยละ 15.35 เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา) Output (ความสำเร็จของการวิจัยและพัฒนา) ร้อยละ 13.41 Future Expenditure (การคาดการณ์การวิจัยพัฒนาในอนาคต) ร้อยละ 2.65 อันดับสุดท้าย Financial (ด้านบัญชีหรือตัวเงินที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนา) ร้อยละ 1.91 สอดคล้องกับหลักการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ Wirunraj (2017) ที่สรุปว่างานทุกอย่างควรเริ่มต้นที่กลยุทธ์ จะต้องชัดและเป็นที่เข้าใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และยังสอดคล้องกับ Rizk, Dixon, and Woodard (2008) ที่พบว่า แต่ละอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกัน เพราะข้อมูลแต่ละประเภทมีผลต่อบริษัท บริษัทอาจจะส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันในบางกรณี ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ จึงมีค่าเฉลี่ยในอัตราร้อยละที่ไม่เท่ากัน

3. ในภาพรวมการสื่อสารการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาที่เพิ่มขึ้นทุกปี แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารในบริษัทที่ในตลาดหลักทรัพย์เห็นคุณค่าว่าจะมีประโยชน์ต่อการสร้างมูลค่าหุ้น และการตัดสินใจลงทุนในบริษัทนั้น ๆ ได้ สอดคล้องกับกระทรวงอุตสาหกรรมที่พบว่า หากสินค้าและบริการมีการวิจัยพัฒนาจะเกิดนวัตกรรมไปสู่ Smart Enterprises ทำให้เกิดศักยภาพสูงและมูลค่าสูง (Department of Industrial Works, 2017) อีกทั้งลดต้นทุนในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ด้วยเพราะผู้บริโภคหรือผู้ซื้อในปัจจุบันมีความชื่นชอบ

บริการและสินค้าที่มีนวัตกรรมและสิ่งเหล่านี้นั้นมากจากการวิจัยและพัฒนา
นั่นเอง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กองทุนสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ อาจมีนโยบายช่วยสื่อสารให้
ผู้บริหารบริษัทต่าง ๆ สื่อสารเปิดเผยการวิจัยและพัฒนา ด้วยมีประโยชน์ทั้งตัว
บริษัทและผู้ให้บริการหรือลูกค้า เพื่อลดการโฆษณาเกินจริงที่พบเห็นอยู่ทุกวันนี้
ในสินค้าบางตัว ผู้บริหารบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ ที่ยังเปิดเผยข้อมูลน้อยกว่า
ค่าเฉลี่ย อาจจะมีนโยบายให้มีการสื่อสารเปิดเผยข้อมูลวิจัยและพัฒนามากขึ้น
อีกทั้งบริษัท จำกัด ที่ไม่ได้อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ไทย สามารถที่จะเลียนแบบ
และเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาออกมาในรูปแบบ Input เป็นตัวหลักส่วนเม็ดเงิน
เงินอาจจะไม่ต้องเปิดเผยก็ได้ด้วย เม็ดเงินจะมีจำนวนน้อย ด้วยเป็นบริษัทจำกัด
ให้เลือกสื่อสารเปิดเผย Input Strategy และ Output แทนก็ได้ และผู้บริหาร
บริษัท นอกจากจะสื่อสารการเปิดเผยข้อมูลในเอกสารตามกำหนดของตลาด
หลักทรัพย์ไทยแล้ว ควรที่จะนำข้อมูลเรื่อง วิจัยและพัฒนาไปสื่อสารเผยแพร่ใน
สื่อออนไลน์ต่างๆ ยังจะทำให้ได้ผลมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

บริษัท จำกัด และบริษัทจำกัด (มหาชน) อาจจะลดค่าการตลาดอื่น ๆ
ลง นำไปใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาก็ได้ และสำหรับบริษัทจำกัด ที่ไม่ได้อยู่ใน
ตลาด อาจจะทำการเผยแพร่สื่อสารโดยใช้สื่อออนไลน์ต่าง ๆ ให้ข้อมูลการวิจัย
และพัฒนาแก่สาธารณะได้ด้วย และวิจัยครั้งต่อไป อาจจะนำปีบัญชี 2562-
2563 ที่มีเหตุการณ์ไม่ปกติด้วยมีโรคระบาดทั่วโลก มาเทียบกับข้อมูลในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- Bozzolan, S., Favotto, F., & Ricceri, F. (2003). Italian annual intellectual capital disclosure: An empirical analysis. *Journal of Intellectual Capital*, 4(4), 543-558.
- Chamroendararussamee, T. (2015). *The effect of corporate board and chief executive officer characteristics on corporations listed by the stock exchange of thailand*. Independent Study of Master of Accounting, Graduate School of Thammasat University.
- De Jong, J. P. J., & Den Hartog, D. N. (2010). Measuring innovative work behavior. *Creativity and Innovation Management*, 19, 97.
- Department of Industrial Works. (2017). *What is Thailand 4.0?*. Bangkok: Department of Industrial Works.
- Federation of Accounting Professions. (2019). *Announcement of Federation of Accounting Professions No. 50/2018. Re: Accounting Standard No. 38 (Revised 2018) Re: Intangible Assets*. Retrieved from https://eservice.tfac.or.th/get_file/index.php?file=TAS_38_revised_2561.pdf
- Francis, J., Nanda, D., & Olsson, P. (2008). Voluntary disclosure, earnings quality, and cost of capital. *Journal of Accounting Research*, 46, 53-99.

- Freeman, R., & Reed, D. (1983). Stockholders and stakeholders: A new perspective on corporate governance. *California Management Review*, 25, 88-106.
- Gary, M. E. (1999). Exploring the R&D disclosure environment. *American Accounting Association-Accounting Horizons*. 13(4), 323.341.
- Lang, M., & Lundholm, R. (1993). Cross-sectional determinants of analysts ratios of corporate disclosures. *Journal of Accounting Research*, (Autumn), 246-271.
- Manomanasattha, W. (2015). *The relationship between company characteristics and R&D disclosure: A case of listed companies in stock exchange of Thailand*. Independent Study of Master of Accounting, Graduate School of Thammasat University.
- McFadyen, A. K., Webster, V., Strachan, K., Figgins, E., Brown, H., & McKechnie, J. (2005). The readiness for interprofessional learning scale: A possible more stable sub-scale model for the original version of RIPLS. *Journal of Interprofessional Care*, 19(6), 595-603.
- McKeown, M. (2008). *The truth about innovation*. London, UK: Prentice Hall.
- Ministry of Industry. (2016). *Strategy for the development of thai industry 4.0 over a period of 20 years (2017-2036)*. Bangkok: Ministry of Industry.

National Social and Economic Development Council. (2016). *National economic and social development plan, vol. 12 (2017-2021)*.

Bangkok: National Council for Social and Economic Development.

Patimaprakorn, J. (2021). *Guidelines for creating and supporting innovation in the automotive industry of eastern special development zone (EEC)*. Dissertation of Doctor of Philosophy, Department of Organization Development and Human Capability Management, Graduate School of Commerce, Burapha University.

Skinner, D. J. (2003). Should firms disclose everything to everybody? A discussion of “open cv. closed conference calls: the determinants and effects of broadening access to disclosure. *Journal of Accounting and Economics*, 34, 181.

The Stock Exchange of Thailand. (2016). *Structure of industry grouping in the market for alternative investment (mai)*. Bangkok: Stock Exchange of Thailand.

Rizk, R., Dixon, R., & Woodhead, A. (2008). Corporate social and environmental reporting: A survey of disclosure practices in Egypt. *Social Responsibility Journal*, 4(3), 306-323.

Vracking, W. J. (1990). The innovative organization. *Long Range Planning*, 23(2), 94-102.

Wirunraj, B. (2017). *Human resource management*. Bangkok: A.S. Printing Techniques.

บทความวิจัย

การสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งในสังคมอุตสาหกรรมกับชุมชน ด้วยการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติจริง

บุญพัฒน์ อัครศิริสุข¹

Received 23 January 2022

Revises 27 February 2022

Accepted 30 December 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างวิธีการสื่อสารการลดความขัดแย้งระหว่างโรงงานอุตสาหกรรม โรงโม่หินกับชุมชน ด้วยการสื่อสารที่เกิดจากการปฏิบัติจริงตามหลักธรรมาภิบาลของโรงโม่หินออกมาสู่ชุมชน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม กลุ่มเป้าหมายแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 7 คน รวมจำนวน 14 คน ผลการวิจัยพบว่า มีวิธีการปฏิบัติการสื่อสารด้านธรรมาภิบาล คือ 1) หลักนิติธรรม ควรปฏิบัติตามขั้นตอนกฎหมายด้านผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม (EIA) โดยสื่อสารทำความเข้าใจกับชุมชน 2) หลักคุณธรรม ผู้ประกอบกิจการโรงโม่หินทำการสื่อสารให้พนักงานยึดมั่นในจิตสำนึก มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ 3) หลักความโปร่งใส ควรให้ผู้ประกอบการควรสื่อสารโดยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการภาคประชาชน เพื่อนำข้อมูลที่ถูกต้องช่วยสื่อสารต่อไป 4) หลักการมีส่วนร่วม ผู้ประกอบการโรงโม่หินเปิดเวทีให้สาธารณชนรับฟังความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ให้โอกาสชุมชนได้สื่อสารกับผู้ประกอบการ 5) หลักสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม ควรกำหนดแนวทางปฏิบัติในการรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้เกิดการเยียวยาได้ทันทั่วทั้ง 6) หลักความคุ้มค่า ควรนำหลัก 3R คือ Reduce Reuse และ Recycle และสื่อสารให้ประชาชนในชุมชนได้รับทราบ

คำสำคัญ: การสื่อสาร/ ลดความขัดแย้ง/ สังคมอุตสาหกรรมกับชุมชน/ หลักธรรมาภิบาล

¹ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Email : poonyapata7@gmail.com

Communication to Reduce Conflicts in Industrial Society with Communities by Applying Good Governance in Practice

Poonyapat Asawasirisuk²

Abstract

The objective of this research was to create a communication method to reduce conflicts between the stone mill's industrial plants and the community in the communication resulting from the practical implementation of the stone mill's good governance to the community. The study was qualitative research using focus groups. The target group was divided into 2 groups of 7 people each, for a total of 14 people. It was found that there were good governance communication practices consisting of 1) Rules of law, the stone mill should follow the procedures of Environmental Impact Assessment (EIA) by communicating with the community; 2) Moral principles: stone mill entrepreneurs should instill in their employees the importance of conscience, discipline, and honesty; 3) Principles of transparency: Entrepreneurs should disclose information about the process and give people the opportunity to join as members of the people's sector in order to help bring accurate information to communicate further to the community; 4) Participation principles: Stone mill entrepreneurs should provide a platform for the public to voice their opinions on various issues, as well as an opportunity for the community

² Graduate School of Commerce, Burapha University

Email : poonyapata7@gmail.com

to communicate with entrepreneurs; 5) Social Responsibility Principles: The mill entrepreneurs should establish social responsibility guidelines in order to provide prompt remedies; 6) Value for money: the 3 R principles, namely Reduce, Reuse, and Recycle, should be adopted and communicated to people in the community.

Keywords: Communication/ Conflict reduction/ Industrial society and community/ Good governance

บทนำ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วกันว่าอุตสาหกรรมในยุคที่ 4 นำมาซึ่งความเจริญทางด้านเศรษฐกิจแก่ประชาชน ชุมชนในประเทศนั้น ๆ แต่ผลที่เกิดขึ้นตามมา คือ การประท้วงของชุมชนแวดล้อมอุตสาหกรรมนั้นเป็นระยะ ๆ ด้วยเหตุผลหลายประการ โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน (Saleephon, 2012) ต่อมาในต่างประเทศได้ดำเนินการกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมในรูปแบบประเภทต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อที่จะลดสภาพการขัดแย้งระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมและชุมชน เช่น ISO 14000 เน้นโรงงานอุตสาหกรรมต้องดำเนินการอนุรักษ์และจัดการสภาพแวดล้อมให้อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เป็นโทษสำหรับประชาชน ISO 26000 หรือ CSR เน้นให้โรงงานอุตสาหกรรมทำการสื่อสารกับชุมชนด้วยการทำคุณประโยชน์ให้แก่ชุมชนที่อยู่รอบโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อสร้างความเข้าใจกันดีต่อกัน (Tesapurana & Charoenporn, 2021)

สำหรับประเทศไทย เข้าสู่ยุคอุตสาหกรรมในยุคที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2560 ในช่วงแรก ๆ มีความขัดแย้งระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมกับชุมชนมาก ต่อมา ราชการและเอกชนได้ร่วมกัน รณรงค์ให้นำมาตรฐานต่าง ๆ เช่น ของต่างประเทศมาใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อหวังจะลดมลภาวะที่เป็นพิษที่มีต่อชุมชนและสื่อสารออกไป ให้ชุมชนเข้าใจในสิ่งที่เกิด โรงงานอุตสาหกรรมปฏิบัติ เช่น ISO 14000 ISO 26000 เช่น ต่างประเทศ (Ministry of Industry, 2016) แต่ก็พบความขัดแย้งระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมกับชุมชนเกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ ด้วยความที่ชุมชนไม่ไว้วางใจโรงงานอุตสาหกรรม ด้วยมีเหตุผลเป็นที่ประจักษ์ว่าชุมชนยังได้รับผลจากมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ แม้โรงงานอุตสาหกรรมจะสื่อสารสร้างภาพลักษณ์ต่าง ๆ ออกมา ด้วยช่องทางสื่อสารต่าง ๆ (Singsri, 2017)

ซึ่งเมื่อโรงงานอุตสาหกรรมและชุมชน สื่อสารกันไม่เข้าใจกับเกิดความขัดแย้ง จะมีผลทำให้เกิดความเสียหายในเชิงเศรษฐกิจ และลดความน่าเชื่อถือของประเทศที่มีต่อภาคอุตสาหกรรมไทยด้วยภาพและข่าวที่สื่อสารออกมาสู่สังคม Chompunth (2012) จึงเป็นที่ประจักษ์ว่า การสื่อสารด้วยช่องทางต่าง ๆ แม้จะมีวิธีและเครื่องมือใด ๆ มาช่วยในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อชุมชน แต่หากชุมชน พบว่า สภาพความเป็นจริงไม่ใช่ เช่นการที่สื่อสารออกมา สุดท้ายย่อมเกิดความขัดแย้งขึ้นมา (Nissaisuk, 2013)

ต่อมา มีการรณรงค์ให้โรงงานอุตสาหกรรมและหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน ดำเนินกิจการด้วยหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการลงมือปฏิบัติและสื่อสารการกระทำนั้นออกมาให้คนในชุมชนได้สัมผัสได้รับทราบจะเป็นอีกช่องทางหนึ่ง ที่จะลดความขัดแย้งระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมและชุมชนได้เป็นอย่างดี (Pichitthanarat, 2561)

การวิจัยครั้งนี้ จึงมุ่งเน้นวิจัยเพื่อหาแนวทางการสื่อสารสร้างความเข้าใจระหว่างโรงงานอุตสาหกรรม โรงโม่หินกับชุมชน ด้วยการใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อเป็นกรณีศึกษาในการขยายผลต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างวิธีการสื่อสารการลดความขัดแย้งระหว่างโรงงานอุตสาหกรรม โรงโม่หินกับชุมชน ด้วยการใช้สื่อสารที่เกิดจากการปฏิบัติจริงตามหลักธรรมาภิบาลของโรงโม่หินออกมาสู่ชุมชน

ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นแนวทางกำหนดนโยบายและการลงมือปฏิบัติ สร้างความเข้าใจระหว่างโรงโม่หินกับชุมชน ที่สามารถรับรู้ได้จริงตามภาพและข่าวที่โรงงานอุตสาหกรรมโรงโม่หินสื่อสารออกมา

วรรณกรรม

กระบวนการสื่อสาร

Berlo (1960) กล่าวถึง กระบวนการสื่อสาร ว่ามีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ 1) แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร (Source) เนื้อหาข่าวสาร (Message) สื่อ (Channel) และผู้รับสาร (Receiver) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในรูปแบบของ SMCR Model ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการสื่อสารทั่วไป

สาเหตุที่เกิดความขัดแย้งระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมโม่หินกับชุมชน

แม้ว่าอุตสาหกรรมโม่หินจะสร้างประโยชน์ต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า อุตสาหกรรมโม่หินนั้น ส่งผลกระทบในทางลบต่อคุณภาพชีวิตด้วยเช่นกัน กรณีที่มีชุมชนตั้งอยู่ใกล้โรงอุตสาหกรรมโม่หิน ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นมลภาวะต่าง ๆ ทั้งจากฝุ่นละออง เสียงรบกวนจากการคู้ยหิน เจาะหิน เสียงการทำงานของเครื่องจักร นอกจากจะรบกวนวิถีชีวิตของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแล้ว แรงสั่นสะเทือนอาจส่งผลให้บ้านเรือนที่ตั้งอยู่ใกล้ เกิดแตกร้าว หรือเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน (Onrak, 2011)

การสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้ง

Katherine (2007) กล่าวถึง รูปแบบในการจัดการความขัดแย้งในอเมริกาเหนือที่ถูกพูดถึงกันว่ามี 5 แนวทาง ดังนี้ 1) การแข่งขัน การบังคับ และ

การผลักดัน (Competing, forcing and compelling) 2) การโอนอ่อนผ่อนตามหรือการทำให้ราบรื่น (Accommodating or smoothing) 3) การประนีประนอม (Compromising) 4) การหลีกเลี่ยงหรือการถอนตัว (Avoiding or withdrawing) และ 5) การร่วมมือกันหรือการแก้ปัญหา (Collaborating, integrating or problem solving) จากที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีวิธีการจัดการกับความขัดแย้งแบบอื่น อย่างการสื่อสารโน้มน้าว (Persuasion) ซึ่งเป็นวิธีการที่พยายามจะเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้อื่นตลอดจนวิธีคิด ความรู้สึก และความเห็น

การสื่อสารด้วยหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล (Good governance) คือ การปกครอง การบริหาร การจัดการการควบคุมดูแล กิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้ มีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือ หากมีความหมายเพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ฟังมีและฟังประพฤติปฏิบัติ อาทิ ความโปร่งใสตรวจสอบได้ เป็นต้น ธรรมาภิบาล เป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย ด้วยเหตุเพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ ย่อมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนและประชาชน ตลอดจนส่งผลดีต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ (Jittasevi, 2014) โดยที่สถาบันพระปกเกล้าได้อธิบายไว้ว่า หลักธรรมาภิบาลได้นำมาใช้ในประเทศเมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา มี 6 ประการ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักสำนึกรับผิดชอบต่อ และ 6) หลักความคุ้มค่า (King Prajadhipok's Institute, 2019)

ดังนั้น เมื่อผู้ประกอบการได้ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและดำเนินการสื่อสารให้แก่ชุมชนได้รับรู้ และมีส่วนร่วมในบางประการจะทำให้สามารถลดความขัดแย้งได้ ตามหลักการแนวคิดที่กล่าวมา

หลักปรัชญาที่เป็นหลักคิดสำคัญของธรรมาภิบาลเกิดจากแนวคิดมนุษยนิยม แนวคิดประชาธิปไตย การมีส่วนร่วม การให้ความสำคัญกับประชาชน การมุ่งการบริหารจัดการที่ดี (Denhardt & Denhardt, 2003) จึงอาจสรุปได้ดังนี้ 1) การมุ่งให้บริการแก่ประชาชน ระบบราชการไม่ใช่ระบบการกำกับดูแล แต่เป็นระบบที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนด้วย 2) ความต้องการสาธารณะ เป็นความสนใจร่วมและความรับผิดชอบร่วมกันของทุกฝ่าย 3) การให้คุณค่าแก่ประชาชนในฐานะพลเมือง ข้าราชการเป็นผู้ช่วยเหลือสังคม ไม่ใช่ นักธุรกิจในระบบทุนนิยม 4) นโยบายและการปฏิบัติการต่าง ๆ ต้องสนองความต้องการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 5) เน้นการสร้างค่านิยมใหม่ ร่วมกันด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางนโยบาย และ 6) ประชาชนทุกคนต้องได้รับการเสริมศักยภาพ ระบบราชการจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชนและสร้างเป็นการเป็นผู้นำร่วมกับประชาชนบนพื้นฐานของการเคารพซึ่งกันและกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Khunthongpetch (2019) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการของผู้ประกอบการเหมืองหินอุตสาหกรรมต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้งกับชุมชน กรณีศึกษาเปรียบเทียบ เหมืองหินเขาควหา อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา และเหมืองหินเขารุ่น อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า มีวิธีการจัดการความขัดแย้งดังนี้ 1) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ 2) การดูแลชุมชนของผู้ประกอบการ และ 3) การร่วมมือกันแก้ไขปัญหา ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการ

จัดการความขัดแย้ง มีดังนี้ 1) อำนาจที่มาจากความสัมพันธ์ 2) อำนาจจากการยอมรับนับถือ 3) สภาพภูมิประเทศ 4) ระยะห่างของบ้านเรือนจากเขตเมือง 5) ความเอาใจใส่ของผู้ประกอบการเหมืองหิน 6) การสร้างความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ 7) ความไว้วางใจ 8) ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้น เป็นปัจจัยด้านบวกที่หนุนเสริมให้การจัดการความขัดแย้งในพื้นที่เหมืองหินประสบความสำเร็จ

Diloktanasatid (2013) ได้ศึกษาเรื่อง ความขัดแย้งจากการประกอบการเหมืองแร่ กรณีศึกษาแหล่งหินเขาสามง่าม จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า ความขัดแย้งจากการประกอบเหมืองแร่เกิดจาก การเป็นข้าวของพระภิกษุในวัดถ้ำยอดทองสวมใส่หมวกกันน็อก ขณะทำวัตรภายในศาลาการเปรียญตามสื่อต่าง ๆ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการระเบิดหิน นอกจากนี้ ยังมีความขัดแย้งระหว่างเหมืองแร่กับชาวบ้านจากผลกระทบเรื่องฝุ่นละออง เสียง และรถบรรทุกที่ขนส่งหินออกจากโรงโม่ อันเนื่องมาจากผู้ประกอบการไม่ได้ดำเนินการตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม จนเกิดผลกระทบกับชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยการหาคนกลางมาช่วยเจรจาไกล่เกลี่ยประนีประนอม ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาคือการจัดตั้งคณะกรรมการรับเรื่องร้องเรียนความเดือดร้อนจากชาวบ้านเพื่อดำเนินการแก้ไข นอกจากนี้ ผู้ประกอบการต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้เหมืองแร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อสื่อสารให้ชาวบ้านทราบถึงการดำเนินการต่าง ๆ ของเหมืองแร่ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่จะเสนอแนวทางลดความขัดแย้งระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมไม่หินกับชุมชน ด้วยพบว่า แม้โรงโม่หินจะสื่อสารสร้างภาพลักษณ์ต่าง ๆ ออกมา ด้วยช่องทางสื่อสารต่าง ๆ แต่หากชุมชนยังพบข้อเท็จจริงว่าไม่ตรงกับที่สื่อสารออกมา ความขัดแย้งก็ไม่สามารถจะยุติได้ ผู้วิจัย จึงนำแนวทางการสื่อสารที่เกิดจากการที่ชุมชนมีส่วนในการจัดการแบบธรรมาภิบาลระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมไม่หินที่ชุมชนมีส่วนร่วมและสื่อสารออกมาให้ชุมชนอื่น ๆ ได้รับรู้เป็นแนวทางดำเนินการวิจัย เพื่อสรุปรูปแบบวิธีการสื่อสาร โดยกำหนดงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) ในประเด็นที่โรงงานอุตสาหกรรมโรงโม่หินดำเนินการแบบหลักธรรมาภิบาลในกิจการโรงโม่หิน จากนั้นสื่อสารออกมาสู่ชุมชนในวงกว้าง มีวิธีดำเนินการอย่างไร

ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายที่มาร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) จำนวน 14 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 7 คน เพื่อให้โอกาสทุกคนได้แสดงความคิดเห็น (Lincoln & Guba, 1985) โดยก่อนที่จะสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมถึงหลักการทำงานที่นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ว่ามีอะไรบ้าง จากนั้นนำประเด็นที่ได้ในแต่ละหลักธรรมาภิบาล นำมาให้กลุ่มเป้าหมายร่วมแสดงความคิดเห็นในรายละเอียดว่า มีการดำเนินการอย่างไร และนำผลทั้ง 2 กลุ่ม มารวมกันทำการวิเคราะห์และสรุปผลเพื่อทำการสื่อสารให้สังคม ชุมชนได้รับรู้ต่อไป

ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมาย 14 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารภาคอุตสาหกรรมไม่หิน ผู้บริหารภาคราชการที่รับผิดชอบอุตสาหกรรมไม่หิน ผู้บริหารท้องถิ่นที่เป็นนักการเมือง ผู้บริหารราชการท้องถิ่นที่เป็นข้าราชการ

ผลการวิจัย

การสื่อสาร เพื่อลดความขัดแย้งในสังคมอุตสาหกรรมกับชุมชน โดยการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล จากนั้นสื่อสารออกสู่ชุมชน ดำเนินการดังนี้

1. หลักธรรมาภิบาล ประเด็นด้านหลักนิติธรรม มีประเด็นที่นำไปสนทนา เพื่อขอความเห็น ดังนี้

1.1 ตามปฏิบัติตามผังโครงสร้างการทำเหมืองหิน เจื่อนในการอนุญาต

1.2 มาตรการป้องกัน และแนวทางแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามกฎหมาย EIA

1.3 การเปิดเผยข้อมูลสถานประกอบการให้ชุมชนทราบตามข้อกำหนดยี่ห้อหลักความยุติธรรมและสิทธิต่อผู้ปฏิบัติงาน

ตารางที่ 1 ผลการสนทนากลุ่มตาม 4 หัวข้อ ตามประเด็นด้านหลักธรรมาภิบาล

2 กลุ่ม ๆ ละ 7 คน รวมข้อมูลเป็น 14 คน ในประเด็นหลักนิติธรรม

รายการรายละเอียดที่ได้จากการ สนทนากลุ่ม	จำนวน ความเห็น	คิดเป็น ร้อยละ	ลำดับความสำคัญจากมากไป น้อยที่จะทำการสื่อสารให้ชุมชน ได้รับรู้เพื่อลดความขัดแย้ง
1. ควรปฏิบัติตามขั้นตอนกฎหมาย ด้านผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม (EIA) โดยสื่อสารให้ชุมชนรับทราบว่าการจัดทำ หน่วยงานใดมาเป็นผู้ดำเนินการ	9 คน	64.29	1

รายการรายละเอียดที่ได้จากการ สนทนากลุ่ม	จำนวน ความเห็น	คิดเป็น ร้อยละ	ลำดับความสำคัญจากมากไป น้อยที่จะทำการสื่อสารให้ชุมชน ได้รับรู้เพื่อลดความขัดแย้ง
2. ทำการปิดประกาศการขอสัมประทาน บัตรอย่างเปิดเผยเพื่อสื่อสารให้ชุมชน รับทราบทุกครั้งเมื่อขอสัมปทานบัตร ที่ว่าการอำเภอ อบต. ที่ทำการ ผู้ใหญ่บ้าน ไม่น้อยกว่า 30 วัน	9 คน	64.29	1
3. ต่อเนื่องจากข้อ 2 ครวทำประชา วิจารณ์โดยสื่อสารชักชวนชุมชนให้ร่วม ฟังและขอความเห็นชอบ หากเกิดความ ขัดแย้งจึงสื่อสารเพื่อขอทำประชาคมติจาก ประชาชนในพื้นที่เป็นลำดับ ๆ ไป	6 คน	42.86	3
4. จัดทำ ISO 14001 อย่างเคร่งครัด ด้วยเป็นมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม จากนั้นดำเนินการสื่อสารให้ชุมชนได้ เข้าใจถึง ISO 14001 คืออะไร ทำอะไร	3 คน	21.43	4
5. สื่อสารให้ชุมชนเข้าใจถึงการแจ้ง โรงโม่หินหากพบฝุ่นละอองที่รถชนหินวิ่ง ตามเส้นทางเพื่อทำการพ่นน้ำระหว่าง การวิ่งรถ และที่รถบรรทุกหินมีและ ตรวจสอบสภาพอากาศ	3 คน	21.43	4

2. หลักธรรมาภิบาล ประเด็นด้านหลักคุณธรรม มีประเด็นที่นำไป
สนทนาขอความคิดเห็นได้แก่

2.1 การรณรงค์ให้พนักงานปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน
มีระเบียบวินัย สุจริต เป็นตัวอย่างชุมชน

2.2 สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาตนเอง

ตารางที่ 2 ผลการสนทนากลุ่มตาม 2 หัวข้อ ตามประเด็นหลักคุณธรรม จำนวน
2 กลุ่ม ๆ ละ 7 คน รวมข้อมูล 14 คน

รายการรายละเอียดที่ได้จากการสนทนากลุ่ม	จำนวน ความเห็น (คน)	คิดเป็น ร้อยละ	ลำดับความสำคัญที่ จะทำให้การสื่อสารให้ ชุมชนได้รับรู้เพื่อลด ความขัดแย้ง
1. ผู้บริหารเจ้าของกิจการอุตสาหกรรมโม้หิน ทำ การสื่อสารภายในกับพนักงานให้ยึดมั่นใน จิตสำนึก ที่มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ และมีการ ดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น การชั่ง น้ำหนักหิน การมีจิตช่วยเหลือชุมชน จากนั้นทำ การสื่อสารให้ชุมชนรับทราบว่าพนักงานโรงโม้ หินเป็นผู้มีวินัย ซื่อสัตย์	9 คน	64.29	1
2. ดำเนินการให้พนักงานอุตสาหกรรมโม้หินยึด หลักความเสียสละเพื่อสังคม สภาแวดล้อม มี ความจริงใจ ขยันอดทน จากนั้นสื่อสารโดยการ ลงมือปฏิบัติดำเนินการ CSR ต่อชุมชนให้เห็น ซึ่ง จัดว่าเป็นการสื่อสารให้คุณธรรมที่ต้งาม	8 คน	57.14	2
3. ดำเนินการให้ค่าแรงที่เป็นธรรม ไม่กดขี่แรงงาน แรงงานหรือพนักงานจะสื่อสาร ออกสู่ชุมชนในภาพลักษณ์ของโรงโม้หินที่ในภาพ ดี มีส่วนทำให้ชุมชนมองโรงโม้หินในภาพที่ชื่นชม	6 คน	42.86	3

3. หลักธรรมาภิบาล ประเด็นด้านหลักความโปร่งใส มีประเด็นที่นำไป
สนทนา

- 3.1 การเปิดเผยข้อมูลด้านอากาศ น้ำ เสียง ความสิ้นสะท้อนต่อชุมชน
- 3.2 ความโปร่งใสของกระบวนการทำงานในองค์กร
- 3.3 การเปิดเผยข้อมูลสถานประกอบการ

ตารางที่ 3 ผลการสนทนากลุ่มตาม 3 ข้อ ตามประเด็นหลักความโปร่งใส 2 กลุ่ม
กลุ่มละ 7 คน รวมข้อมูล 14 คน

รายการรายละเอียดที่ได้จากการสนทนา กลุ่ม	จำนวน ความเห็น (คน)	คิดเป็น ร้อยละ	ลำดับความสำคัญที่จะทำ การสื่อสารให้ชุมชนได้รับ รู้เพื่อลดความขัดแย้ง
1. ผู้ประกอบการควรสื่อสารโดยการเปิดเผย ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ วิธีผลิตหิน ใน มาตรการต่าง ๆ ที่นำมาควบคุม เช่น เสี่ยง ฝุ่น และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาเป็น กรรมการภาคประชาชน เพื่อนำข้อมูลที่ ถูกต้องไปสื่อสารต่อให้ชุมชนได้รับทราบ	5	35.71	1
2. ติดประกาศเผยแพร่ข้อมูลระดับเสียงและ แรงสั่นสะเทือน โดยทำการระเบิดหินวันละ 1 ครั้ง ตามช่วงเวลาที่กำหนด	4	28.57	2
3. เปิดเผย สื่อสารข้อมูลเรื่องคุณภาพน้ำ โดยวิธีทำน้ำไหลเป็นชั้นบันไดเพื่อลดแรงน้ำ และเพื่อให้เกิดการตกตะกอน ไม่ปล่อย ตะกอนสู่คลองสาธารณะหรือแหล่งน้ำ สาธารณะ	4	28.57	2
4. ให้สื่อมวลชน ตัวแทนประชาชน ตัวแทนวิชาชีพ มีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบการปฏิบัติงาน	4	28.57	2

4. หลักธรรมาภิบาล ประเด็นหลักการมีส่วนร่วม มีประเด็นสนทนา

4.1 การเปิดรับฟังความเห็นของสมาชิกในองค์กรและประชาชน

4.2 การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการติดตาม

ตรวจสอบ แสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา

4.3 กระบวนการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 4 ผลการสนทนากลุ่มตาม 3 ข้อ ตามประเด็นหลักการมีส่วนร่วม

รายการรายละเอียดที่ได้จากการ สนทนากลุ่ม	จำนวน ความเห็น (คน)	คิดเป็น ร้อยละ	ลำดับความสำคัญจากมากไป น้อยที่จะทำการสื่อสารให้ชุมชน ได้รับรู้เพื่อลดความขัดแย้ง
1. ผู้ประกอบการโรงโม่หินเปิดเวที สาธารณะรับฟังความคิดเห็นในด้าน ต่าง ๆ โดยให้ชุมชนเข้ามาเสนอ พูดคุย ซึ่งข้อดีจะนำสิ่งดี ๆ ไปสื่อสาร แทนโรงโม่หิน	6	42.86	1
2. ทุกครั้งที่จะมีการดำเนินธุรกิจ หรือปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมของพื้นที่ ควรที่จะสื่อสารกับชุมชนในการทำ ประชาพิจารณ์	4	28.57	3
3. การวางแผนการแก้ปัญหาร่วมกัน ระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการ โรงโม่หิน	5	35.71	2

5. หลักธรรมาภิบาล ประเด็นหลักสำนักรับผิดชอบ มีประเด็นสนทนา

5.1 มาตรการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม เมื่อเกิดอุบัติเหตุ/
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

5.2 การแจ้งผลงานแก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชน

5.3 นโยบายการรับพนักงานในท้องถิ่นมาร่วมเป็นส่วนหนึ่งของ
องค์กร

ตารางที่ 5 ผลการสนทนากลุ่ม 3 ข้อ ตามประเด็นหลักสำนักรับผิดชอบ

รายการรายละเอียดที่ได้จากการ สนทนากลุ่ม	จำนวน ความเห็น (คน)	คิดเป็น ร้อยละ	ลำดับความสำคัญจากมากไป น้อยที่จะทำการสื่อสารให้ชุมชน ได้รับรู้เพื่อลดความขัดแย้ง
1. กำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติในการ รับผิดชอบสังคม ไว้ว่าหากเกิดอะไร จะเยียวยาอย่างไร ต่อผู้ได้รับผลจาก อุตสาหกรรมโรงโม่หิน	6	42.86	1

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการรายละเอียดที่ได้จากการ สนทนากลุ่ม	จำนวน ความเห็น น (คน)	คิดเป็น ร้อยละ	ลำดับความสำคัญจากมาก ไปน้อยที่จะทำการสื่อสารให้ ชุมชนได้รับรู้เพื่อลดความ ขัดแย้ง
2. กำหนดการดำเนินจิตสำนึก สาธารณะ ในการนำพนักงานดำเนิน กิจกรรมช่วยเหลือชุมชนในวันสำคัญ ต่าง ๆ (แยกประเด็นออกจากข้อที่ 3)	6	42.86	1
3. กำหนดกิจกรรม CSR ที่บุคลากร ทุกส่วนในโรงงานเข้าร่วมทำกิจกรรม เพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ ประชาชนได้รับรู้และร่วมมือกัน	5	35.71	3

6. หลักธรรมาภิบาลประเด็นหลักความคุ้มค่า มีประเด็นสนทนา

6.1 การรายงานการใช้ทรัพยากรการผลิตให้คุ้ม เพื่อให้เกิด
ประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

6.2 การสำนึกถึงการรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน

6.3 การประยุกต์ใช้หลัก 3R

ตารางที่ 6 ผลการสนทนากลุ่ม 3 ข้อ ตามประเด็นหลักความคุ้มค่า

รายการรายละเอียดที่ได้จากการ สนทนากลุ่ม	จำนวน ความเห็น (คน)	คิดเป็น ร้อยละ	ลำดับความสำคัญจากมากไป น้อยที่จะทำการสื่อสารให้ชุมชน ได้รับรู้เพื่อลดความขัดแย้ง
1. เมื่อมีการระเบิดหินออกไป ผู้ประกอบการควรมีการปลูกป่า ทดแทน เรียกว่าใช้ประโยชน์จากพื้นที่ คุ้มค่า หรือบางแห่งอาจเป็นที่เก็บน้ำ และอนุญาตให้ชุมชนได้เข้ามาใช้น้ำได้ ชุมชนก็จะนำสาระดี ๆ ไปช่วยสื่อสาร ต่อไป	6	42.86	2
2. ดำเนินการโดยใช้หลัก 3R ในเรื่อง ของหินคือ Reduce ลดการใช้ Reuse นำกลับมาใช้ซ้ำ Recycle นำกลับมาใช้ใหม่	7	50	1
3. หลังจากทำเหมืองหินเสร็จ คือ ไม่มีทำในบริเวณนั้นแล้ว อาจทำเป็น สถานที่พักผ่อนของชุมชนนั้น ๆ	5	35.71	3

สรุปผล

ในประเด็นวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิธีการลดความขัดแย้งระหว่าง
โรงงานอุตสาหกรรมโรงโม่หินกับชุมชน ด้วยการสื่อสารที่เกิดจากการปฏิบัติจริง
ตามหลักธรรมาภิบาลของโรงโม่หินสู่ชุมชน พบว่า การปฏิบัติด้านธรรมาภิบาล
แล้วนำไปเป็นเนื้อหาในการสื่อสารให้แก่ชุมชนได้รับรู้ หรือชักชวนชุมชนเข้ามา
เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการธรรมาภิบาลและอาศัยคน ๆ นั้นไปสื่อสารให้แก่
ผู้อื่นในชุมชนได้รับรู้ต่อไป มีวิธีการปฏิบัติด้านธรรมาภิบาลดังนี้

1. ธรรมชาติในประเด็นหลักนิติธรรม ที่ควรปฏิบัติเป็นอันดับแรก ควรปฏิบัติตามขั้นตอนกฎหมายด้านผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม (EIA) โดยสื่อสารกับชุมชนว่าจัดทำโดยหน่วยงานใด อีกทั้งมีการปิดประกาศการขอสัมปทานบัตรอย่างเปิดเผย ให้เป็นที่รับรู้ของชุมชน

2. ธรรมชาติในประเด็นหลักคุณธรรม ที่ควรปฏิบัติเป็นอันดับแรก โดยปฏิบัติให้ประชาชนในชุมชนได้พบเห็นการปฏิบัติจริง และข่าวที่สื่อสารออกไป คือ ผู้ประกอบกิจการโรงโม่หินทำการสื่อสารให้พนักงานยึดมั่นในจิตสำนึก มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ และดำเนินอะไรก็ตามกับชุมชน ควรดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม ชุมชนจักช่วยสื่อสารให้สมาชิกของชุมชนได้รับรู้ต่อไป

3. ธรรมชาติในประเด็นหลักความโปร่งใส ที่ควรปฏิบัติเป็นอันดับแรกโดยปฏิบัติให้ประชาชนในชุมชนได้พบเห็นการปฏิบัติ คือ ผู้ประกอบการควรสื่อสารโดยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ กรรมวิธีผลิตหินในมาตรการต่าง ๆ ที่นำมาควบคุม เช่น เสียง ฝุ่น และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาร่วมเป็นกรรมการภาคประชาชน เพื่อนำข้อมูลที่ถูกต้องช่วยสื่อสารต่อไป

4. ธรรมชาติในประเด็นหลักการมีส่วนร่วม ที่ควรปฏิบัติเป็นอันดับแรก ผู้ประกอบการโรงโม่หินเปิดเวทีให้สาธารณะรับฟังความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ โดยให้คนในชุมชนเข้ามาพูดคุย ซึ่งจะได้นำข้อดี ๆ ไปสื่อสารในชุมชนต่อไป

5. ธรรมชาติในประเด็นหลักสำนึกรับผิดชอบ ที่ควรปฏิบัติเป็นประเด็นแรก ได้แก่ การกำหนดแนวทางปฏิบัติในการรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้เกิดการเยียวยาได้ทันเวลาที่ หากชุมชนได้รับผลกระทบจากโรงโม่หินและควรที่จะนำพนักงานทำจิตอาสาพัฒนาชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ ทำให้ชุมชนได้พบเห็นเป็นการสื่อสารที่ดีอีกวิธีการหนึ่ง

6. ธรรมาภิบาลในประเด็นหลักความคุ้มค่า ที่ควรปฏิบัติเป็นอันดับแรก ได้แก่ การนำหลัก 3R คือ Reduce Reuse และ Recycle และสื่อสารให้ประชาชนในในชุมชนได้รับทราบ

อภิปรายผล

ในการสื่อสารที่ผู้ประกอบการโรงโม่หินควรดำเนินการต่อชุมชน ในลักษณะการลงมือปฏิบัติหลักธรรมาภิบาล แล้วนำสิ่งที่ทำสื่อสารออกไป มีใช้สื่อสารแต่คำพูด หัวเรื่อง สอดคล้องกับหลักของการรับรู้การสื่อสารที่สรุปไว้ว่า เมื่อผู้ส่งสาร ส่งสารออกไป จะผ่านตัวกลางต่าง ๆ เช่น สื่อต่าง ๆ ผู้รับข่าวสารจะเชื่อหรือไม่ จะดำเนินการวิเคราะห์และตัดสินใจ (Diloktanasatid, 2013)

ดังนั้นในปัจจุบัน หากมีแต่การสื่อสารที่มีแต่ข่าวแต่ไม่สามารถจับต้องได้ ก็จะไม่เกิดความเชื่อถือ ผู้รับสารคือคนในชุมชน จะปฏิเสธการรับข่าวสาร เมื่อนั้นความไม่เข้าใจกันและความขัดแย้งจะเกิดขึ้นในสังคมชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า การดำเนินการกิจกรรมในชุมชนจะมีผู้หนึ่งได้ประโยชน์ ผู้หนึ่งเสียประโยชน์ หากเกิดความไม่เข้าใจกันจะเกิดความขัดแย้งขึ้น (Khunthongpetch, 2019)

จะพบว่าหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักสำนึกรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ผลการวิจัยที่พบว่าทั้ง 6 หลักธรรมาภิบาล ที่ควรทำเป็นอันดับแรก ล้วนเกี่ยวกับประชาชนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมทุกหลักธรรมาภิบาล และคาดหวังว่าประชาชนในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะนำสาระดี ๆ ที่เกิดจากธรรมาภิบาลนั้นไปสื่อสารสู่ชุมชนของตนเองต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่าผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้สื่อสารได้ดีเพื่อสร้างความเข้าใจก็คือคนในองค์กรนั้น ๆ ได้มาเห็นแล้วกลับไปสื่อสารกับกลุ่มชุมชนของตนเอง (Jittasevi, 2014)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ราชการที่กำกับดูแลอุตสาหกรรมโรงโม่หิน ควรดำเนินการออกนโยบายให้ผู้ประกอบการโรงโม่หินได้นำหลักธรรมาภิบาลไปดำเนินการ อย่างน้อยที่สุดเริ่มจากข้อที่ 1 ของทุกธรรมาภิบาลที่ระบุไว้ในข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ ทั้งนี้ จุดแห่งความสำเร็จคือนำประชาชนในชุมชนเข้ามาร่วมกับกิจกรรมธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักธรรมาภิบาล เพื่อที่ประชาชนในชุมชนนั้นจะช่วยสื่อสารเนื้อหาสาระของการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมของหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก ของโรงงานโม่หิน ไปช่วยสื่อสารกับชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ ช่วยกระบวนการประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ลดความขัดแย้งระหว่างโรงงานโม่หินและชุมชนได้

ผู้ประกอบการโรงงานโม่หิน สามารถนำหลักการ สื่อสารกับชุมชนไปใช้ได้ทุกโรงงาน โดยเน้นที่สาระปฏิบัติจริงตามหลักธรรมาภิบาล เป็นข่าวหรือเนื้อหาสำคัญที่ทำการสื่อสารหรือส่งข่าวออกไปสู่ผู้รับคือประชาชนในชุมชน

ผู้ประกอบการธุรกิจอื่น ๆ สามารถนำหลักการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับชุมชน ลดความขัดแย้ง โดยสร้างเนื้อหาสาระของการปฏิบัติจริงในหลักธรรมาภิบาล และสื่อสารออกไป อีกทั้งอาศัยประชาชนในชุมชนนั้นเป็นส่วนร่วมในหลักธรรมาภิบาลและเป็นผู้สื่อสารส่งข่าวที่ดี

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

วิจัยติดตามหาโรงงานอุตสาหกรรมโม่หินที่ใช้หลักธรรมาภิบาลโดยประชาชนมีส่วนร่วม และมีประชาชนในชุมชนเป็นผู้ช่วยสื่อสารสาระสำคัญขององค์กร ว่ามีการลดความขัดแย้งระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมโม่หินและชุมชนได้ในประมาณเท่าใด หรือระดับใด

เอกสารอ้างอิง

- Berlo, D. K. (1960). *The process of communication*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Chompunth, C. (2012). A review of public participation concept in “The public participation handbook: Making better decisions through citizen involvement” in Thai. *Journal of Environmental Management*, 8(1), 123-141.
- Denhardt, J. V., & Denhardt, R. B. (2003). *The new public service: Serving, not steer*. New York: M.E. Sharpe.
- Diloktanasatid, B. (2013). *The conflict over Mining Business: The case study of Kho Sam Ngam Industrial Rock Deposits, Ratchaburi Province*. Master of Science (Environmental Management), Graduate School of Social and Environmental Development, National Institute of Development Administration.
- Jittasevi. K. (2014). *World governance: principles, organizations and processes of global governance*. Bangkok: King Prajadhipok's Institute.
- Katherine, M. (2007). *Conflict Management and “Apologizing”*. (Wanchai Wattanasap, Banpot Tontheerawong and Supanut Permpoonwiwat, Translation). Bangkok: King Prajadhipok's Institute.

- Khunthongpetch, N. (2019). *Conflict resolution of rock mining industries' owner with local communities: comparative studies of rock mining at Khao Khuha, Rattaphum district, Songkhla province and rock mining at Khao Run, Khuan Khanun district, Phatthalung*. Thesis of Master of Arts in Conflict and Peace Studies, Graduate School of Prince of Songkla University.
- King Prajadhipok's Institute. (2019). *Principles of good governance*. Retrieved from <https://www.goodgovernance.kpi.ac.th/th/blog>
- Lincoln, Y., & Guba, E. (1985). *Naturalistic inquiry*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Ministry of Industry. (2016). *Performance according to government policy and strategy of the ministry of industry, fiscal year 2016*. Retrieved from https://www.industry.go.th/web-upload/1xff0d34e409a13ef56eea54c52a291126/m_magazin_e/12668/375/file_download/ff2fb839a8919284a7e5f59ae5dbaa93.pdf
- Nissaisuk, N. (2013). *the impact of industrial development eastern seaboard raying, a case study: district Mabyangporn Pluakdaeng Rayong*. Independent Study of Master of Public Administration, Department of Public and Private Management, College of Public Administration, Burapha University.

- Onrak, S. (2011). *People's movement against the renewal of the Khao Khuha quarry card concession*. Independent Study of Master of Public Administration, Department of Local Administration, College of Local Administration, Khon Kaen University.
- Pichitthanarat, N. (2561). the participation to environmental conservation of semi-agricultural industries area in Tambon Nongchumpolneau, Khaoyoi District, Phetchaburi. *Economics Journal on Burapha Politics*, 9(1), 21-35.
- Saleephon. R. (2012). *History of the Thai economy since 1932*. Retrieved from http://www.lampangvc.ac.th/lvcasean/ims/page_pdf/12.pdf
- Singsri, A. (2017). *Conflict from a mega industrial development Project: A case study of Rayong industrial estate park project (BANKHAI)*. Master of Science Thesis, Department of Environmental Management, Faculty of Environmental Development Administration, National Institute of Development Administration.
- Tesapurana, T., & Charoenporn. C. (2021). Participation of community to corporate social responsibility of small industry. *Journal of MCU Peace Studies*, 9(5), 2,039-2,050.

บทความวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารด้วยระบบ Digital กับการ บริการประชาชนตามเป้าหมาย Balance Scorecard ของธนาคาร

จุไรวรรณ ทองสองแก้ว¹

Received 22 June 2022

Revises 23 December 2022

Accepted 30 December 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารด้วยระบบ Digital กับเป้าหมายของธนาคารแบบ Balance Scorecard โดยการวิจัยแบบเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือพนักงานฝ่ายปฏิบัติการธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จังหวัดสงขลา จำนวน 200 คน ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลจากการสอบถามออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารด้วยระบบ Digital แบบ Mobile Banking มากที่สุด และการสื่อสารด้วยระบบ Digital สามารถบรรลุผลในการเก็บความลับลูกค้าได้เป็นอันดับ 1 และในการสื่อสารด้วยระบบ Digital มีผลทำให้องค์กรเติบโตแบบ Balance Scorecard ได้ร้อยละ 16.90

คำสำคัญ: การสื่อสาร/ ระบบ Digital/ เป้าหมายธนาคาร 4 มิติ

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Email : juraiwan.psu@gmail.com

The Relationship between Digital Communication and Public Service According to The Bank's Balance Scorecard Goals

Juraiwan Tongsongkeaw²

Abstract

The objective of this research paper was to study the relationship between digital communication and the goals of the bank using the Balance Scorecard. The study was quantitative research. The sample consisted of 200 employees from Operations Department of Krung Thai Bank Public Company Limited in Songkhla Province. Data were analyzed using mean, percentage, and multiple regression analysis. The results showed that mobile banking was used the most for digital communication, and digital communication was the first rank in keeping customer confidentiality. Furthermore, digital communication made the organization grow by 16.90% according to a Balance Scorecard.

Keywords: Communication/ Digital system/ the 4D goals of the bank

² Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

Email : juraiwan.psu@gmail.com

บทนำ

มีเหตุการณ์สำคัญทั่วโลกที่พบเห็นในปัจจุบัน ได้แก่ ธนาคารทั่วโลกลดขนาดขององค์กร โดยลดจำนวนพนักงาน 75,000 ตำแหน่ง ในปี พ.ศ. 2562 และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับธนาคารในประเทศไทยที่ปี พ.ศ. 2562 ลดพนักงานลงมีผลทำให้ยุบสาขา ทั้งหมด 6,534 สาขา (Kasemjantachote, 2019) สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ ด้วยเพราะธนาคารและประชาชนผู้ใช้บริการ ต่างสื่อสารกันด้วยระบบ Digital ซึ่งสะดวกสบายทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งทำให้กระบวนการให้บริการลูกค้าธนาคาร สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป และสามารถบริการได้ 24 ชั่วโมง (Kankaw, 2020)

สำหรับการบริการที่ใช้การสื่อสารด้วยระบบ Digital เช่น โปรแกรมสำเร็จรูปแบบใหม่ ทำให้ลดความซ้ำซ้อนที่ใช้คนในการติดต่อสื่อสาร มีความปลอดภัยของข้อมูล และการสื่อสารด้วยระบบ Digital ยังเชื่อมโยงการขาย การแนะนำผลิตภัณฑ์สินค้าของธนาคาร สามารถที่จะโต้ตอบลูกค้าได้ทันที ผิดกับสมัยก่อนที่พนักงานธนาคารจะต้องเรียนรู้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ก่อนการปฏิบัติงาน (Wairaksat, 2017)

และธนาคารกรุงไทย จัดว่าเป็นธนาคารพาณิชย์ที่มีการบริการประชาชนหรือลูกค้าเป็นไปตามธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ ที่มีการดำเนินการเพียงแต่ธนาคารกรุงไทยรัฐเป็นเจ้าของ ปัจจุบันได้นำระบบการสื่อสารด้วยระบบ Digital มามาใช้เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ ทั้งนี้เป็นช่องที่กำลังดำเนินการ ซึ่งยังไม่สามารถสรุปผลของการนำระบบการสื่อสารด้วยระบบ Digital มาใช้ว่าอนาคตจะเกิดความเติบโตต่องานของธนาคารกรุงไทยได้มากน้อยเพียงใด (Krung Thai Bank Annual Report, 2020)

ซึ่งในช่วงปี พ.ศ. 2560-2561 พบว่า มีปัญหาการร้องเรียนจากลูกค้า ผู้ใช้บริการอยู่บ้าง เช่น การสื่อสารด้วย Digital ในระบบ Mobile Banking ซึ่งอาจจะเป็นเพราะพนักงานขาดความรู้ ความเข้าใจ ในด้านการสื่อสารด้วยระบบ Digital ที่เชื่อมโยงกัน (Intarawichai, 2021; Pongsiri, 2017) สำหรับการดำเนินงานภายในองค์กรที่ให้เกิดความสมดุลในการเติบโตหลาย ๆ ส่วน พร้อมกัน เรียกว่า Balance Scorecard (BSC) หมายถึง การเติบโต 4 มิติ พร้อม ๆ กัน ได้แก่ มิติการเรียนรู้เติบโต มิติกระบวนการภายใน มิติลูกค้า มิติการเงิน (Kaplan & Norton (1996 Cited in Nopparat, 2018) BSC นี้ อาจจะเรียกว่าคุณภาพของการวัดผลการดำเนินงาน ซึ่งมีการวัดทั้งระดับหน่วยธุรกิจ ระดับฝ่าย และระดับปฏิบัติงาน ที่ต้องเชื่อมโยงกัน (Chanchai, 2015, p. 120) เมื่อการสื่อสารด้วยระบบ Digital มีความสำคัญมากในปัจจุบันดังที่กล่าวมา อาจจะมีส่วนทำให้การเติบโตขององค์กรแบบ BSC จะมีมากขึ้นอาจจะเป็นไปได้

ดังนั้น ด้วยปัจจุบันปี พ.ศ. 2564 ผ่านมา 3 ปี จึงเห็นว่า น่าจะมีการศึกษาว่าการสื่อสารด้วยระบบ Digital มีความสัมพันธ์กับเป้าหมายการเติบโตของธนาคารตามระบบ Balance Scorecard (BSC) อย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารด้วยระบบ Digital กับเป้าหมายเติบโตของธนาคารแบบ Balance Scorecard

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยตัวแปรต้นจะเป็นการใช้ระบบการสื่อสารด้วยระบบ Digital ที่ธนาคารกรุงไทย นิยมใช้อยู่ ได้แก่ การสื่อสารเพื่อเพิ่มช่องทาง

การตลาด การสื่อสารเพื่อประโยชน์จัดช่องทางการใช้จ่าย และธุรกรรมออนไลน์
การสื่อสารเพื่อประโยชน์การหาแหล่งเงิน และสำหรับตัวแปรตามเป้าหมายการ
เติบโตขององค์กรตามหลัก Balance Scorecard 4 เป้าหมาย 1) เป้าหมาย
การเงิน 2) เป้าหมายลูกค้า 3) เป้าหมายกระบวนการภายใน 4) เป้าหมายการ
เรียนรู้เติบโต

การสื่อสารด้วยระบบ Digital ของธนาคาร	เป้าหมายการเติบโตขององค์กร ตามหลัก Balance Scorecard
1. การสื่อสารเพื่อเพิ่มช่องทาง ตลาด 1.1 Social Media (Facebook, Line, Twitter, YouTube, Instagram) 1.2 website krungthai.com 2. การสื่อสารเพื่อจัดช่องทางการ ใช้จ่ายธุรกรรมและธุรกิจ 2.1 ระบบ Internet Banking 2.2 Mobile Banking 3. การสื่อสารเพื่อการหาแหล่ง เงินทุน 3.1 รวมทุกผ่านหุ้นกู้ และหุ้น สามัญ Website กรุงไทย	1. เป้าหมายการเงิน 1.1 ระดมเงินฝากได้เพิ่มขึ้น 1.2 อนุมัติสินเชื่อได้เพิ่มขึ้น 1.3 ทำกำไรจากสินค้าเพิ่มขึ้น 2. เป้าหมายลูกค้า 2.1 ลูกค้าพึงพอใจ 2.2 ลูกค้าซื้อซ้ำ 2.3 ลูกค้าเพิ่มขึ้น 3. เป้าหมายกระบวนการภายใน 3.1 ติดต่อลูกค้าได้เร็วขึ้น 3.2 จัดระบบต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ในระบบ Value Chain ได้แม่นยำรวดเร็ว 3.3 เก็บความลับลูกค้าได้

การสื่อสารด้วยระบบ Digital ของธนาคาร	เป้าหมายการเติบโตขององค์กรตามหลัก Balance Scorecard
3.2 ใช้สื่อสารด้วยเทคโนโลยีอื่น ๆ แหล่งเงินทุนสินเชื่อบุคคล	4. เป้าหมายการเรียนรู้เติบโต 4.1 พนักงานเรียนรู้สิ่งใหม่ รวดเร็ว 4.2 พนักงานถ่ายทอดความรู้ ทักษะในกันและกัน 4.3 องค์กรเติบโตเร็วขึ้น

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การสื่อสารด้วยระบบ Digital ของธนาคาร ส่งผลต่อเป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรพนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดสงขลา 28 สาขา ในส่วนพนักงานระดับปฏิบัติการ 370 คน (ข้อมูล ณ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564) ในกลุ่มพนักงานฝ่ายสินเชื่อ ฝ่ายบริการลูกค้า ฝ่ายสนับสนุนบริการสาขา
2. ขอบเขตเนื้อหา คือศึกษาตัวอย่างที่ดำเนินการโดยใช้การสื่อสารด้วยระบบ Digital ในปี พ.ศ. 2564
3. ขอบเขตพื้นที่ เฉพาะจังหวัดสงขลา
4. ขอบเขตระยะเวลา เมษายน-กรกฎาคม พ.ศ. 2564

บททวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด Balance Scorecard

Roongsong (2018) ให้ความหมายของ Balance Scorecard หมายถึง ตัวชี้วัดที่เพิ่มประสิทธิภาพการเติบโตขององค์กรตามเป้าหมายที่วางไว้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลูกค้า การเงิน กระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้เติบโต และ Kaplan and Norton (1996 Cited in Nopparat, 2018) ผู้คิดค้น Balance Scorecard ได้ให้แนวคิดว่าประกอบด้วย ด้านการเงิน คือ เพิ่มรายได้หาแหล่งเงินทุนได้ที่มีต้นทุนต่ำ ต้นทุนต่ำ กำไรเพิ่มขึ้น ด้านลูกค้า คือ ลูกค้าพึงพอใจ ลูกค้าซื้อซ้ำ ทำให้ลูกค้าเพิ่มขึ้น ด้านกระบวนการภายใน คือ ติดต่อกู้ได้เร็วขึ้น กระบวนการตามหลัก Value Chain มีประสิทธิภาพ ด้านการเรียนรู้เติบโต คือ พนักงานเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ดี พนักงานถ่ายทอดความรู้แก่กันได้ พนักงานช่วยทำให้องค์กรเติบโต

แนวคิดการสื่อสารด้วยระบบ Digital

Woradit (2015) ให้ความหมายของระบบการสื่อสารด้วย Digital ว่า หมายถึง การติดต่อสื่อสารและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและส่งข้อมูลทุกรูปแบบ

Hardy (2000 Cited in Jitsiri, 2015) สรุปว่า การสื่อสารด้วยระบบ Digital หมายถึง เครื่องมือคอมพิวเตอร์ทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ที่ประยุกต์เข้ากับระบบโทรคมนาคม เพื่อใช้ในการสื่อสารทั้งทางตรงและทางอ้อม

Krung Thai Bank Public Company Limited (2021) สรุปได้ว่า การสื่อสารด้วยระบบ Digital ที่นำมาใช้สื่อสารกับลูกค้าเพื่อการบริการที่ทันสมัยและรวดเร็ว อาทิเช่น เพื่อเพิ่มช่องทางตลาดด้วย 1) Social Media (Facebook, Line, Twitter, YouTube, Instagram) 2) Website Krungthai.com เพื่อการ

สื่อสารจัดช่องทางการใช้จ่ายธุรกรรมและธุรกิจ 1) ระบบ Internet Banking 2) Mobile Banking เพื่อการสื่อสารหาแหล่งเงินทุน 1) ระดมทุนผ่านหุ้นกู้และหุ้นสามัญด้วย Website กรุงไทย 2) ใช้สื่อสารด้วยเทคโนโลยีอื่น ๆ แหล่งทุนสินเชื่อบุคคล

ความเกี่ยวข้องระหว่างการสื่อสารระบบ Digital ของธนาคารกรุงไทย กับ เป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard

ด้วยแผนกลยุทธ์สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลระยะ 4 ปี พ.ศ. 2561-2564 ได้ระบุไว้ว่ารัฐบาลมุ่งส่งเสริมองค์กรรัฐและองค์กรธุรกิจ ให้ใช้ระบบ Digital เข้าไปพัฒนางานต่าง ๆ ขององค์กร โดยจะพบว่า แผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลได้กำหนดพันธกิจการขับเคลื่อนเพื่อเศรษฐกิจ ไว้ 4 ข้อ ข้อที่เกี่ยวกับธุรกิจธนาคาร ได้แก่ ข้อ 3 ส่งเสริมและพัฒนานำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจหรืออุตสาหกรรม และชุมชน สังคมและท้องถิ่น (Digital Economy Promotion Agency, 2018) และสำหรับธนาคารกรุงไทย ได้นำระบบการสื่อสารระบบดิจิทัลมาใช้นี้ เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ATM บริการ Krungthai Next ผ่าน Mobile Banking เป็น Application บริการ KTB NETBANK ผ่าน Website KTB NETBANK บริการผ่าน PC Notebook สมาร์ทโฟน Tablet เป้าตั้งค์ เป็น Application Krungthai Corporate Online E-LG On Block-chain ฝูงเงินประชารัฐ Money Connect Social Mobile Website Krungthai.com (Krungthai Bank, 2021)

ดังนั้น การเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard จะบรรลุผลได้ดี ช่องทางหนึ่งมากขึ้นเพียงใด ระบบการสื่อสารด้วย Digital จึงอาจจะมีส่วนประกอบอยู่ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Boonjom and Teeranuphattana (2016) พบว่า ธนาคารได้นำการจัดการประสิทธิภาพโดยใช้ Balance Scorecard คู่กับ Data Envelopment Analysis พบว่า ขนาดขององค์กรธนาคารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพตาม BSC โดยธนาคารขนาดเล็กมีความสัมพันธ์สูงกว่าธนาคารขนาดใหญ่

Tepubol (2010) ดำเนินการศึกษาการประเมินผลของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาเจริญประดิษฐ์ โดยใช้ตัวแทน BSC พบว่า การประยุกต์ BSC ไม่สามารถแยกออกจากกันโดยขาดจากกันทั้ง 4 ด้าน ด้วยระดับปฏิบัติเรียนรู้เรื่อง BSC น้อย แต่ระดับบริหารมีความเข้าใจมาก ซึ่งกำลังดำเนินการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจจึงทำให้ฝ่ายปฏิบัติยังแยกประเด็น 4 ด้านออกจากกันไม่ชัดเจน

Techakitttheerapong and Inthujanyong (2016) ศึกษาปัจจัยการยอมรับการใช้งานเทคโนโลยีการทำงานร่วมกันของบุคลากรในองค์กรในการใช้เทคโนโลยี และพฤติกรรมการแพร่กระจายของนวัตกรรมโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 138 คน ซึ่งเป็นผู้ใช้เทคโนโลยีการทำงานร่วมกัน ผลวิจัยพบว่า อิทธิพลทางสังคม สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกของการใช้งานส่งผลต่อการยอมรับใช้เทคโนโลยีรวมกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย

ประชากร คือ พนักงานฝ่ายปฏิบัติการธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดสงขลา จำนวน 370 คน ข้อมูล ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 จากนั้นคำนวณกลุ่มตัวอย่าง โดยเปิดตารางเครซีเมอร์แกนที่ความ

คาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 185 คน ปรับค่าเป็น 200 คน เพื่อสะดวกในการคำนวณร้อยละ อีกทั้งมากกว่าจำนวนอย่างต่ำ (Krejcie & Morgan, 1970) ตัวแปรต้น ประกอบด้วยคำถามที่ถามเป็นระบบความสำคัญมีจำนวน 3 ข้อใหญ่ 6 ข้อย่อย ตัวแปรตามประกอบด้วยคำถามที่ถามเป็นระดับความสำคัญมีจำนวน 4 ข้อใหญ่ 12 ข้อย่อย

โดยที่ระดับความสำคัญมี 5 ระดับ ได้แก่ 1.00-1.80 หมายถึง น้อยที่สุด 1.81-2.60 หมายถึงระดับน้อย 2.61-3.40 หมายถึง ปานกลาง 3.41-4.20 หมายถึง ระดับมาก 4.21-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด และเก็บข้อมูลสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในช่วงเมษายน-กรกฎาคม พ.ศ. 2564 ทั้งนี้ ก่อนนำเครื่องมือไปใช้เก็บข้อมูล ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา โดยคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (TOC) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่า 1 ทุกข้อ ซึ่งมากกว่า 0.50 ถือว่าผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ (Rovinelli & Hambleton, 1977) จากนั้นนำไปหาค่าความน่าเชื่อถือ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาอยู่ระหว่าง 0.951-0.956 ทุกข้อ ถือว่าผ่านเกณฑ์ค่าความน่าเชื่อถือ นำไปใช้สอบถามได้ (Cronbach, 1990)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารด้วยระบบ Digital ของธนาคาร และเป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression

Coefficient) เพื่อหาตัวแปรพยากรณ์และสร้างสมการพยากรณ์ โดยใช้วิธี
Enter

ผลการวิจัย

ระดับความคิดเห็นต่อการสื่อสารด้วยระบบ Digital ของธนาคาร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่า SD ของการสื่อสารด้วยระบบ Digital ของ
ธนาคารกรุงไทย จะสงขลาในกลุ่มพนักงานปฏิบัติการ

รายการสื่อสารด้วย Digital	ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล	อันดับ
1. การสื่อสารเพื่อเพิ่มช่องทางตลาด				
1.1 Social Media (Facebook, Line, Twitter, YouTube, Instagram)	4.47	0.60	มากที่สุด	4
1.2 Website Krungthai.com	4.54	0.60	มากที่สุด	3
2. การสื่อสารเพื่อจัดช่องทางการใช้ จ่ายธุรกรรมและธุรกิจ				
2.1 ระบบ Internet Banking	4.90	0.32	มากที่สุด	2
2.2 Mobile Banking	4.91	0.30	มากที่สุด	1
3. การสื่อสารเพื่อหาแหล่งเงินทุน				
3.1 ระดมทุนผ่านหุ้นกู้ และหุ้น สามัญใช้ Website หลักทรัพย์จัดการ กองทุนกรุงไทย	4.08	0.68	มาก	6
3.2 ใช้สื่อสารเทคโนโลยีอื่นๆเข้าถึง แหล่งเงินทุนสินเชื่อ	4.36	0.65	มากที่สุด	5

พนักงานระดับปฏิบัติการใช้การสื่อสารด้วย Digital แบบ Mobile Banking สูงสุด คือ 4.91 อันดับ 2 การสื่อสารด้วย Digital แบบ Internet Banking คือ ค่าเฉลี่ย 4.90 และอันดับ 3 การสื่อสารด้วย Digital แบบ Website Krungthai.com คือ ค่าเฉลี่ย 4.54 ที่ใช้การสื่อสารด้วย Digital เพื่อระดมทุนผ่านหุ้นกู้ และหุ้นสามัญใช้ Website หลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย เป็นอันดับ 6 ค่าเฉลี่ย 4.08 แต่ยังอยู่เกณฑ์มาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่า SD เป้าหมายการเติบโตขององค์กรตามหลัก

Balance Scorecard

รายการสื่อสารด้วย Digital	ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล	อันดับ
1. บรรลุเป้าหมายด้านการเงิน				
1.1 ระดมเงินฝากได้เพิ่มขึ้น	4.31	0.70	มากที่สุด	12
1.2 สามารถอนุมัติสินเชื่อได้มากขึ้น	4.32	0.67	มากที่สุด	11
1.3 สามารถทำกำไรจากสินค้าเพิ่มขึ้น	4.39	0.62	มากที่สุด	9
2. บรรลุเป้าหมายด้านลูกค้า				
2.1 ลูกค้าพึงพอใจมากขึ้น	4.70	0.49	มากที่สุด	2
2.2 ลูกค้าซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ของธนาคารซ้ำ	4.35	0.63	มากที่สุด	10
2.3 มีลูกค้าเพิ่มขึ้น	4.55	0.59	มากที่สุด	8

รายการสื่อสารด้วย Digital	ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล	อันดับ
3. บรรลุเป้าหมายด้านกระบวนการภายใน	4.63	0.52	มากที่สุด	5
3.1 สามารถติดต่อลูกค้าได้เร็วขึ้น	4.63	0.51	มากที่สุด	6
3.2 สามารถจัดการเตรียมเอกสาร ปฏิบัติงานและส่งมอบสินค้าในระบบ Value Chain	4.81	0.40	มากที่สุด	1
3.3 เก็บความลับลูกค้าได้				
4. บรรลุเป้าหมายด้านการเรียนรู้เติบโต				
4.1 พนักงานเรียนรู้สิ่งใหม่ได้รวดเร็ว	4.55	0.61	มากที่สุด	7
4.2 พนักงานถ่ายทอดความรู้ทักษะให้กับและกัน	4.64	0.50	มากที่สุด	4
4.3 องค์กรเติบโตเร็วขึ้น	4.6	0.49	มากที่สุด	3

พนักงานระดับปฏิบัติการใช้การสื่อสารด้วยระบบ Digital สามารถบรรลุเป้าหมาย อันดับที่ 1 เก็บความลับลูกค้าได้ ค่าเฉลี่ย = 4.81, SD = 0.40 อันดับที่ 2 ทำให้ลูกค้าพึงพอใจ ค่าเฉลี่ย = 4.70, SD = 0.49 อันดับ 3 องค์กรเติบโตเร็วขึ้น ค่าเฉลี่ย = 4.67, SD = 0.49 และอันดับ 12 ระดมเงินฝากได้เพิ่มขึ้น ค่าเฉลี่ย = 4.31, ค่า SD = 0.71

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย คือ การสื่อสารด้วยระบบ Digital ของธนาคาร มีอิทธิพลต่อ เป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard สำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ในการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร ซึ่งการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ เป็นการศึกษความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และ ตัวแปรตาม (Dependent Variable) เพื่อวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม

โดยทำการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .216-.327 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ กันขนาดพอเหมาะไม่สูงเกินไป คือ มีค่าไม่เกิน .90 (Aroian & Norris, 2001) แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดมีความเหมาะสมกับการวิเคราะห์การส่งผล ส่วนใหญ่มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และไม่พบว่า ตัวแปรมีปัญหาความสัมพันธ์กันสูง (Multicollinearity) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร	Y	X1	X2	X3
Y	1			
X1	.221**	1		
X2	.293**	.235**	1	
X3	.327**	.255**	.216**	1

หมายเหตุ: n = 200 * $p\text{-value} < .05$, ** $p\text{-value} < .01$

จากนั้น ผู้วิจัยทำการตรวจสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของการสื่อสารด้วยระบบ Digital ของธนาคาร กับเป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard พบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างของการสื่อสารด้วยระบบ Digital ของธนาคาร โดยภาพรวม มีอย่างน้อยหนึ่งด้านที่ส่งผลต่อเป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การตรวจสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของการสื่อสารด้วยระบบ Digital ของธนาคาร กับเป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	p-value
Regression	5.711	3	1.904	13.261	.00*
Residual	28.138	196	.144		
รวม	33.850	199			

หมายเหตุ: n = 200 *p-value < .05, **p-value < .01

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สมการถดถอย โดยวิธี Enter ในการวิจัยนี้ ได้กำหนดรายละเอียดตัวแปรในการศึกษาตัวแปรตาม คือ เป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard (Y) และตัวแปรอิสระที่เป็นคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการเพิ่มช่องทางตลาด (X1) ด้านการจัดช่องทางการใช้จ่ายธุรกรรมและธุรกิจ (X2) และ ด้านการหาแหล่งเงินทุน (X3) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ตัวแปรที่มีส่งผลต่อเป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance

Scorecard

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t-test	p-value
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	1.973	.466		4.231	.00**
ด้านการเพิ่มช่องทางตลาด (X1)	.087	.056	.106	1.541	.12
ด้านการจัดช่องทางการใช้จ่ายธุรกรรมและธุรกิจ (X2)	.292	.093	.213	3.142	.00**
ด้านการหาแหล่งเงินทุน (X3)	.178	.048	.254	3.713	.00**

$R = 0.411$ $R^2 = 0.169$ Adjusted $R^2 = 0.159$ Durbin-Watson = 2.019

หมายเหตุ: * $p\text{-value} < .05$, ** $p\text{-value} < .01$

จากตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ตัวกำหนด (R Square) คือ 0.169 หมายความว่า ตัวแปรทั้ง 3 ตัว สามารถอธิบายเป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard ได้ร้อยละ 16.90 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 83.10 เกิดจากปัจจัยของตัวแปรอื่น ๆ

เมื่อวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter พบว่า การสื่อสารด้วยระบบ Digital ของธนาคาร ที่มีอิทธิพลต่อเป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard มี 2 ด้าน

ประกอบด้วย ด้านการจัดช่องทางการใช้จ่ายธุรกรรมและธุรกิจ (X2) มีค่า Sig = .00 ด้านการหาแหล่งเงินทุน (X3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรต้นที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านการหาแหล่งเงินทุน (X3) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์เท่ากับ 0.254 จากตัวแปรพยากรณ์นำมาสร้างสมการถดถอยดังนี้

$$Y = 1.973 + 0.087X_1 + 0.292X_2 + 0.178X_3 + e$$

และสามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านการจัดช่องทางการใช้จ่ายธุรกรรมและธุรกิจ (X2) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.292 หมายความว่า เมื่อเพิ่มการสื่อสารด้วยระบบ Digital ของธนาคารด้านการจัดช่องทางการใช้จ่ายธุรกรรมและธุรกิจ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อเป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard ในทิศทางที่เพิ่มขึ้น 0.292 หน่วย

ด้านการหาแหล่งเงินทุน (X3) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.178 หมายความว่า เมื่อเพิ่มการสื่อสารด้วยระบบ Digital ของธนาคารด้านการหาแหล่งเงินทุน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อเป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard ในทิศทางที่เพิ่มขึ้น 0.178 หน่วย

สรุปและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)

จากสรุปผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายในประเด็นหลัก ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับการสื่อสารด้วย Digital ของธนาคาร พบว่า การสื่อสารด้วย Digital ของธนาคารแบบ Mobile Banking อยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.91 อันดับ 2 การสื่อสารด้วย Digital แบบ Internet Banking คือ ค่าเฉลี่ย

4.90 และอันดับ 3 การสื่อสารด้วย Digital แบบ Website Krungthai.com คือ ค่าเฉลี่ย 4.54 ที่ใช้การสื่อสารด้วย Digital เพื่อระดมทุนผ่านหุ้นกู้ และหุ้นสามัญ ใช้ Website หลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย เป็นอันดับ 6 ค่าเฉลี่ย 4.08 แต่ยังคงอยู่เกณฑ์มาก ทั้งนี้ Mobile Banking มีการใช้ปริมาณมากที่สุดสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐที่ให้มีการจ่ายเงินโดยผ่านระบบ Application จากโทรศัพท์มือถือเพื่อเป็นสากลและตรวจสอบง่ายอีกทั้งเป็นช่วงโควิด-19 ระบาด เพื่อลดการสัมผัสเงิน (Ministry of Commerce., 2021; Ministry of Public Health, 2021)

2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard พบว่า พนักงานระดับปฏิบัติการใช้การสื่อสารด้วยระบบ Digital สามารถบรรลุเป้าหมาย อันดับที่ 1 เกือบความล้มเหลวได้ ค่าเฉลี่ย = 4.81, SD = 0.40 อันดับที่ 2 ทำให้ลูกค้าพึงพอใจ ค่าเฉลี่ย = 4.70, SD = 0.49 อันดับ 3 องค์กรเติบโตเร็วขึ้น ค่าเฉลี่ย = 4.67, SD = 0.49 และอันดับ 12 ระดมเงินฝากได้เพิ่มขึ้น ค่าเฉลี่ย = 4.31, ค่า SD = 0.71 สอดคล้องกับข้อสรุปของธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) ที่ศึกษาและสรุปผลว่า Krungthai Corporate Online สามารถที่จะลดความผิดพลาดจากพนักงานปฏิบัติงานและลดความผิดพลาดทางความลับของลูกค้าไม่ให้รั่วไหล

3. การสื่อสารด้วยระบบ Digital ของธนาคาร ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเพิ่มช่องทางตลาด ด้านการจัดช่องทางการใช้จ่ายธุรกรรมและธุรกิจ และด้านการหาแหล่งเงินทุน มีความสัมพันธ์กับเป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard ในทิศทางบวก สอดคล้องกับ Boonjom and Teeranuphattana (2016) วิจัยพบว่า ตัวแปรประสิทธิภาพของธนาคารโดยใช้

Balance Scorecard และ Data Envelopment Analysis มีความสัมพันธ์เชิงบวก ธนาคารขนาดเล็กสูงกว่าขนาดใหญ่

4. ผลการศึกษา การสื่อสารด้วยระบบ Digital ของธนาคารที่มีอิทธิพลต่อเป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard พบว่า การสื่อสารด้วยระบบ Digital ของธนาคารที่มีอิทธิพลต่อเป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard มี 2 ด้าน เรียงลำดับความสำคัญมากไปหาน้อย คือ ด้านการหาแหล่งเงินทุน และด้านการจัดช่องทางการใช้จ่ายธุรกรรมและธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันพยากรณ์เป้าหมายการเติบโตขององค์กรแบบ Balance Scorecard ในจังหวัดสงขลาได้ 16.90% ที่เหลือเป็นปัจจัยด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับ Youyartwong (2020) วิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการให้บริการของลูกค้าธนาคารมีปัจจัยหลายด้าน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ผู้บริหารธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อาจจะออกนโยบายให้พนักงานปฏิบัติการทุกสายงานเร่งศึกษาการสื่อสารด้วยระบบ Digital ให้ครอบคลุมทุกด้านทุกเครื่องมือ ด้วยพบว่า ความสำเร็จของงานธนาคาร ร้อยละ 16.09 มาจากการสื่อสารด้วยระบบ Digital หรือเกือบ 1 ใน 5 ของความสำเร็จ อีกทั้งอาจจะทำการสร้างความเข้าใจให้ลูกค้าเกิดทักษะในการใช้การสื่อสาร Digital กับทางธนาคารด้วย ยังจะทำให้เกิดการสื่อสาร 2 ทาง โดยเฉพาะการสื่อสารด้วยระบบ Digital ในเรื่องการระดมเงินทุน ได้แก่ เงินฝาก เงินกองทุน ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องพัฒนาขึ้นอีก

สำหรับกองทุนสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ อาจจะเป็นเจ้าภาพส่วนกลางที่ทำการฝึกอบรมทักษะการใช้สื่อ Digital ให้กับประชาชน เป็นการสนับสนุนธนาคารอีกด้านหนึ่ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (Suggestions for Future Research)

พนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) หรือพนักงานธนาคารอื่น ๆ ที่ยังมีทักษะในการใช้การสื่อสารด้วยระบบ Digital ยังไม่คล่องและรวดเร็ว ควรฝึกการใช้บ่อย ๆ หรือศึกษาให้อย่างดีด้วย เพราะเป็นเครื่องมือที่จะทำให้งานสำเร็จประมาณ 1 ใน 5 ของปัจจัยทั้งหมด

บรรณานุกรม

- Aroian, K. J., & Norris, A. E. (2001). Resilience, stress, and depression among Russian immigrants to Israel. *Western Journal of Nursing Research*, 22(1), 54–67.
- Boonjom, W., Teeranuphattana, A. (2015). Development of model for assessing bank branch efficiency through balanced scorecard framework and data envelopment analysis. *Journal of Business Administration*, 39(151), 24-43.
- Chanchai, A. (2015). *Strategic planning and BSC*. Bangkok: Chulalongkorn Publishing University.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: HarperCollins.

- Digital Economy Promotion Agency. (2018). *Digital economy promotion agency strategic plan*. Retrieved from <https://www.depa.or.th/storage/app/media/file/20180901-4-v11.pdf>
- Intarawichai, K. (2018). *3 Skills Needed the Most by KBank employees*. Retrieved from <https://sdthailand.com/2018/07/kbank-skills-digital-training/>
- Jitsiri, K. (2015). *Information technology training model development for management sustainable tourism network under sufficiency economy philosophy of local government administration*. Dissertation of Doctor of Philosophy of Arts, Vocational Education, Faculty of Education, Kasetsart University.
- Kankaw, K. (2020). *2020 Year of bank employees disaster (With exit offers)*. Retrieved from <https://prakaifai.com/2020/01/13/2563>
- Kasemjantachote, P. (2019). *The strategies of '5 big banks through the digital storm disruption*. Retrieved from <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/860012>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.

Krung Thai Bank Public Company Limited. (2021). *Krung thai bank, the foundation of stability*. Retrieved from

<https://krungthai.com/th/about-ktb/history>

Krungthai Bank. (2021). *Financial partner*. Retrieved from

<https://krungthai.com/en/financial-partner>

Krung Thai Bank Annual Report. (2020).

<https://krungthai.com/Download/investorrelations/InvestorRelationsDownload>

Ministry of Commerce. (2021). *Citizen Knowledge 34th / 2564*.

Retrieved from <http://www.pr.moi.go.th/documents/2564/CitizenKnowledge34-2564.pdf>

Ministry of Public Health. (2021). Guidelines to Prevent the Spread of COVID-19 in Restaurants and Entertainment Venues for Entrepreneurs and Service Users. Retrieved from

https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/int_operator/int_operator22_050164.pdf

Nopparat, S. (2018). *Linking task uncertainty, value orientation*

toward innovation, and the use of the balanced scorecard in rubber process business in Thailand. Thesis for Master of Business Administration, Graduate School, Prince of Songkla University.

Roongsong, O. (2018). *Relationships between Use of managerial*

accounting data and balanced scorecard affecting success

in small and medium enterprise for service firm in south area. Thesis for Master of Business Administration, Graduate School, Prince of Songkla University.

Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.

Pongsiri, N. (2017). *Managing bankers in the digital era*. Retrieved from <https://www.prachachat.net/csr-hr/news-16729>

Techakitttheerapong, W., & Inthujanyong, S. (2016). Factors affecting employee adoption of collaboration technology in Thai organization. *Journal of Business Administration*. 39(152), 30-41.

Tepubol, W. (2010). *Assessing the application of the balanced scorecard concept to measure the performance of the organization: A case study of krung thai bank public company limited, charoen pradit branch*. Thesis for Master of Business Administration, Graduate School, Prince of Songkla University.

Wairaksat, P. (2017). *Employee preparation of bangkok bank banpong business center, ratchaburi province for digital banking in Thailand 4.0*. Thesis for Master of Business

Administration (Business Administration Program), Graduate School, Silpakorn University.

Woradit, P. (2015). *Development of competency courses in information technology for management students of the faculty of business administration*. Dissertation of Doctorate of Philosophy, Program of Curriculum and Instruction, Graduate School, Sukhothai Thammathirat Open University.

Youyartwong, P. (2020). *Factors affecting satisfaction on service of Krungthai Bank, Phutthamonthon sai 5 branch*. Independent Study, Master of Business Administration, International Business, Graduate School, Siam University.

บทความวิชาการ

การเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงพระราชนิพนธ์ของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดช มหาราช บรมนาถบพิตร สำหรับวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน สยาม จวงประโคน, ณรงค์รัช วรรณไตร, อรรถพงศ์ ภูลายาว วรสาร สีย, ศราวุธ โชติจำรัส และอาทิตย์ คำหงษ์คำ¹

Received 22 June 2022

Revises 23 December 2022

Accepted 30 December 2022

บทคัดย่อ

โครงการบทเพลงพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สำหรับวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน มีวัตถุประสงค์ เพื่อเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สำหรับวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน จำนวน 10 บทเพลง มีวงดนตรีจากสถาบันการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้าร่วมบรรเลงจำนวน 10 วง คัดเลือกโดยให้วงดนตรีที่จะเข้าร่วมโครงการฯ บรรเลงบทเพลงประจำปีใหม่ที่เรียบเรียงเสียงประสานขึ้นใหม่ และบันทึกคลิปวิดีโอส่งให้คณะกรรมการคัดเลือก เมื่อผ่านการคัดเลือกแล้ว วงดนตรีทุกวงจะทำการฝึกซ้อมการบรรเลงบทเพลงทั้ง 10 บทเพลง เพื่อเข้าร่วมการแสดงภายใต้

¹ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อีเมล: sayam.c@msu.ac.th

ชื่อการแสดง “มหาดุริยางค์พื้นบ้านอีสาน สืบทอดตำนานเอกองค์อัครศิลปิน”
ณ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และได้มีการถ่ายทอดสด
การแสดงผ่านช่องทาง Facebook Live ตลอดจนมีการเผยแพร่บันทึกการแสดง
ผ่านช่อง YouTube ที่ลิงก์ <https://bit.ly/isanroyalsong> เพื่อเป็นการอนุรักษ์
วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านอีสาน ผสมผสานระหว่างดนตรีตะวันตกและดนตรี
พื้นบ้านอีสานบูรณาการเป็นดนตรีร่วมสมัยที่ยังคงเอกลักษณ์ของชาติและความ
ปรีชาสามารถขององค์พระมหากษัตริย์ไทย เผยแพร่ให้คนทั่วโลกได้รับฟังมากกว่า 2
หมื่นคน

คำสำคัญ: บทเพลงพระราชนิพนธ์, พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร, ดนตรีพื้นบ้านอีสาน, บูรณาการ, ดนตรีร่วมสมัย

The Arranging of Musical Compositions of His Majesty King Bhumibol Adulyadej The Great for Isan Folk Music

Sayam Chuangprakhon, Narongrat Woramitmaitree,
Akapong Phulaiyaw, Warakorn Seeyo,
Sarawut Chotchamrat and Arthid Khamhongsa²

Abstract

The Arranging of Musical Compositions of His Majesty King Bhumibol Adulyadej The Great for Isan Folk Music aimed to Orchestrate 10 songs, folk Music Bands from Northeast academies participated with in play. A total of 10 bands were preferred to participate in the project, with the bands performing New Year Greeting Song, and recording video clips sending them to the committee. Once qualified, all bands will rehearse the 10 songs that will be performed at the College of Music, Mahasarakham University, and the performance will be broadcast via Facebook Live, as well as publish recordings of the performance via the YuTube channel linked to <https://bit.ly/isanroyalsong>, in order to preserve Isan folk music culture. The result was disseminated by the

² College of Music, Mahasarakham University, Source: Thai Media Fund Email : sayam.c@msu.ac.th

number of people reach on social media which was more than twenty thousand.

Keywords: The Musical Compositions of His Majesty King, King Bhumibol Adulyadej The Great, Isan Folk Music, Integration, Contemporary Music

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่มีพระปรีชาสามารถทางดนตรี ทรงเป็นคีตกวีและนักดนตรีที่ชาวโลกยกย่อง ทรงเกี่ยวข้องกับการดนตรีมา ตั้งแต่สมัยที่ยังทรงเป็นสมเด็จพระอนุชาธิราช ในรัชกาลที่ 8 ขณะที่ทรงศึกษา อยู่ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ได้ทรงฝึกเครื่องดนตรีที่โปรดมากที่สุดคือ Clarinet และ Saxophone ทั้งนี้ทรงได้รับการถวายการสอน และฝึกตามแบบ ฉบับการศึกษาดนตรีอย่างแท้จริง โดยทรงเรียนดนตรีทั้งในลีลาคลาสสิก และ ลีลาดนตรีแจ๊ส ทรงมีพระราชหฤทัย และโปรดที่จะทรงดนตรีแบบแจ๊สมากกว่า แต่ก็ยังต้องทรงฝึกดนตรีในลีลาดนตรีคลาสสิกด้วย พระอาจารย์ได้ถวาย คำแนะนำให้ทรงฝึกอย่างเข้มงวดนานกว่า 2 ปี เมื่อได้ทรงฝึกฝนดนตรี ขึ้นพื้นฐานพอสมควรแล้ว จึงเริ่มทรงดนตรีไปในแนวแจ๊ส โดยทรงฝึกเครื่องเป่า กับแผ่นเสียงของวงดนตรีที่มีชื่อเสียง เช่น วงดนตรีของซิดนีย์ บาร์เชต (Sydney Bechet) ซึ่งเป็นนักเป่า Soprano Saxophone ที่มีชื่อเสียงของโลก ในฐานะ นักดนตรีทรงเป็นนักดนตรี ที่มีพระปรีชาสามารถในทางบรรเลงเยี่ยงนักดนตรี อาชีพ ในฐานะดุริยางค์ทรงพระราชนิพนธ์เพลงไว้ถึง 48 บทเพลง ซึ่งเป็นที่นิยม ของคนไทย และชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก โดยบทเพลงพระราชนิพนธ์ที่ พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ทำนองเพลงตั้งแต่ยังทรงเป็นสมเด็จพระอนุชาธิราช ทั้งเพลงที่ทรงพระราชนิพนธ์ทำนองด้วยพระองค์เอง และเพลงที่พระราชนิพนธ์ เนื้อร้องภาษาอังกฤษ ซึ่งเพลงที่ทรงพระราชนิพนธ์ทำนองและเนื้อร้อง ภาษาอังกฤษด้วยพระองค์เอง มี 5 เพลง ได้แก่ Echo, Still on My Mind, Old-Fashioned Melody, No Moon และ Dream Island (Lam-ngam, 2016)

บทเพลงพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร นั้น มีความหลากหลายด้านลีลา เพลง ทั้งลีลาแบบดนตรีแจ๊ส ดนตรีคลาสสิก เป็นต้น (Srikranon, 2001) ได้รับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและแพร่หลายไปยังหน่วยงานราชการ และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ ออกบรรเลงในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ได้ มีการนำไปขับร้องและบรรเลงในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ วงปิกแบนด์ วงแจ๊ส แบนด์ วงขับร้องประสานเสียง วงออร์เคสตรา วงโยธวาทิต เป็นต้น นอกจากนี้ บทเพลงพระราชนิพนธ์ฯ ยังได้มีการนำไปใช้ในการประกวดขับร้อง และบรรเลง บทเพลงพระราชนิพนธ์ฯ มาโดยตลอด อย่างไรก็ตามบทเพลงพระราชนิพนธ์ฯ นั้น เป็นบทเพลงที่ทรงคุณค่ามีเอกลักษณ์เฉพาะของท่านอง จังหวะและเสียง ประสาน (Harmony) ซึ่งต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการนำไปเรียบ เรียงเสียงประสานและนำไปบรรเลง เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม อันเป็น การเกิดพระเกียรติ และเป็นการสมพระเกียรติในพระอัจฉริยภาพทางดนตรีของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถ บพิตร (Khawhan, 2018)

อย่างไรก็ตามพบว่าในปัจจุบันนี้มีหน่วยงานและสถาบันการศึกษา หลายแห่งได้นำบทเพลงพระราชนิพนธ์ฯ ไปบรรเลงโดยขาดความรู้ความเข้าใจที่ ถูกต้อง ทำให้สื่อความหมายทางดนตรีและเนื้อหาที่คลาดเคลื่อนจากต้นฉบับที่ ได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ ก่อให้เกิดความสับสน เกิดข้อถกเถียงเกี่ยวกับความ ถูกต้องเหมาะสมในการเรียบเรียงเสียงประสาน การขับร้อง และการบรรเลง แม้จะมีการเผยแพร่เอกสารต้นฉบับแล้วก็ตาม แต่ยังคงเกิดความสับสนเกี่ยวกับ แนวทางในการเรียบเรียงเสียงประสาน การขับร้องและบรรเลงที่เหมาะสม (Photives, 2017)

การเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงพระราชนิพนธ์ฯ เพื่อเผยแพร่ไม่ว่า
จะในเชิงพาณิชย์หรือไม่ก็ตาม ต้องขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต
ผ่านกรมราชเลขาธิการในพระองค์ก่อน ทุกกรณี การเรียบเรียงเสียงประสาน
บทเพลงพระราชนิพนธ์ฯ นั้นให้อิงหนังสือบทเพลงพระราชนิพนธ์ฯ
ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พิมพ์ครั้งที่ 3 โดยให้
รักษาทำนอง คำร้อง และคอร์ด อย่างเคร่งครัด ส่วนจังหวะ รูปแบบดนตรี
โครงสร้างบทเพลงท่อนนำเสนอ ท่อนบรรเลงคั่น ท่อนวงดนตรีบรรเลง ท่อน
บรรเลงเดี่ยวและการอิมโพรไวเซชั่น ท่อนจบ เคานท์เตอร์เมโลดี้ การเขียนแนว
พื้นหลังนั้นสามารถสร้างสรรค์ได้ตามความเหมาะสม นอกจากนี้ ยังสามารถนำ
เครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีพื้นบ้าน มาผสมผสานกับเครื่องดนตรีสากลได้
แต่ควรเทียบเสียงให้กลมกลืนกับเครื่องดนตรีตะวันตก (Khawhan, 2018)

ดนตรี สำหรับคนอีสานถือเป็นนันทนาการอย่างหนึ่ง เพื่อความบันเทิง
ต่าง ๆ คนอีสานเรียกว่า “มหรสพคบงัน” คนอีสานมีหัวใจในการบันเทิงเป็น
ที่สุด งานใดไม่ได้บันเทิงงานนั้นไม่สนุก และดูเหมือนไม่เป็งานบุญเสียด้วย
(Buasri, 2003) วัฒนธรรมของอีสานของแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไป
ตามวัฒนธรรมด้านดนตรีและวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ เช่น วัฒนธรรมทางภาษา
วัฒนธรรมการแต่งกาย วัฒนธรรมทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ (Chonpairote,
1983) บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงเป็นเพลงพื้นบ้านที่สืบทอดต่อกันอย่าง
ยาวนาน มีทั้งเพลงที่สลับซับซ้อน และเพลงที่เรียบง่าย แต่ส่วนใหญ่นั้นเพลง
พื้นบ้านอีสานจะมีลักษณะที่เรียบง่าย ตรงไปตรงมา เน้นความสนุกสนานเป็น
หลัก (Sujachaya, 2002)

การนำบทเพลงพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเรียบเรียงเสียงประสานใน

รูปแบบดนตรีพื้นบ้านอีสาน จะช่วยสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและองค์พระมหากษัตริย์ โดยใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาวอีสานมาใช้ในการบรรเลงบทเพลงพระราชนิพนธ์ที่ได้เรียบเรียงเสียงประสานขึ้นใหม่ ให้เหมาะสมกับการใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานมาบรรเลง มาเป็นสื่อบูรณาการเข้ากับชีวิตประจำวัน การเรียนการสอนในสถานศึกษา ทั้งในรายวิชา ทฤษฎีดนตรีและทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี รูปแบบและการวิเคราะห์ การเรียบเรียงเสียงประสาน การประพันธ์เพลง และวิชาการรวมวง ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านอีสาน ผสมผสานระหว่างดนตรีตะวันตกและดนตรีพื้นบ้านอีสาน บูรณาการเป็นดนตรีร่วมสมัยที่ยังคงเอกลักษณ์ของชาติและความปรีชาสามารถขององค์พระมหากษัตริย์ไทย เผยแพร่ให้คนทั่วโลกได้รับฟัง จนอาจจะเกิดความสนใจ การเข้ามาศึกษารากลึกและแก่นแท้ของบทเพลงและการบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของชาวอีสานต่อไปในอนาคต ดังนั้น จึงมีความสนใจในการเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในรูปแบบการบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยใช้เทคนิคการเรียบเรียงและทฤษฎีของดนตรีตะวันตก ผสานกับหลักการและทฤษฎีของดนตรีพื้นบ้าน ใช้เป็นต้นแบบในการบูรณาการสื่อการเรียนการสอนดนตรีและสื่อในการสร้างความภูมิใจในความเป็นพื้นบ้านอีสานของไทยต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สำหรับวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ผลการดำเนินงาน

การเรียบเรียงเสียงประสานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สำหรับวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกบทเพลงพระราชนิพนธ์ ประกอบด้วย 1) เป็นบทเพลงที่มีเนื้อหาปลูกฝังเรื่องความภาคภูมิใจในชาติไทย 2) เป็นบทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงตามประเพณีของไทย 3) เป็นบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนไทย 4) เป็นบทเพลงที่สามารถใช้เทคนิคการบรรเลงโดยใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานได้ และ 5) เป็นบทเพลงที่มีช่วงเสียงเหมาะสมกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยได้บทเพลงพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จำนวน 10 บทเพลง (Nation Broadcasting Corporation, 2019) ดังนี้

1.1 เพลงแสงเทียน เป็นเพลงพระราชนิพนธ์เพลงแรก ทรงพระราชนิพนธ์เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2498 ครั้นดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระอนุชาธิราชได้ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ (ขณะดำรงพระยศเป็นหม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์) นิพนธ์คำร้องภาษาไทย แต่เนื่องจากมีพระราชประสงค์ที่จะทรงแก้ไขทำนองและคอร์ดบางตอน จึงยังไม่โปรดเกล้าฯ พระราชทานให้นำออกมาบรรเลงในเวลานั้น ต่อมา ได้พระราชทานให้นำออกบรรเลงครั้งแรก พ.ศ. 2490 และใน

พ.ศ. 2496 นางสาวสดใส วานิชวัฒนา (รองศาสตราจารย์สดไธ พันธ์ภูมิไธ)
ประพันธ์คำร้องภาษาอังกฤษ

1.2 เพลงใกล้รุ่ง เป็นเพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ 4 ทรงพระราช
นิพนธ์ใน พ.ศ. 2489 ขณะทรงเป็นสมเด็จพระอนุชาธิราช ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ ให้ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ประพันธ์คำร้องภาษาไทย โดยมี
พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ ทรงช่วย ส่วนคำร้อง
ภาษาอังกฤษ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ท่านผู้หญิงนพคุณทองใหญ่
ณ อยุธยา ประพันธ์ขึ้น และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
ทรงช่วยแก้ไข แล้วพระราชทานให้วงดนตรีสุนทราภรณ์นำออกบรรเลงครั้งแรก
ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงกรมโฆษณาการ (กรมประชาสัมพันธ์ปัจจุบัน) เมื่อ
เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2489

1.3 เพลงชะตาชีวิต เป็นเพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ 5 ทรงพระราช
นิพนธ์หลังจากเสด็จขึ้นครองราชย์ และเสด็จพระราชดำเนินกลับไปทรงศึกษา
ต่อที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์อีกวาระหนึ่ง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระ
เจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ นิพนธ์คำร้องภาษาอังกฤษ วันเฉลิม
พระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครบ 20 พรรษา ใน พ.ศ. 2490
ข้าราชการ นักเรียน และคนไทยในสวิตเซอร์แลนด์ร่วมกันจัดงานเฉลิมฉลอง
ติดต่อกันหลายวัน ในวันเสาร์ที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2490 มาตั้งวงเล่นดนตรีที่
พระตำหนักวิลลาวัฒนา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดนตรีด้วย ในงานมี
การขายลอตเตอรี่สำหรับช่วยคนจน นอกจากการออกลอตเตอรี่แล้ว มีการขาย
ชื่อเพลงพระราชนิพนธ์ใหม่ H.M. Blues ว่า H.M. แปลว่าอะไร ผู้ที่จะขายต้อง
ซื้อกระดาษสำหรับเขียนคำทายใบละครึ่งฟรังค์ วงดนตรีบรรเลงเพลงให้
ผู้ร่วมงานเต้นรำโดยไม่หยุดพัก ระหว่างเลี้ยงอาหารว่างตอนดึก ทรงพระกรุณา

โปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ ร้องเพลงพระราชนิพนธ์เพลงใหม่ H.M. Blues เนื้อเพลงมีใจความว่า "คนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เล่นดนตรีต่างก็อิจฉาหาว่าสำคัญกัน แต่พวกเราที่กำลังเล่นดนตรีต่างก็หิวโหย และไม่มีแรงจะเล่นต่อไปอีกแล้ว" ในงานไม่มีผู้ทนายชื่อถูกเลยสักคนเดียวสำหรับคำร้องภาษาไทย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร เป็นผู้ประพันธ์ แต่เนื่องจากในเวลานั้นคำร้องภาษาอังกฤษไม่ได้พระราชทานลงมา และเพราะต้นฉบับอยู่ที่สวิตเซอร์แลนด์ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร จึงใส่คำร้องภาษาไทยที่มีความหมายออกมาคนละแบบ

1.4 เพลงอาทิตย์อัสดง เป็นเพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ 8 ทรงพระราชนิพนธ์เมื่อวันพุธที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2492 ขณะประทับแรมบนภูเขาในเมืองดาฟอส ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ต่อมา ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ นิพนธ์คำร้องทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย ส่วนคำร้องภาษาฝรั่งเศส ทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ นางสาวเปรมิกา สุจริตกุล ถ่ายทอดความหมายจากคำร้องภาษาไทยเป็นภาษาฝรั่งเศส เมื่อปี พ.ศ. 2552 โดยใช้ชื่อเพลงว่า Sans Toi และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ขณะยังทรงเป็นหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ทรงขับร้องเพลงพระราชนิพนธ์ Blue Day พร้อมด้วย เพลงพระราชนิพนธ์ Dream of Love Dream of You หลังพระกระยาหารค่ำในงานเลี้ยง ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงลอนดอน เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2492 ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรจะพระราชทานพระอামรงค์หมั้น ในวันนั้น

1.5 เพลงพรปีใหม่ เป็นเพลงพระราชนิพนธ์อันดับที่ 13 ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2495 เมื่อเสด็จนิวัตพระนครและประทับ

ณ พระตำหนัก จิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต มีพระราชประสงค์ที่จะพระราชทานพรปีใหม่แก่บรรดาพสกนิกรไทยด้วยเพลง จึงทรงพระราชนิพนธ์เพลง “พรปีใหม่” และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ นิพนธ์คำร้องเป็นคำอำนวยพรปีใหม่ แล้วพระราชทานแก่วงดนตรี 2 วง คือ วงดนตรี นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำออกบรรเลง ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวงดนตรีสุนทราภรณ์ นำออกบรรเลง ณ ศาลาเฉลิมไทย ในวันปีใหม่ วันอังคารที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2495

1.6 เพลงลมหนาว เป็นเพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ 19 ทรงพระราชนิพนธ์ใน พ.ศ. 2497 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ นิพนธ์คำร้องภาษาอังกฤษ และได้พระราชทานเพลงนี้ออกบรรเลงครั้งแรกในงานประจำปีของสมาคมนักเรียนเกาอังกฤษในพระบรมราชูปถัมภ์ ณ เวทีลีลาศสวนลุมพินี เมื่อวันเสาร์ที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2497 ต่อมา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา แต่งคำร้องภาษาไทยถวาย

1.7 เพลงแสงเดือน เป็นเพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ 27 ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นใน พ.ศ. 2501 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ นิพนธ์คำร้องทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย เพลงพระราชนิพนธ์นี้มีลีลาชดช้อย อ่อนหวาน สง่างาม เหมาะสำหรับการเต้นบัลเลต์ จึงได้พระราชทานให้อัญเชิญไปประกอบการแสดงบัลเลต์ในงานสมาคมนักเรียนเกาอังกฤษในพระบรมราชูปถัมภ์ ณ เวทีลีลาศสวนอัมพร เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2501 ต่อมาได้นำออกบรรเลงในงานสมาคมนักเรียนเกาสหรัฐอเมริกาในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2501

1.8 เพลงพระมหามงคล เป็นเพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ 35 ทรงพระราชนิพนธ์ใน พ.ศ. 2502 แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่นายเอื้อ สุนทรสนาน เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2502 ให้เป็นเพลงประจำวงดนตรีสุนทราภรณ์ ในโอกาสที่ก่อตั้งมาครบ 20 ปี นายเอื้อ สุนทรสนาน หัวหน้าวงจึงได้ขอพระราชทาน พระบรมราชานุญาตตั้งชื่อเพลงว่า "พระมหามงคล" และได้อัญเชิญมาบรรเลงนำประจำวงสุนทราภรณ์มาจนทุกวันนี้ เพลงพระราชนิพนธ์นี้ไม่มีคำร้อง

1.9 เพลงในดวงใจนิรันดร์ เป็นเพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ 37 ทรงพระราชนิพนธ์ใน พ.ศ. 2508 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์คำร้องภาษาอังกฤษด้วยพระองค์เองเป็นเพลงแรก ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ประพันธ์คำร้องภาษาไทยถวาย

1.10 เพลงความฝันอันสูงสุด เป็นเพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ 43 ทรงพระราชนิพนธ์ใน พ.ศ. 2514 ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค เล่าไว้ในหนังสือ “ภิรมย์รัตน” ว่า เมื่อตามเสด็จฯ ไปอยู่ที่พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ พ.ศ. 2512 ได้รับพระราชเสาวนีย์จากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ให้เขียนบทกลอนแสดงความนิยมส่งเสริมคนดีให้มีความตั้งใจทำงานเพื่ออุดมคติเพื่อประเทศชาติ “ข้าพเจ้าค่อย ๆ คิดหาคำ กลั่นกรองให้ตรงกับความหมายเท่าที่จะสามารถ แล้วทูลเกล้าฯ ถวายทอดพระเนตร ทรงพระกรุณาติชม จนผลสุดท้ายออกมาเป็นกลอน 5 บท ความบันเทิงใจในเรื่องนี้มีที่มาจากการสังเกตของข้าพเจ้า ได้รู้เห็นพระราชอัธยาศัย พระราชจริยวัตร ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประพาสปฏิบัติอยู่ทุกเมื่อเชิวันไม่เสื่อมคลาย” สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถโปรดให้พิมพ์บทกลอนนี้ลงในกระดานจารัด

แผ่นเล็ก ๆ พระราชทาน ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พลเรือน และผู้ทำงานเพื่อประเทศชาติ เตือนสติมิให้ทอดทิ้งในการทำมาหากิน เพราะบ้านเมืองขณะนั้นยุ่งอลเวง น่าเป็นห่วงอนาคตของประเทศไทยต่อมา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้กราบบังคมทูลพระกรุณาขอให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงใส่ทำนองเพลงในคำกลอน “ความฝันอันสูงสุด” ดังที่เป็นเพลงพระราชนิพนธ์รู้จักกันแพร่หลายทุกวันนี้ นับเป็น เพลงพระราชนิพนธ์แรกที่ได้ทรงจากคำร้อง

2. การเรียบเรียงเสียงประสานด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดให้มีเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานที่จะใช้ในการบรรเลง ดังนี้

พิณ	2 ตัว	แคน	1 ตัว
พิณเบส	1 ตัว	โปงลาง	1-2 ผืน
ซออีสาน	1 ตัว	โหวด	1 ตัว
กลองตุ้ม	1 ตัว	กลองหาง	1 ชุด
ขอลอ	1 ตัว	ฉิ่ง	1 คู่
ฉาบเล็ก	1 คู่	ฉาบใหญ่	1 คู่
แฉ่งไรด์	1 ใบ	นักร้อง	1 คน

3. ทำหนังสือขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต ตามหนังสือมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ อว 0605.1/410 ลงวันที่ 27 มกราคม 2564 โดยนำสกริปเพลงที่เรียบเรียงเสียงประสานเสร็จเรียบร้อยแล้วทั้ง 10 บทเพลง เสนอต่อราชเลขาฯ การในพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณา และได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตเชิญเพลงพระราชนิพนธ์ ไปดำเนินการแก้ไขและเรียบเรียงและขับร้องในการแสดง “วงมหาดุริยางค์พื้นบ้านอีสาน สืบทอดตำนานวงเอกองค์อัครศิลปิน”

ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามหนังสือกองกิจการในพระองค์ 904 ที่
พว 0005.1/ 2282 ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2564

ภาพที่ 1 การเรียบเรียงเสียงประสานและตรวจสอบโดยวิทยากร

ภาพที่ 2 QR Code หนังสือพระราชทานพระบรมราชานุญาตฯ

ภาพที่ 3 QR Code สำหรับดาวน์โหลดโน้ตเพลง

4. ดำเนินการรับสมัครวงดนตรีจากสถาบันการศึกษา เพื่อฝึกซ้อมและร่วมแสดงภายใต้ชื่อ “วงมหาตุรียงคำพื้นบ้านอีสาน สืบทอดตำนานเอกองค์อัครศิลปิน” ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีวงดนตรีพื้นบ้านอีสานที่ผ่านการคัดเลือก จำนวน 10 วง ดังนี้

- 4.1 วงโปงลางเพชรภูดิน โรงเรียนเลิงนกทา
- 4.2 วงดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์
- 4.3 วงโปงลางประดับเกียรติ โรงเรียนพังโคนวิทยาคม
- 4.4 วงโปงลางสาวบ้านแต้ โรงเรียนเกษตรสมบูรณ์วิทยาคม
- 4.5 วงโปงลางเพชรเมืองศรี โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย
- 4.6 วงโปงลาง โรงเรียนการกุศลวัดบุรพา
- 4.7 วงโปงลางเพชรมันปลา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
- 4.8 วงดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด
- 4.9 วงโปงลางสินไซ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 4.10 วงโปงลางศิลป์อีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5. การจัดทำสื่อต้นแบบในการบรรเลงบทเพลงพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดย “วงโปงลางศิลป์อีสาน” ซึ่งเป็นวงดนตรีพื้นบ้านอีสานประจำวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้รับรางวัลในการประกวดต่าง ๆ มากมาย ทั้งระดับภูมิภาคและระดับชาติ เพื่อใช้เป็นต้นแบบให้กับวงดนตรีพื้นบ้านอีสานที่ผ่านการคัดเลือกได้ใช้เป็นตัวอย่างในการฝึกซ้อม โดยเครื่องดนตรีพื้นบ้านมีข้อจำกัดในการบรรเลง เนื่องจากเครื่องดนตรีพื้นบ้านบางเครื่องไม่สามารถที่จะบรรเลงได้เหมือนเครื่องดนตรีตะวันตก ซึ่งบทเพลงพระราชนิพนธ์ส่วนใหญ่เป็นการบรรเลงแบบเครื่องดนตรีตะวันตกซึ่งมี 12 เสียง

ส่วนเครื่องดนตรีพื้นบ้าน ไม่นิยมทำให้ครบ 12 เสียง ซึ่งยากต่อการบรรเลง และการเรียบเรียงเสียงประสานได้คำนึงถึงลักษณะการบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ซึ่งมีข้อจำกัดในการบรรเลงระยะครึ่งเสียงที่เรียกว่าโครมาติก ในแบบเครื่องดนตรีตะวันตก

ภาพที่ 4 การฝึกซ้อมของวงศิลป์อีสาน และบันทึกสื่อต้นแบบ

6. ดำเนินการฝึกซ้อม โดยมีการประชุมชี้แจงผู้ควบคุมวงดนตรีทั้ง 10 วง เพื่อทำความเข้าใจและรับโน้ตเพลงเพื่อนำไปฝึกซ้อม โดยใช้ระยะเวลาฝึกซ้อมประมาณ 60 วัน ในสถานที่ตามสังกัดของวงดนตรี เพื่อให้ นักดนตรีมีความเชี่ยวชาญในการบรรเลง

ภาพที่ 5 บรรยากาศการฝึกซ้อมของวงดนตรีที่ผ่านการคัดเลือก

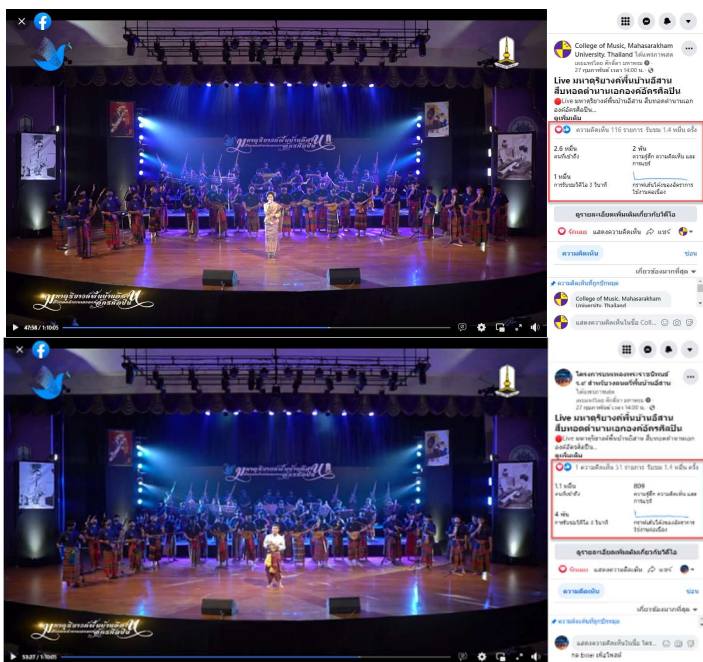
7. จัดการแสดงภายใต้ชื่อ “มหาดุริยางค์พื้นบ้านอีสาน สืบทอดตำนาน เอกองค์อัครศิลปิน” ซึ่งเป็นการบรรเลงร่วมกันของวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน จำนวน 10 วง โดยมีจำนวนผู้ควบคุมวงและนักดนตรีทั้งสิ้น 180 คน ซึ่งจัดการแสดงแบบ Onsite ณ เวทีหอประชุมวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2565 และทำการถ่ายทอดสดผ่านระบบ Online เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโรคไวรัสโคโรนา (Covid-19)

ภาพที่ 6 บรรยากาศการซ้อมใหญ่ก่อนทำการแสดงจริง

ภาพที่ 7 บรรยากาศการแสดง

ภาพที่ 8 จำนวนผู้เข้ารับชมการแสดงผ่าน Facebook Live

ภาพที่ 9 QR Code รับชมบันทึกการแสดงสดทางช่อง YouTube
(<https://youtu.be/hzw54mN7iTi>)

8. หลังเสร็จสิ้นการแสดง ได้จัดทำวีดิทัศน์เพื่อเผยแพร่ผลงานการแสดง โดยเผยแพร่ผ่านช่องทางสื่อโซเชียลมีเดีย YouTube ในช่องของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ลิงก์ <https://bit.ly/isanroyalsong> และจัดทำหนังสือโน้ตเพลงจำนวน 200 เล่ม เพื่อเผยแพร่ให้กับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ พร้อมช่องทางการดาวน์โหลดไฟล์โน้ตเพลงที่เว็บไซต์ของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ลิงก์ <https://music.msu.ac.th/mod/page/view.php?id=767> เพื่อให้สถาบันการศึกษา ตลอดจนวงดนตรีพื้นบ้านอีสานต่าง ๆ นำไปใช้ในการบรรเลงเพื่อสืบทอดตำนานเอกองศ์จักรศิลปินให้คงอยู่สืบไป

ภาพที่ 10 QR Code รับชมสื่อการแสดงและบทสัมภาษณ์ผู้ร่วมโครงการ
(<https://bit.ly/isanroyalsong>)

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

วงดนตรีพื้นบ้านอีสานสามารถนำโน้ตเพลงบทเพลงพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สำหรับวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน ไปใช้ในการเรียนการสอน การฝึกซ้อม สำหรับใช้ในการแสดง เพื่อเป็นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ทางด้านดนตรี

ตะวันตกร่วมกับวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน และสืบทอดตำนานเอกองค์อัครศิลปินให้คงอยู่สืบไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

1. เรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงพระราชนิพนธ์ สำหรับวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน ให้ครบทั้ง 48 บทเพลง ตามที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ประพันธ์ไว้
2. ขยายภาคีเครือข่าย ไปยังสถาบันการศึกษา ที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการ
3. จัดอบรมและบริการวิชาการเกี่ยวกับการบรรเลงบทเพลงพระราชนิพนธ์ สำหรับวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน ตามโน้ตเพลงที่ได้เรียบเรียงเสียงประสานขึ้น
4. จัดโครงการประกวดแข่งขันการบรรเลงบทเพลงพระราชนิพนธ์ สำหรับวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน ตามโน้ตเพลงที่ได้เรียบเรียงเสียงประสานขึ้น
5. ต่อยอดความรู้ในการเรียบเรียงดนตรีให้กับเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ในรูปแบบดนตรีร่วมสมัย

กิจกรรมประกาศ

โครงการบทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร สำหรับวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ประจำปี 2563

เอกสารอ้างอิง

- Buasri, U. (2003). *Isan culture*. Khonkaen: Klang Nana Wittaya Printing House.
- Chonpairote, J. (1983). *Molam-Mokhaen*. Bangkok, Aksorn-Samai Publishing.
- Khawhan, B. (2018). Processing to The Musical Arranging of His Majesty the King Bhumibol Adulyadej According by The Regularity's Thai Royal Department of the Secretary General. *Journal of Roi Et Rajabhat University*, 12(2), 269-281.
- Lam-ngam, W. (2016). His Majesty King Bhumibol Adulyadej with royal songs. *National Library of Thailand Journal*, 4(2), 56-63.
- Nation Broadcasting Corporation. (2019.) Father's Songs, including 48 royal compositions from His Majesty's handiwork. Retrieved October 19, 2020, from <https://www.nationtv.tv/main/content/378753558>.
- Photives, T. (2017, 5 April). Personal communication. Interview
- Srikanon, M. (2001). *Compilation-art in the scope of Workshop on disseminating the sheet music of His Majesty King Bhumibol Adulyadej royal songs*. Bangkok: Kurusapa Printing, Ladprao.
- Sujachaya, S. (2002). *Folk songs study*. Bangkok: Publication Project Academic results, Faculty of Arts Chulalongkorn University.

**คำแนะนำในการเตรียมบทความเพื่อตีพิมพ์
ในวารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
(TMF Journal)**

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 บริบทของวารสาร

วารสารกองทุนพัฒนาสื่อ ดำเนินการโดยกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเผยแพร่ศิลปวิทยาการความรู้ และแนวคิดใหม่ ในสาขาสื่อ (media) และสาขาเกี่ยวข้องโดยกำหนดเผยแพร่ ปีละ 4 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-มีนาคม 2565 ฉบับละไม่ต่ำกว่า 5 เรื่อง

1.2 ประเภทบทความที่รับพิจารณาตีพิมพ์

1.2.1 บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่เสนอผลงานที่ผู้เขียนได้ค้นคว้าและวิจัยด้วยตนเอง

1.2.2 บทความวิชาการ (Review Article) เป็นบทความที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมทางวิชาการ มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยมุ่งเน้นการนำเสนอความรู้ ความเข้าใจ หรือมุมมองใหม่ ในเชิงวิชาการ

1.2.3 บทความพิเศษ (Special Article) เป็นบทความที่นำเสนอความรู้ทั่วไปที่สำคัญหรือองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากการปฏิบัติงานจริง

1.3 องค์ประกอบของบทความ

1.3.1 บทความวิจัย ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน สถานที่ทำงาน สังกัดของผู้เขียน บทคัดย่อ เนื้อหา (บทนำ การทบทวน

วรรณกรรมและการพัฒนาสมมติฐาน วัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย ผลการวิจัย สรุป วิเคราะห์และข้อเสนอแนะ เอกสารอ้างอิง)

1.3.2 บทความวิชาการ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน สถานที่ทำงาน/สังกัดของผู้เขียน บทคัดย่อ เนื้อหา (บทนำ การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา หัวข้อย่อย บทวิจารณ์ และ สรุป) เอกสารอ้างอิง

1.3.3 บทความพิเศษ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน สถานที่ทำงาน/สังกัดของผู้เขียน เนื้อหา (บทนำ หัวข้อย่อย บทสรุป) เอกสารอ้างอิง

2. การจัดรูปแบบบทความ

2.1 บทความ จะต้องใช้ขนาดกระดาษเป็น A5 โดยกำหนด ระยะห่าง ขอบบน ขอบล่าง ขอบซ้าย และขอบขวา ด้านละ 2.0 เซนติเมตร ใช้ รูปแบบ ตัวอักษร TH SarabunPSK ทั้งหมด และบทความจะต้องไม่เกิน 25 หน้า หากเกินจะพิจารณาที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาการขึ้นกับกองบรรณาธิการพิจารณา

2.2 ชื่อเรื่อง จะต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้รูปแบบ ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 18 ตัวหนา ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษจะอยู่ที่หน้า บทความย่อภาษาอังกฤษยกเว้นบทความพิเศษจะอยู่หน้าเดียวกัน

2.3 ชื่อผู้เขียนจะต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้รูปแบบ ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 15 ตัวหนา พร้อมทำการอ้างอิงข้อมูล ผู้เขียนในส่วนของ Footnote โดย Footnote ใช้รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 10 ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยภาษาอังกฤษจัดอยู่ หน้าบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ยกเว้นบทความพิเศษจะอยู่หน้าเดียวกัน

2.4 บทคัดย่อ จะต้องมิตั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) โดยมีการกล่าวถึงความสำคัญของการศึกษา วิธีการหรือเครื่องมือในการศึกษา ผลสรุปจากการทดลองหรือการค้นพบที่สำคัญ บทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) จะต้องมีความสอดคล้องกัน ความยาวไม่เกิน 250 คำ และคำสำคัญทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Keywords) ไม่เกิน 5 คำ ใช้รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 15

2.5 เนื้อหาจะต้องเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษเท่านั้น ใช้รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 15

2.6 หมายเลขหน้า ทำการใส่หมายเลขหน้ากำกับไว้ที่มุมล่างขวาของหน้ากระดาษทุกหน้า ใช้รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 10

2.7 ตารางหรือภาพประกอบ ควรมีเฉพาะเท่าที่จำเป็น มีหมายเลขกำกับภาพและตารางตามลำดับ ข้อมูลในภาพและตารางจะต้องมีความคมชัด ภาพถ่ายควรเป็น ขาว-ดำ หากเป็นภาพวาดต้องเป็นภาพวาดลายเส้นและวาดบนกระดาษขาว โดยใช้หมึกดำให้สะอาดและลายเส้นคมชัด

2.8 เอกสารอ้างอิง ระบบอ้างอิงให้ใช้มาตรฐานของสมาคม จิตวิทยาอเมริกัน (American Psychological Association: APA) โดยการอ้างอิงในเนื้อหา (In-text Citation) และรายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) จะต้องจัดทำเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ใช้รูปแบบ ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 15 โดยมีรายละเอียดทั่วไป ดังนี้

2.8.1 การอ้างอิงเนื้อหาภายในเนื้อเรื่องและภายในหัวข้อ กับเอกสารอ้างอิงจะต้องตรงกัน และจะต้องมีรายละเอียดสำคัญเกี่ยวกับเอกสารตามกำหนดไว้อย่างครบถ้วนการอ้างอิงควรใช้รูปแบบเดียวกับ สมำเสมอ โดยใช้ระบบนาม-ปี

2.8.2 การเรียงลำดับเอกสาร ให้เรียงตามลำดับตัวอักษร
ของชื่อผู้เขียนโดยไม่ต้องมีเลขกำกับ

2.8.3 หากมีการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย จะต้องแปล
เป็นภาษาอังกฤษให้เรียบร้อย ทั้งในส่วนของการอ้างอิงในเนื้อหา
(Intext Citation) และรายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ
(References) ให้ ถูกต้องตามหลัก APA Referencing Style

3. กระบวนการพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์

ผู้เขียนจะต้องทำการส่งบทความผ่านทางระบบออนไลน์เท่านั้น
โดยสามารถส่งได้ทั้งบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ที่

<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/tmfjournal/index>.

บทความที่ส่ง มาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์นั้น จะต้องไม่ได้รับการเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
หรือไม่อยู่ในกระบวนการพิจารณาของวารสารวิชาการหรืองานประชุมวิชาการ
อื่นใดพร้อมกัน ทั้งนี้ บทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารจะต้องผ่าน
การพิจารณาจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยมี
กระบวนการดังต่อไปนี้

3.1 เมื่อกองบรรณาธิการได้รับบทความแล้ว จะทำการแจ้งให้ ผู้เขียน
บทความทราบ

3.2 กองบรรณาธิการทำการตรวจสอบรูปแบบบทความ ว่าเป็นไป
ตามที่กองบรรณาธิการกำหนดหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามที่กองบรรณาธิการ
กำหนด จะทำการแจ้งให้ผู้เขียนบทความทราบและปรับแก้ต่อไป

3.3 กองบรรณาธิการทำการตรวจสอบหัวข้อและเนื้อหาของบทความ
ว่าสอดคล้องกับขอบเขตและวัตถุประสงค์ของวารสารหรือไม่ รวมถึงประโยชน์
ในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ

3.4 หากบทความผ่านการพิจารณาในเบื้องต้นจากกอง บรรณาธิการ ตามข้อ 3.3 กองบรรณาธิการจะทำการส่งบทความไปยังผู้ทรงคุณวุฒิใน สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับบทความนั้น ๆ เพื่อทำการประเมิน คุณภาพบทความต่อไป โดยส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่า 3 ท่านต่อ 1 บทความ ซึ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่ทราบข้อมูลของผู้เขียนบทความแต่อย่างใด และผู้เขียน บทความก็จะไม่ทราบข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม หาก บทความไม่ผ่านการพิจารณาในเบื้องต้นตามข้อ 3.3 กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ ผู้เขียนบทความทราบต่อไป

3.5 เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมินคุณภาพบทความเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะพิจารณาผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งว่าบทความ นั้นควรจะได้รับตีพิมพ์ต่อไปหรือไม่

3.6 กองบรรณาธิการทำการแจ้งผลการประเมินคุณภาพบทความของ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ผู้เขียนบทความทราบ หากการพิจารณาตาม ข้อ 3.5 “ผ่าน” จะ ให้ผู้เขียนทำการปรับแก้บทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและกอง บรรณาธิการ (ถ้ามี) ภายในระยะเวลาที่กองบรรณาธิการกำหนด ดังนี้

3.6.1 ระยะเวลาในการปรับแก้บทความครั้งที่ 1 ไม่เกิน 14 วัน นับจากวันที่ กองบรรณาธิการแจ้งผลให้ทราบ หรือระยะเวลาตามที่ กองบรรณาธิการกำหนดตามสมควร หากการปรับแก้ไม่สมบูรณ์ในครั้งนี้ จะทำ การส่งให้ปรับแก้เพิ่มเติมในครั้งที่ 2 หรือกองบรรณาธิการสามารถปฏิเสธการ ตอรับตีพิมพ์บทความสำหรับการปรับแก้ในครั้งนี้ได้ทันที และถือว่า บทความนั้นไม่ผ่านการพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ลงใน TMF Journal

3.6.2 ระยะเวลาในการปรับแก้บทความครั้งที่ 2 ไม่เกิน 10

วัน นับจากวันที่กองบรรณาธิการแจ้งผลให้ทราบ หรือระยะเวลาตามที่กองบรรณาธิการกำหนดตามสมควร หากการปรับแก้ไม่สมบูรณ์ในครั้งนี้จะส่งให้ปรับแก้เพิ่มเติมในครั้งที่ 3 หรือกองบรรณาธิการสามารถปฏิเสธการตอบรับการตีพิมพ์บทความสำหรับการปรับแก้ในครั้งนี้ได้ทันที และถือว่าบทความนั้นไม่ผ่านการพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ลงใน TMF Journal

3.6.3 ระยะเวลาในการปรับแก้บทความครั้งที่ 3 ไม่เกิน 7 วัน นับจากวันที่กองบรรณาธิการแจ้งผลให้ทราบ หรือระยะเวลาตามที่กองบรรณาธิการกำหนดตามสมควร หากการปรับแก้ไม่สมบูรณ์ในครั้งนี้จะทำการส่งให้ปรับแก้เพิ่มเติมในครั้งสุดท้าย หรือกองบรรณาธิการสามารถปฏิเสธการตอบรับการตีพิมพ์บทความสำหรับการปรับแก้บทความในครั้งนี้ได้ทันที และถือว่าบทความนั้นไม่ผ่านการพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ลงใน TMF Journal

3.6.4 ระยะเวลาในการปรับแก้บทความครั้งสุดท้าย ไม่เกิน 5 วัน นับจากวันที่กองบรรณาธิการแจ้งผลให้ทราบ หรือระยะเวลาตามที่กองบรรณาธิการกำหนดตามสมควร หากการปรับแก้ไม่สมบูรณ์ในครั้งนี้นี้กองบรรณาธิการจะทำการปฏิเสธการตอบรับการตีพิมพ์บทความทันที และถือว่าบทความนั้นไม่ผ่านการพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ลงใน TMF Journal

3.7 ในการปรับแก้บทความแต่ละครั้ง กองบรรณาธิการจะทำการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อความ บทคัดย่อ Abstract เนื้อหาเอกสารอ้างอิงและรายละเอียดอื่น ๆ ตามข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิและกองบรรณาธิการ รวมถึงรูปแบบบทความตามที่กอง บรรณาธิการกำหนดด้วย และหากผู้เขียนไม่ส่งบทความฉบับแก้ไขมายัง กองบรรณาธิการภายในระยะเวลาที่กำหนด กองบรรณาธิการจะถือว่า ผู้เขียนสละสิทธิ์ในการตีพิมพ์บทความลงใน TMF Journal

3.8 เมื่อกองบรรณาธิการทำการพิจารณาตรวจสอบบทความ ฉบับแก้ไขแล้ว เห็นว่า บทความควรได้รับการตีพิมพ์ลงใน TMF Journal กองบรรณาธิการก็จะทำการออกหนังสือรับรองการตีพิมพ์ให้ผู้เขียน บทความต่อไป

ทั้งนี้ กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการปรับแก้ความถูกต้อง ของข้อมูลรูปแบบบทความให้เป็นไปตามที่กองบรรณาธิการกำหนด เพื่อให้มีรูปแบบเดียวกัน และขอสงวนสิทธิ์ในการปฏิเสธการพิจารณาหรือการตอบรับการตีพิมพ์บทความได้ในทุกขั้นตอนการพิจารณาหาก เห็นสมควร

บทความที่ตีพิมพ์ถือเป็นลิขสิทธิ์ของกองทุนพัฒนาสื่อ ปลอดภัย และสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตาม TMF Journal ไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการทำซ้ำ คัดลอก หรือ เผยแพร่ แต่จะต้องอ้างอิงให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

หมายเหตุ : สำหรับการให้ปรับแก้จำนวนครั้งขึ้นอยู่กับคุณภาพของงานและหากมีเหตุจำเป็นจริงๆอาจจะยืดหยุ่นวันปรับแก้ได้ เช่นผู้เขียนมีการเจ็บป่วย เป็นต้น

4. การตอบแทนผู้เขียนบทความที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์

ทางบรรณาธิการจะทำการส่งมอบวารสารฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่ผู้แต่งหลัก จำนวน 2 เล่ม

การเขียนเอกสารอ้างอิง

ระบบอ้างอิงให้ใช้มาตรฐานของสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน (American Psychological Association:APA) โดยการอ้างอิงในเนื้อหา (In-text Citation) และรายการเอกสารอ้างอิงท้าย บทความ (References) จะต้องจัดทำเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น

ตัวอย่างรายการเอกสารอ้างอิง

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์

ตัวอย่าง

Anderson, J. E. (1994). *Public policy-making: Introduction* (2nd ed.).

New York: Houghton Mifflin.

ชื่อผู้แต่งคนที่ 1, & ชื่อผู้แต่งคนที่ 2. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (ครั้งที่พิมพ์).

สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). *Improving organizational*

effectiveness through transformational leadership.

Thousand Oaks, CA: Sage.

2. บทความ/ เรื่อง/ ตอน ในหนังสือรวมเรื่อง

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ), ชื่อเรื่อง

หนังสือ (ฉบับพิมพ์ หน้าปรากฏบทความ). สถานที่พิมพ์: ผู้จัดพิมพ์.

ตัวอย่าง

Hall, S. (1996). The question of cultural identity. In Hall, David Held, Anthony McGrew (Eds.), *Modernity and Its Futures* (pp. 274-316). Cambridge: Polity Press.

3. บทความในวารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้าที่ ปรากฏ
บทความในวารสาร.

ตัวอย่าง

Zheng, J., Hu, Z., & Wang, J. (2009). Entrepreneurship and innovation: The case of Yangtze river delta in China. *Journal of Chinese Entrepreneurship*, 1(2), 85-102.

4. สารสังเขปจากฐานข้อมูล CD-ROM

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ (ซีดี-รอม). สารสังเขปจาก: ชื่อฐานข้อมูล
และหมายเลขเอกสารเพื่อการค้น.

ตัวอย่าง

Vonderwell, S. (2002). *Experiences of students and instructor in an online technology in education course: A case study* (CD-ROM). Abstract from: ProQuest File: Dissertation Abstracts Item: 3062175.

5. เอกสารออนไลน์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. วัน เดือน ปีที่สืบค้น จาก <http://www.XX/>

ตัวอย่าง

Atkins, A. (2000). *The effects of uncertainty avoidance on interaction in the classroom*. Retrieved January 10, 2013, from <http://www.birmingham.ac.uk/Documents/collegeartslaw/cels/essays/language/teaching/Atkins1.pdf>

6. อ้างอิง Proceeding

การเขียนเอกสารอ้างอิง รายงานการประชุมวิชาการหรือการสัมมนาทาง วิชาการ Proceeding

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อการประชุมหรือสัมมนา (หน้า เลขหน้า). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

วุฒิพงษ์ ประทุมมา และพลพวงค์ สุขสว่าง. (2562). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ตาม Model-Eliciting Activities สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความสามารถพิเศษ ด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์. ใน การประชุมวิชาการทางคณิตศาสตร์ ครั้งที่ 24 ประจำปีการศึกษา 2562 (หน้า 367-379). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

แปลเป็นภาษาอังกฤษ

Pratumma, W., & Suksawang, P. (2019). Development of mathematical creativity based on modeleliciting activities for gifted upper secondary students in science and mathematics. In *Proceeding of the 24th Annual Meeting in*

Mathmatics 2019 (pp. 367-379). Chonburi: Burapha

University.

หากมีการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย จะต้องแปลเป็น ภาษาอังกฤษ ให้เรียบร้อย ทั้งในส่วนของการอ้างอิงในเนื้อหา (In-text Citation) และรายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ให้ถูกต้องตามหลัก APA References Style

การอ้างอิงในเนื้อหา

- กรณีอ้างอิงจากงานไทย ให้ทำการเขียนอ้างอิงเป็น ภาษาอังกฤษ โดยใส่เฉพาะนามสกุลของผู้เขียนเท่านั้น และตามด้วยปี ค.ศ.

เช่น งานของ ศิริพันธ์ สาสัตย์ จากปี พ.ศ. 2561

อ้างอิงหน้าข้อความ คือ Sasat (2018)

หรือ อ้างอิงหลังข้อความ คือ (Sasat, 2018)

- กรณีอ้างอิงต่างประเทศ ให้ใส่เฉพาะนามสกุลของผู้เขียน เท่านั้น และตามด้วย ปี ค.ศ.

เช่น งานของ Azita, N. S., Norazah, M. N., & Khalim, A.

จากปี ค.ศ. 2012 อ้างอิงหน้าข้อความ คือ Azita, Norazah and Khalim (2012)

หรือ อ้างอิงหลังข้อความ คือ (Azita, Norazah & Khalim, 2012)

การอ้างอิงท้ายบทความ

- กรณีอ้างอิงจากงานไทย ให้ทำการปรับการเขียนอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษโดยใส่ชื่อสกุล, อักษรย่อชื่อต้น, อักษรย่อชื่อกลาง. (ถ้ามี) ปี (ค.ศ.), แล้วตามด้วยที่มาของเอกสารอ้างอิงนั้น ๆ

เช่น ศิริพันธ์ สาสดี และเตือนใจ ภักดีพรหม (2561), ระบบสถาน
บริบาลผู้สูงอายุ. วารสารประชากรศาสตร์, 25(1), 45-62.

เปลี่ยนเป็น Sasat, S., & Phakdiptom, T. (2018). Nursing Care
System for the Elderly. *Journal of Demography*,
25(1), 45-62

- กรณีอ้างอิงงานต่างประเทศ ให้ใส่ชื่อสกุล, อักษรย่อชื่อต้น.
อักษรย่อ ชื่อกลาง. (ถ้ามี) ปี (ค.ศ.), แล้วตาม ด้วยที่มาของเอกสารอ้างอิง
นั้น ๆ

เช่น Azita, N. S., Norazah, M. N., & Khalim, A. (2012). The
language problem issue among foreign workers in
the Malaysian construction industry. *International
Journal of Business and Social Science*, 3(11), 97-
99.

จริยธรรมในการตีพิมพ์บทความวารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัย และสร้างสรรค์

วารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ มีความมุ่งมั่น ที่จะรักษาคุณภาพของวารสาร และการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมใน การตีพิมพ์ รวมถึงการปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด เพื่อ ประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ตลอดจนผู้อ่าน แวดวงวิชาการและ สังคมโดยรวม วารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ จึงได้ กำหนดจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความตามบทบาทและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์

1. บทความของผู้นิพนธ์ที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์นั้น ต้องไม่ได้รับการเผยแพร่ที่ใดมาก่อน หรือไม่อยู่ในกระบวนการพิจารณา ของวารสารวิชาการหรือ งานประชุมวิชาการอื่นใดพร้อมกัน

2. หากผู้นิพนธ์มีการนำผลงานของผู้อื่นมาใช้ในบทความของตน ผู้นิพนธ์จะต้องทำการอ้างอิงในเนื้อหา รวมทั้งการจัดทำรายการอ้างอิง ท้ายบทความ ให้เรียบร้อยไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

3. ผู้นิพนธ์จะต้องเขียนบทความทางวิชาการให้ถูกต้องและเป็นไป ตามรูปแบบที่กองบรรณาธิการกำหนดไว้ใน “คำแนะนำในการเตรียม บทความเพื่อตีพิมพ์ ในวารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัย”

4. ผู้นิพนธ์ที่มีรายชื่อปรากฏในบทความ จะต้องเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในบทความนั้นจริง

5. ผู้นิพนธ์ต้องรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการวิจัยและ การศึกษานั้น โดยไม่บิดเบือนข้อมูลหรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ

6. ผู้นิพนธ์ต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนการวิจัยและระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี)

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณากลับกรองและตรวจสอบ บทความที่ส่งมา เพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัย โดยพิจารณาเนื้อหาบทความที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสารที่เปิดรับ

2. บรรณาธิการพิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญตรงกับสาขาวิชาของบทความนั้น ๆ เพื่อประเมินคุณภาพบทความ โดยที่ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์

3 บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์และ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ทราบต่อกัน

4. บรรณาธิการต้องใช้เหตุผลทางวิชาการในการพิจารณา บทความ โดยไม่มีอคติหรือเหตุผลส่วนตัวในการพิจารณาบทความของผู้นิพนธ์

5. บรรณาธิการต้องตีพิมพ์บทความที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว และผู้นิพนธ์ได้ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วเท่านั้น

6. บรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์หรือ ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ให้นำบทความหรือวารสารไปใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจ หรือนำไปเป็น ผลงานทาง วิชาการของตนเอง

7. บรรณาธิการต้องตรวจสอบคุณภาพบทความในกระบวนการ ประเมิน และตรวจสอบคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์ทุกครั้ง

8. บรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของ วารสาร อย่างเคร่งครัด และรักษามาตรฐานของวารสาร รวมถึงการพัฒนา วารสารให้มีคุณภาพและมีความทันสมัยอยู่เสมอ

บทบาทและหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนใดส่วน หนึ่งของบทความที่พิจารณาแก่บุคคลอื่น

2. ผู้ทรงคุณวุฒิควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนเอง เชี่ยวชาญ และมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง โดยมีการ ประเมิน/ วิจารณ์เนื้อหาบทความและให้ข้อคิดเห็นในเชิงวิชาการ

3. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องคำนึงถึงคุณภาพบทความเป็นหลัก ไม่มี อคติหรือS เหตุผล ส่วนตัวในการประเมินบทความ และไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับผู้นิพนธ์

4. หากผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสียกับ บทความ ที่กองบรรณาธิการส่งให้ประเมินนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องแจ้งให้ กอง บรรณาธิการทราบทันที

5. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องรักษาระยะเวลาในการประเมินบทความตามกรอบ ระยะเวลาที่กองบรรณาธิการกำหนด

6. หากผู้ทรงคุณวุฒิพบหรือสงสัยว่าบทความจะซ้ำหรือมีการคัดลอก จะต้องแจ้งให้กองบรรณาธิการทราบเพื่อตรวจสอบทันที

7. หากจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความวารสาร TMF Journal จะไม่เปิดเผยโดยตรงต่อผู้เขียนแต่จะเปิดเผยตรงต่อหน่วย งานที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาผลงานทางวิชาการเท่านั้น ทั้งนี้ขั้นตอนต้องเป็นไปตาม พรบ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ

**ค่าธรรมเนียมในการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์
ในวารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ**

อัตราค่าธรรมเนียม

- ค่าธรรมเนียมการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ลงใน TMF Journal บทความละ 1,500 บาท (ชำระเมื่อบทความผ่านการพิจารณาเบื้องต้นจากกองบรรณาธิการ เพื่อส่งไปยังผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาต่อไป)
- แต่ในระยะแรก 3 ปีแรก ยกเว้นค่าธรรมเนียม (2565-2567)
- ค่าธรรมเนียมการสมัครสมาชิกหรือต่ออายุสมาชิกวารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัย ปีละ 200 บาท (4 ฉบับต่อปี)
- ค่าธรรมเนียมการขอซื้อตัวเล่มวารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยเพิ่มเติม เล่มละ 180 บาท

หมายเหตุ การชำระค่าธรรมเนียมในการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์นั้น ไม่ได้ถือว่าบทความจะได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสารกองทุน พัฒนาสื่อปลอดภัยเสมอไป เพราะ ต้องผ่านกระบวนการพิจารณาของ ผู้ทรงคุณวุฒิ และกองบรรณาธิการก่อน ซึ่งจะต้อง ผ่านการพิจารณาจาก ผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 3 ท่าน จึงจะสามารถแจ้งผลการ พิจารณาไปยัง ผู้เขียนได้ว่าบทความผ่านการพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ต่อไปหรือไม่ ทั้งนี้ กอง บรรณาธิการจะไม่คืนเงิน ค่าธรรมเนียมให้กับผู้เขียน ไม่ว่าบทความจะได้รับ การ ตีพิมพ์ลงใน TMF Journal หรือไม่ก็ตาม

ใบสมัคร/ต่ออายุสมาชิก วารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

ข้าพเจ้า.....
โทรศัพท์ : E-mail.....
ขอสมัคร/ ต่ออายุสมาชิกวารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
เป็นเวลา ปี ตั้งแต่ปีที่ ฉบับที่
ถึงปีที่ ฉบับที่.....
ชื่อและที่อยู่ในการจัดส่ง
ชื่อและที่อยู่ในการออกใบเสร็จ

ลงชื่อ..... ผู้สมัคร
วันที่...../...../.....

อัตราค่าสมาชิก 1 ปี (4 ฉบับ) 200 บาท

ชำระค่าสมาชิกวารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ (TMF) โดยโอนเงิน
ผ่านบัญชีธนาคาร เท่านั้น

เลขที่บัญชี ประเภทบัญชี ออมทรัพย์

ธนาคาร. สาขา.....

กรุณาส่งใบสมัครพร้อมกับหลักฐานการชำระได้ 2 ทาง ดังนี้

1) ทางอีเมล : journal.tmf@thaimediafund.or.th

2) ทางไปรษณีย์ : กองบรรณาธิการวารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัย
และสร้างสรรค์ (TMF)

เลขที่ 388 อาคาร เอส.พ. (โอบีเอ็ม) อาคารเอ ชั้น 6

ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท

กรุงเทพมหานคร 10400

โทร. 02 273 0116-8 โทรสาร. 02 273 0119

E-mail : journal.tmf@thaimediafund.or.th

เว็บไซต์ : <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/tmfjournal/index>

TMFJournal

กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

เลขที่ 388 อาคารเอส.พี. (ไอบีเอ็ม) อาคารเอ ชั้น 6 ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทร. 0 2273 0116 - 8 โทรสาร. 0 2273 0119

E-mail : journal.tmf@thaimediafund.or.th

Website : <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/tmfjournal/index>